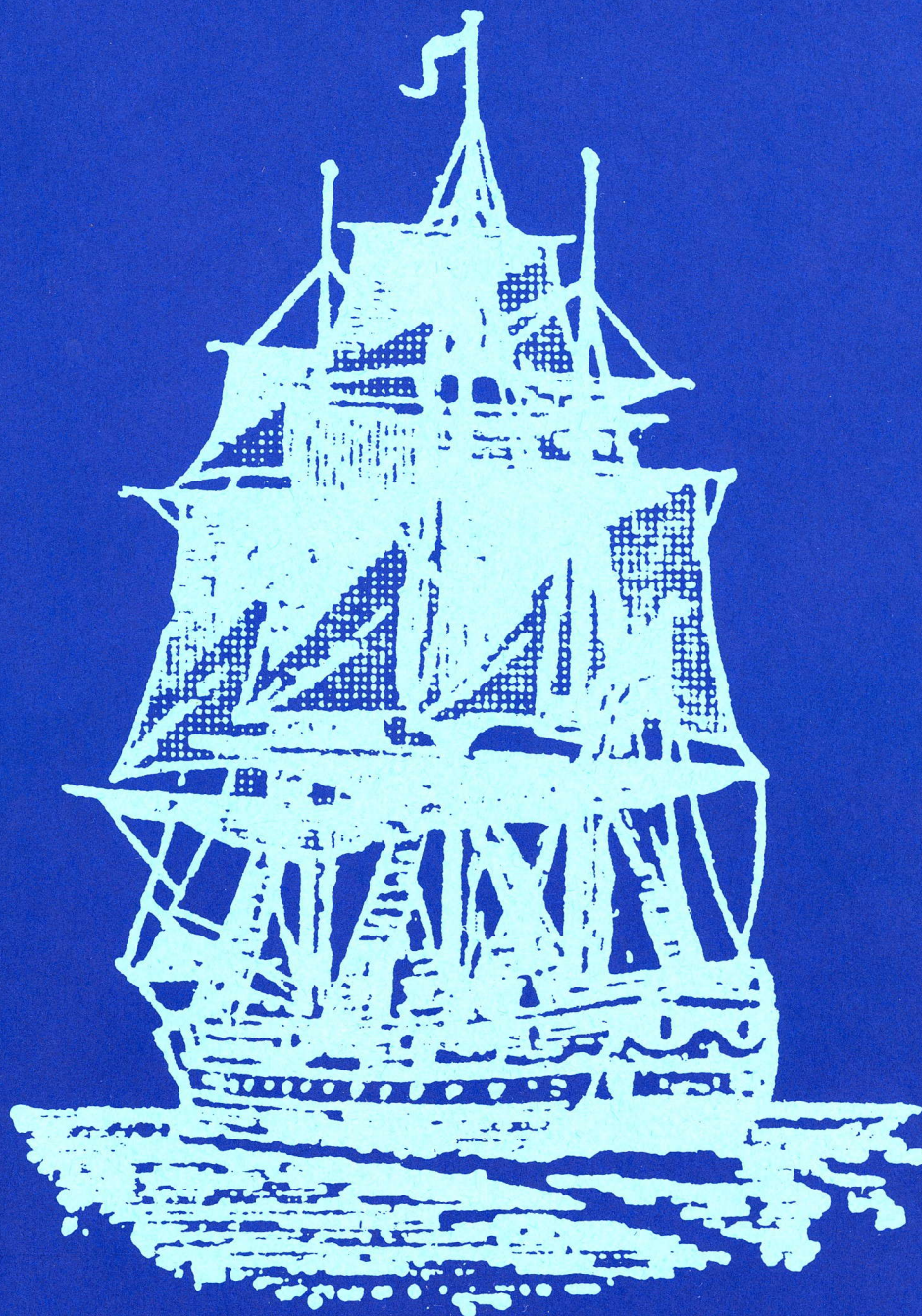

1945 **5. maj** 1985

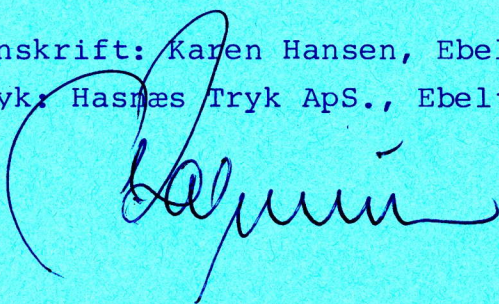
EBELTOFT MARINEFORENING

INDHOLDSFORTEGNELSE,

FORORD	side 3
"9. APRIL PÅ MIDDELGRUNDSFORTET" - "derfor skød kanonerne ikke". af Jørgen Hove.	side 4
"40 ÅR EFTER". af Georg L. Smidt-Jensen.	side 7
"DA FLÅDEN BLEV SÆNKET", 29. august 1943. af Frederik Mechlenburg.	side 16
"INDENFOR SPÆRRINGEN", med rederiet J. Lauritzen. af Harry Schultz Andersen.	side 20
"I ALLIERET TJENESTE", - interneret i Nordafrika. af Martin Nielsen.	side 24
"I ALLIERET TJENESTE", - konvojsejlad på bl.a. Murmansk. af Simon P.J. Karstensen.	side 26
"MODSTANDSBEVÆGELSEN I EBELTOFT". af en samtale med Harry Nyhuus, Leo Nyhuus og Poul Rasmussen.	side 41
"MØRK TID BEGYNDTE OG SLUTTEDE ENS". af Poul Hvitved.	side 50
"EBELTOFT MARINEFORENING", i årene under og lige efter besættelsen.	side 52

Udgivet af Ebeltoft Marineforening i maj 1985 i 400
nummererede eksemplarer, hvoraf dette er nr. 25

Renskrift: Karen Hansen, Ebeltoft.
Tryk: Hasnæs Tryk ApS., Ebeltoft.

FORORD.

EBELTOFT MARINEFORENING HAR ØNSKET AT MARKERE 40 - ÅRET FOR DANMARKS BEFRIELSE, DEN 5. MAJ 1945, VED AT UDGIVE DETTE HÆFTE, HVOR VI HAR BEDT NOGLE AF FORENINGENS MEDLEMMER FORTÆLLE OM DERES OPLEVELSER I SØVÆRNET, HANDELSFLÅDEN OG MODSTANDSBEVÆGELSEN SAMT OM FORHOLD AF MERE LOKAL INTERESSE GENNEM DE 5 ÅR, DANMARKS BESÆTTELSE VAREDE.

FORENINGENS BESTYRELSE FINDER, AT DETTE ER EN VÆRDIG MÅDE AT TAKKE DE MANGE DANSKE, DER PÅ HVERT SIT FELT YDEDE EN INDSATS. FOLK, DER SATTE LIVET TIL, MÅTTE GENNEM LANGE OG SVÆRE PINSLER ELLER VAR SÅ HELDIGE AT SLIPPE IGennem UDEN MÉN. ALLESAMMEN MENNESKER, SOM VI KAN TAKKE FOR, AT DANMARK ENDELIG BLEV ACCEPTERET AF DE ALLIEREDE, OG AT VI I DAG KAN LEVE I ET FRIT LAND MED ET AF VERDENS BEDSTE DEMOKRATIER.

REDIGERINGEN AF DETTE HÆFTE ER FORETAGET AF DEN DAGLIGE REDAKTION AF FORENINGENS MEDLEMSBLAD "KABYSRYGTET", HENNING KUSK OG JØRGEN BRØGGER.

VI VIL GERNE TAKKE DE MEDLEMMER, DER HAR INDVILGET I AT BIDRAGE TIL HÆFTETS TILBLIVELSE. VI TAKKER FOR GODE OG SAGLIGE INDLÆG! - DET ER VORT HÅB, AT BERETNINGERNE MÅ VÆRE MED TIL AT ØGE FORSTÅElsen FOR DET, DER SKETE DENGANG, OG DET ER DERFOR I SÆRLIG GRAD VORT HÅB, AT DETTE "LILLE STYKKE DANMARKSHISTORIE" OGSÅ MÅ BLIVE LÆST AF NOGLE AF 80 - ERNES UNGE MENNESKER.

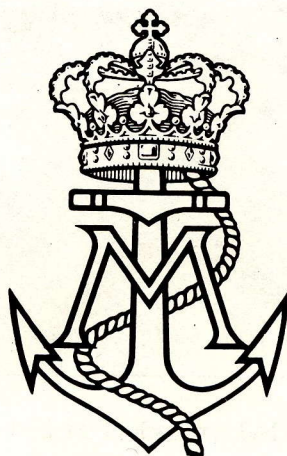
DET ER AFGØRENDE FOR OS OGSÅ AT NÆVNE, AT VI FORSTÅR OG FULDT UD ACCEPTERER DE MEDLEMMER, DER AF FØLELSESMÆSSIGE GRUNDE BAD SIG FRITAGET FOR AT GENOPFRISKE DERES BARSKE OG TRISTE ERINDRINGER FRA DEN TID.

DET HAR VÆRET ET MEGET INTERESSANT ARBEJDE AT REDIGERE HÆFTET. VI ER HERVED BLEVET BEKENDT MED, AT ANDRE AF FORENINGENS MEDLEMMER KUNNE HAVE BIDRAGET MED YDERLIGERE BERETNINGER, - OG DET ER VORT HÅB, AT DET MÅ LYKKES OGSÅ AT FÅ SKREVET DISSE BERETNINGER NED I EN IKKE ALT FOR FJERN FREMTID.

EBELTOFT I APRIL 1985.

BESTYRELSEN/REDAKTIONEN

HENNING KUSK. JØRGEN BRØGGER.

9. APRIL 1940 PÅ MIDDELGRUNDSFORTET, "DERFOR SKØD KANONERNE IKKE".

AF: JØRGEN HOVE.

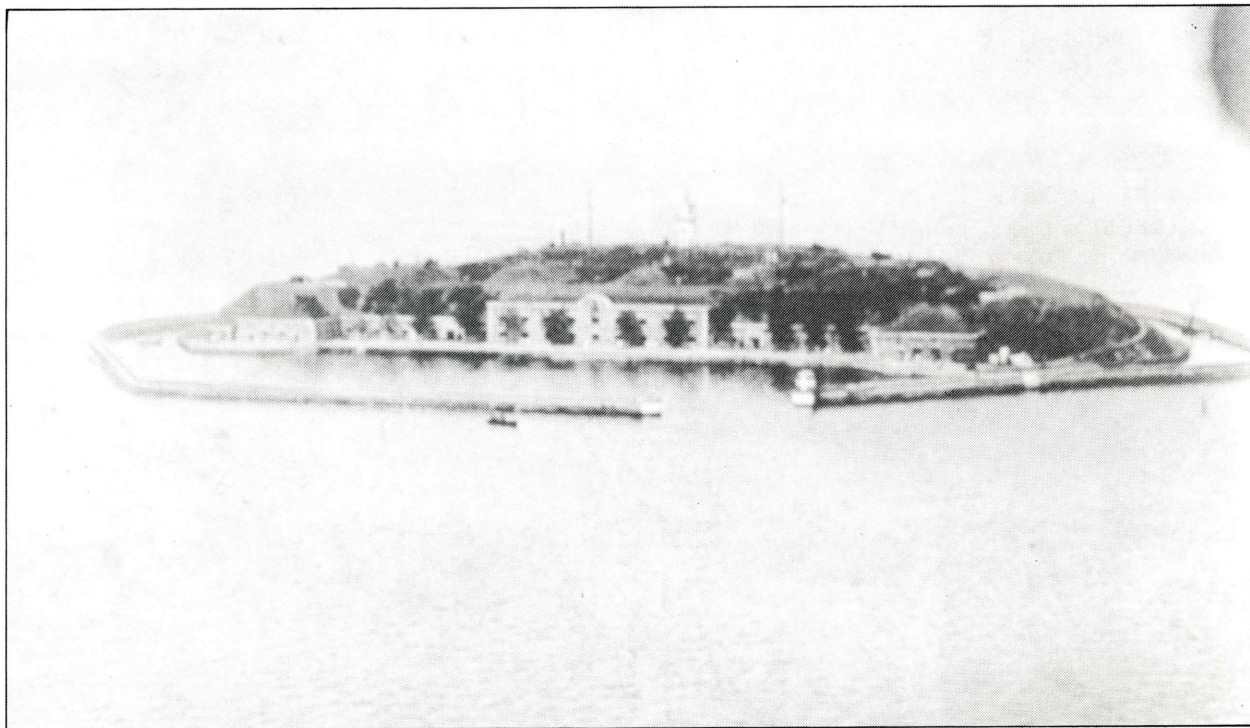
J. Hove

DEN 9. APRIL 1939 MØDTE JEG PÅ HOLMEN FOR AT AFTJENE MIN VÆRNEPLIGT. EFTER AT VÆRE IKLÆDT OG FÅET UDLEVERET MUNDERINGEN, BLEV VI SEJLET UD MIDT I ØRESUND TIL ET FOR OS UKENDT STED "FLAKFORT", - ET SØ-FORT FRA SLUTNINGEN AF 1800 - TALLET. FØRST EFTER EN LANG KRÆVENDE SKOLE, DER PÅ GRUND AF DEN MEGET STRENGE ISVINTER FRA NYTÅR TIL PÅSKE, HVOR DER KUN VAR FORBINDELSE TIL LAND VED AT GÅ OVER ISEN, BLEV JEG SAMMEN MED 21 ANDRE UDNÆVNT TIL OVERKONSTABEL I APRIL 1940.

DEN 8. APRIL FORLOD JEG FLAKFORT. ET HELT ÅR VAR GÅET, HVOR VI ALLE HAVDE FØLT OS ISOLERET FRA OMVERDENEN PÅ GRUND AF MEGET LIDT FRITID, INGEN AVISER OG INGEN RADIO, - OG "DE" STJAL LANDLOV.

JEG VAR FORVENTNINGSFULD, ISEN I ØRESUND VAR I OPBRUD. DER VAR FORÅR I LUFTEN.

TIL MIDDELGRUNDSFORTET ANKOM VI 22 OVERKONSTABLER OM EFTERMIDDAGEN, MED DET FARTØJ, DER KORT EFTER FORLOD FORTET MED CHEFEN, ORLOGSKAPTAJN TOPSØE JENSEN. - INGEN AF OS FIK NOGET AT VIDE OM SITUATIONEN, DER HAVDE FØRT TIL DET MEGET PLUDSELIGE HANDLINGSFORLØB MED ET CHEFSKIFTE TIL FØLGE.

Middelgrundsfortet.
(Fra "Flåden gennem 450 år")

MIDDELGRUNDSFORTET ER NOGET STØRRE END FLAKFORT (CA. 10 TØNDER LAND), OG NOGET ÆLDRE. VI FIK ANVIST KVARTER I KRIGSKASERNEN, - ET KOLDT MØRKT MAGASIN INDE I FORTETS MIDTE. MEN DER VAR DOG FASTE KØJER, SÅ VI SLAP FOR HÆNGEKØJER, SOM VI ELLERS I ET HELT ÅR HAVDE MÅTTET TAGES TIL TAKKE MED.

SÅ UD OG SE PÅ OMGIVELSERNE, SOM VI NU SKULLE FÆRDES I. DE MANGE LANGE GANGE OG TRAPPER, DER FØRTE OP TIL BATTERIERNE, HVOR DER VAR ANDRE GANGE OG TRAPPER TIL FORTETS TOP. DE VIRKEDE NÆSTEN SOM EN LABYRINT. HEN PÅ AFTENEN FIK VI AF EN LØJTNANT AT VIDE, AT VI DAGEN EFTER SKULLE TILTRÆDE SOM GRUPPEFØRERE FOR DEN SKOLE AF 300 VÆRNEPLIGTIGE, DER VILLE KOMME TIL FORTET DEN NÆSTE DAG. VI TRÅDTE AF, VI KUNNE GÅ TIL KØJS. JEG SOV UDEN AT TÆNKE PÅ, AT LANDET VAR I ALVORLIG FARE, FOR JEG MANGLEDE ENHVER FORM FOR VIDEN OM, HVAD DER FOREGIK HER I LANDET OG SYDPÅ.

SÅ KOM 9. APRIL. KLOKKEN LIDT OVER 04.00 BLEV VI PURRET UD MED MEDDELELSEN OM, AT TYSKERNE VAR PÅ VEJ TIL KØBENHAVN, OG AT VI HURTIGST MULIGT SKULLE MØNSTRE VED VAGTSTUEN. DET MED TYSKERNE BLEV IKKE TAGET SÅ ALVORLIGT. VI VAR VANT TIL EN STRENG DICIPLIN, SÅ DET VAR BARE MED AT KOMME I TØJET OG AFSTED. VED VAGTSTUEN BAR DET HELE PRÆG AF ALMINDELIG FORVIRRING, MEN LIDT EFTER LIDT GIK DET OP FOR MIG, AT DET MED TYSKERNE NOK VAR ALVOR.

VI FIK ORDRE TIL AT GÅ TIL ET 12 CM. BATTERI OG BEMANDE DET. BATTERIET BESTOD AF FIRE ÆLDRE 12 CM. KANONER AF EN MODEL, SOM VAR OS UKENDT, HVAD ANGIK BETJENING OG FUNKTION. AMMUNITIONEN VAR LÅST INDE, OG INGEN VIDSTE, HVOR NØGLERNE FANDTES. - JEG GIK TIL EN AFSTANDSMÅLER SAMMEN MED EN KAMMERAT FOR AT KLARGØRE DENNE. DET VAR BEGYNDT AT LYSNE - KLOKKEN VAR CA. 05.00.

VI KUNNE SE IND TIL LINGELINIEKAJEN, HVOR DE TO TYSKE SKIBE LÅ, DELVIS DÆKKEDE BAG TREKRONER. DET 12 CM. BATTERI, VI KLARGJORDE, KUNNE IKKE, GRUNDET SIN PLACERING - NÅ IND OVER DE TYSKE SKIBE.

HENAD KL. 07.00 KOM DER ORDRE FRA DEN OFFICER, DER HAVDE VAGTEN: "DER MÅ IKKE SKYDES". HVAD NU? - HVAD VAR MENINGEN, - DER SKULLE VEL SKE ET ELLER ANDET, - VI MÅTTE VEL FORSVARE OS?

17 cm. batteri på Middelgrundsfortet i funktion. - Desværre var det ikke den 9. april 1940 !
(Fra bogen "Flåden gennem 450 år").

DE TYSKE FLYVERE FLØJ I FORMATION INDE OVER KØBENHAVN. DER VAR PÅ FORTET INTET ANTILUFTSKYTS, MEN GOD DÆKNING FOR FLYANGREB. SÅ FORTET VILLE IKKE VÆRE NOGEN NEM OPGAVE AT EROBRE.

EN LANG DAG MED MANGE VENTETIMER OG UVISHED OM, HVORDAN SITUATIONEN VAR. JEG MÅLTE AFSTAND TIL ET TYSK FARTØJ, SOM LÅ NORD FOR REDEN. SENERE KOM D F D S' RUTESKIB FRA ÅRHUS OG ÅLBORG, SOM OGSÅ BLEV PÅ REDEN, MEN SOM EFTER EN TID FORTSATTE IND TIL KØBENHAVN.

DE TYSKE FLY FLØJ STADIG OVER BYEN, MEN KOM IKKE UD OVER FORTET, SÅ DET VAR NOK DERINDE, DER SKETE NOGET, - MEN HVAD?

VED MIDDAGSTID GIK VI PÅ SKIFT NED AT SPISE. VI HAVDE JO IKKE FÅET NOGET SIDEN AFTENSMADEN DAGEN FØR, SÅ DET HJALP LIDT PÅ HUMØRET. DE SVÆRE JERNSKODDER VAR BLEVET LUKKET FOR VINDUERNE UD MOD KAJGADEN. DER VAR IKKE KOMMET NOGEN BÅD FRA LYNETTEN, OG DE INDKALDTE 300 MAND TIL FORTET KOM HELLER IKKE. DET VAR LIDT AF DE RYGTER, VI HØRTE, MEDENS VI SPISTE. - SÅ TILBAGE TIL KANONER, AFSTANDSMÅLERE OG NYE VENTETIMER. SIDST PÅ EFTERMIDDAGEN KOM DER EN ORDRE OM, AT DER IKKE MERE SKULLE VÆRE VAGT VED KANONERNE, OG AT VI KUNNE TRÆDE AF. SÅ GIK VI NED I FORTET FOR AT HØRE NYE RYGTER. TYSKERNE VILLE KOMME TIL FORTET OG SKULLE IKKE AFVISES, MEN MODTAGES KORREKT, OG DERES ØNSKER EFTERKOMMES. - MEN DER KOM INGEN TYSKERE DEN DAG. VI FIK VAGTERNE FOR DEN KOMMENDE NAT MEDDELT, OG KUNNE SÅ PASSE OS SELV.

NÆSTE DAG KOM DER SÅ EN GRUPPE TYSKERE, DER BLEV INDKVARTERET I FYRVÆSENETS FLØJ. FYRET VAR JO NU SLUKKET.

DER BLEV GIVET LANDLOV OM EFTERMIDDAGEN. I BYEN BLEV VI MODTAGET MED SPYDIGE BEMÆRKNINGER. DET VAR YDMYGENDE ! JEG FØLTE, AT VI VAR BLEVET SVIGTET, MEN AF HVEM?

DEN 12. APRIL BLEV JEG HJEMSENDT. I SEPTEMBER SAMME ÅR BLEV JEG GENINKALDT TIL DRAGØRFORTET OG KOM SENERE TIL KONGELUNDSFORTET I TO ÅR.

JUNI '43 HJEMSENDTES JEG IGEN.

EFTER KRIGENS AFSLUTNING BLEV JEG INDKALDT DEN 10. MAJ OG BLEV BEORDRET TIL DE STORE FÆSTNINGSANLÆG VED HANSTHOLM, - MEN DET ER EN ANDEN HISTORIE.

DECEMBER '46 OPHØRTE EFTER ANSØGNING MIN TJENESTE VED SØVÆRNET.

40 ÅR EFTER.

AF: GEORG L. SMIDT-JENSEN.

VED UDGANGEN AF AUGUST I ÅR AFSLUTTER JEG MERE END 47 ÅRS TILKNYTNING TIL SØVÆRNET.

I BEGYNDELSEN AF APRIL 1940 HAVDE JEG OPNÅET DEN GLORVÆRDIGE RANG AF KADET AF KL. C, NÆSTYNGSTE KLASSE PÅ SØVÆRNETS OFFICERS SKOLE, (I 1939 FLYTTET FRA GERNERSGADE TIL NYHOLM) OG VAR TILKOMMANDERET KASERNESKIBET "FYEN" FOR GENNEM OM - THE - JOB - TRÆNING AT DYGTIGGØRE MIG SOM GRUPPE- OG DELINGSFØRER FOR ET INDKALDT VÆRNEPLIGTIGT MANDSKAB.

AF IKKE HELT UNATURLIGE GRUNDE OVERNATTEDE JEG I FORTSÆTTELSE AF LANDLOVEN, DEN 8. APRIL HOS FAMILIE I VANLØSE OG BLEV TIDLIGT OM MORGENEN VÆKKET AF OVERFLYVNING AF DE TYSKE MASKINER.

BESJÆLET AF EN FRYGT FOR AT KOMME FOR SENT TIL NOGET "ALVORLIGT", (DEN INTERNATIONALE SPÆNDING VAR IKKE UKENDT) SPÆNEDE OG "SPOREDE" JEG UD TIL HOLMEN, HVOR DER HERSKEDE ALM. FORVIRRING. KAMPAGNEFØREREN VAR INTET STED AT FINDE, OG HAN DUKKEDE IØVRIGT IKKE OP FØR DAGE EFTER.

ALTSÅ - INGEN BESLUTNINGSTAGERE - SAGEN I EGEN HÅND. IGANG MED DAGENS EKSERCITS OG MILITÆRE ANSTAND, SOM DE NYE REKRUTTER JO "ELSKEDE". SÅ DET VAR JO LIGE SAGEN I DISSE BESÆTTELSESTIMER.

Georg Smidt-Jensen i spidsen for en del af sin besætning i 1940.
- I baggrunden Niels Juel.

EN HØJEST MÆRkelig TID FULGTE. INGEN ORDENTLIG BESKED OM NOGET SOM HELST, INGEN ORDRE OM ÆNDRING AF DAGENS RUTINER. EFTERHÅNDEN SIVDE NYHEDER DELS OM BESÆTTELSENS FORLØB DELS OM SITUATIONEN UDE OMKRING I EUROPA IND - OG EN SÆR BITTERHED BREDTE SIG BLANDT KADETTERNE. NORGE BESAT - MEN KÆMPEDE DOG. SVERIGE STADIG UBERØRT. HVORFOR SKULLE VI ALENE HOLDE OS PASSIVE OG FORBLIVE I UVIDENHED. EFTERHÅNDEN OPSTOD DOG ET STÆRKERE OG STÆRKERE ØNSKE OM AT FORETAGE SIG ET ELLER ANDET. VI HAVDE DOG VÆRET I TJENESTEN SIDEN JULI 1938, SÅ NOGET BURDE VI DOG KUNNE BRUGES TIL.

STEMNINGEN, MEST PRÆGET AF AFMAGT, SYNTES AT GÅ I RETNING AF AT KOMME UD AF INAKTIVITETENS DYND OG KONCENTREDE SIG MERE OG MERE OM AT BEMÆGTIGE SIG EN AF KASERNENS MOTORBÅDE OG MED DEN FØRSØGE AT NÅ SÅ LANGT OP I SVERIGE ELLER LANGS SVENSKERKYSTEN SOM MULIGT, FOR PÅ EN ELLER ANDEN MÅDE AT NÅ DE NORSKE KÆMPENDE ENHEDER.

DEN RELATIVT STORE SKARE OPSATTE KADETTER SKRÆNKEDE EFTERHÅNDEN IND I TAKT MED ERKENDELSEN AF DET HÅBLØSE I PLANEN. DERTIL KOM AFVENTNINGEN PÅ EN MØRK HELST MÅNELØS NAT. SÅ VIDT JEG HUSKER SKRED TIDEN HELT FREM TIL DEN 20. APRIL, INDEN ET UDTRUD GENNEM KØBENHAVNS HAVN OG DE TYSKE VAGTBÅDES SPÆRRING SYNTES MULIG.

VI VAR EFTERHÅNDEN KUN 7 STÆDIGE "DESPERATOS", SOM HOLDT FAST I PLANEN OG BEGYNDTE AT INTERESSERE OS - AF H.T. UDDANNELSEN, NATURLIGVIS - FOR DRIFTEN AF ISÆR DEN STØRSTE OG BEDSTE AF MOTORBÅDENE. DET GJALDT TRODS ALT AT VIDE LIDT OM START, OLIEILFØRSEL, SMØRING, KØLING O.L. KASERNENS VP MASKINMESTRE, SOM HAVDE TILSYNET, VAR YDERST VILLIGE, UDEN AT DE TILSYNELADENDE ANEDE URÅD.

BELASTEDE MED KØJESÆK, TANDBØRSTE OG LIDT SKIFTETØJ LISTEDE VI OMBORD. BÆLGRAVENDE MØRKT. KASTE LOS. PADLE SÅ LANGT UD GENNEM LØBET SOM MULIGT OG SÅ HÅBE PÅ AT MOTOREN VAR ARBEJDSVILLIG.

JEG VAR UDPEGET, MEN IKKE SPØR UDDANNET - TIL MOTORPASSER. BÆSTET STARTEDE, OG SÅ GIK DET ELLERS DERUD AD. ALDRIG HAR EN MOTOR LARMET SÅ FORBANDET.

"HVOR FANDEN ER VI?" SKREG TUNE. "DET VED JEG" SVAREDE IB I NÆSTEN SAMME ÅNDEDRAG. "JEG ER LIGE BLEVET RAMT AF EN SORT KOST (MÆRKEBØJE)". HAN HAVDE LÆNET SIG FOR LANGT UD OVER SIDEN. "HVORDAN SÅ DEN UD?" DET HAVDE IB DESVÆRRE IKKE BEMÆRKET. ALTSÅ VIDERE, TIL DET VISTE SIG MULIGT AT GÅ LANGS STENMOLEN FRA TREKRONER UD TIL KRONELØBET OG DERFRA GJALDT DET SÅ OM AT KOMME ØST PÅ, OVER MOD SVERIGE OG SÅ ELLERS NORDEFTER.

DESVÆRRE HAVDE "MOTORPASSEREN" IKKE HØRT EFTER I TIMERNE. KØLEVANDSGENNEMSTRØMNINGEN VAR FOR SÅ VIDT OK. MEN ALLIGEVEL SYNTES JEG MOTORKLAPPEN EFTER EN TIMES SEJLADS VAR MERE END "HÅNDVARM". HVAD GØR MAN SÅ? - TIL NORGE SKAL VI SGU! MAN PØSER HAVVAND OVER HELE SKIDTET MED MELLEMRUM. SÅ KAN DE ANDRE HOLDE VARMEN DEROPPE MED AT LÆNSE.

VED DAGGRY BLEV VI STOPPET AF EN SVENSK PATRULJEBÅD OG DIRIGERET IND I RAA HAVN, HVOR VI MØDTE DEN SVENSK GÆSTFRIHED I FORM AF SKUD FRA KAJEN. BEGGE SOLDATER SKØD DOG HELDIGVIS VED SIDEN AF.

MÅSKE MED VILJE. DESVÆRRE VAR VI KUN BEVÆBNET MED KADETDOLKE OG MED DEN STØRRELSE KUVERT - SPRÆTTERE SKAL MAN FORHOLDSVIS TÆT PÅ FOR AT OPNÅ VÅBENVIRKNING.

NÅ, OVERMAGTEN VISTE SIG AT VÆRE RESPEKTINDGYDENDE OG EFTER ET MEGET INDTRÆNGENDE OG OFTE GENTAGET FORHØR ENDTE VI (GUD HJÆLPE MIG) EFTER BAD OG AFLUSNING I "KONCETRATIONS-LÅGER" I HELSINGBORG. EN DESVÆRRE AF PIGER FORLADT - FLICKASKOLA PÅ HIMMERIKSGRÄNDEN SAMMEN MED ANDRE UNDER MISTANKE VÆRENDE UDLÆNDINGE, MESTENSDELS TYSKE SOCIALDEMOKRATER OG LIGESINDEDE, DERIBLANDT NOGLE FÅ DANSKERE.

DER SAD VI SÅ. FORSØGTE GENNEM ALLE UTILGÆNGELIGE KANALER AT FINDE EN MULIGHED FOR AT FORTSÆTTE - OVER LAND - TIL NORGE OG/ELLER AT ANMODE DEN BRITISKE AMBASSADE (VI FORSØGTE OGSÅ US - AMBASSADEN) OM AT BLIVE FORSAT TIL UK.

INTET AF DEN SLAGS LYKKEDES. NORGE FALDT KORT EFTER. AMBASSADERNE VAR FORTSAT TAVSE. ONDE RYGTER VILLE EFTER VOR TOGT ENDELIG VIDE, AT TILLADELSEN TIL AT BLIVE FORSAT (FLØJET) TIL ENGLAND INDLØB DAGEN EFTER, VI VAR AFGÅET FRA HELSINGBORG, - PÅ VEJ HJEM.

VORE UROLIGE FORÆLDRE - VI VAR JO KUN STORE FORVOKSEDE KNÆGTE - HAVDE I MELLEMTIDEN FORHØRT SIG I SØVÆRNSKOMMANDOEN OM VOR SITUATION OG DA ALLE UDGÅENDE SUNDE FOR OS SYNTES LUKTE, GAV VI EFTER FOR ET HJEMLIGT PRES OM AT BLIVE FRIGIVET FRA VORT SVENSKKE IMPRISONMENT. EFTER NOGLE MÅNEDER PÅ HELSINGBORGS FATTIGGÅRDS "KULINARISKE" NYDELSER, DOG IND IMELLEM SUPPLERET MED HEMVÆRNETS (VORE BEVOGTERS) BRUNE BØNNER, UHM! BLEV VI VIA FÆRGEN HELSINGBORG - HELSINGØR SMUGLET HJEM TIL NYE FORHØR. IKKE SOM SVENSKERNE OM TYSKERNES KRIGSMAGT, MEN OM ÅRSAGEN TIL VOR ABSENTATION OG HVEM, DER VAR OPHAVSMAND.

VI HAVDE IKKE FORUDSET, AT VI AF DE DANSKE MILITÆRE/MARITIME MYNDIGHEDER BLEV SIGTEDE SOM DESERTØRER.

JEG VED GODT, AT MANGE AF VORE KOLLEGER SIDEN HEN, SPECIELT EFTER KRIGENS SLUTNING, BETRAGTEDE VOR HANDLING SOM UDSLAG AF ET VIS NATURLIGT ØNSKE OM IKKE AT GIVE EFTER, OG UDTRYK TIL VILJE TIL DOG AT FORSØGE AT GØRE DET, VI VAR GÅET IND TIL SOM VORDENDE SØOFFICERER, NEMLIG DET, DER I ALLE RETTÆNKENDE OFFICERES ØJNE VAR DET RIGTIGE.

MED LUKKEDE ØJNE IDØMTE SVK (D.V.S. CH SVN) OS 14 DAGES BETINGET KVARTERARREST OG OVERGAV OS TIL SØVÆRNETS OFFICERS SKOLE, UNDER HVIS KOMMANDO VI VAR VED ABSENTATIONEN, SOM FLUKS BEDØMTE OS TIL AT VÆRE SÅ LANGT BAGEFTER VORE SAMTIDIGE I KLASSEN, AT VI ALLERNÅDIGST FIK LOV TIL AT FORTSÆTTE MED NÆSTE KLASSE. ALTSÅ ET ÅRS TILBAGESÆTTELSE I TJENESTEANCIENTITET. VI HAVDE SAMMENLAGT IKKE DELTAGET I UNDERVISNINGEN I FEM UGER.

DET VAR EN MORALSK BITTER TING AT SLUGE. DET VAR EN LIDEN TRØST AT BÅDE SKOLECHEFEN OG HANS NÆSTKOMMANDERENDE EFTER KRIGEN BLEV STILLET FOR EN TJENESTEMANDSDOMSTOL - OG I HVERT FALD NK BLEV DØMT.

MIN SØN SPURGTE MIG FORLEDEN "FAR, HVORFOR HAR DU ALDRIG FORTALT OS OM, HVAD DU OPLEVEDE UNDER KRIGEN?". I NOGEN GRAD BLEV JEG HAM SVAR SKYLDIG - SÅ KOM DET:

"HVORDAN VIL DU HAVE, JEG SKAL GIVE DIG OG DIN BRODER EN HÆDERLIG FORKLARING PÅ DET, VI I SVN TOG OS TIL I TIDEN MELLEMBESÆTTELSEN DEN 9. APRIL, HVOR ALTING SVIGTEDE, OG 29. AUGUST, DA DET ENDELIG LYKKEDES AT MARKERE EN HOLDNING. DER ER DOG TALE OM 3½ ÅR. I DEN TID FORTSATTE VI I KADETKORPSET VOR UDDANNELSE - TIL HVAD?".

HELE VERDEN SPURGTE OM DET SAMME. HVAD LAYER/BEDRIVER DET DANSKE FORSVAR DOG - UNDER TYSKE BESKYTTELSE - OG TIL HVAD GAVN?

JEG FØLTE MIG SVEGET - I ALLERHØJESTE GRAD. MEN VAR PÅ DEN ANDEN SIDE LÅST INDE I ET SYSTEM, HVOR IKKE ALENE KÆFT - TRIT OG RETNING VAR GÆLDENDE, MEN OGSÅ HVOR MAN PÅ EN MÅDE SÅ OP TIL SKOLEOFFICERER OG ANDRE MARKANTE SØOFFICERER OG MENTE, AT DE SOM FØRERE OG FOREGANGSFIGURER, DOG VAR I STAND TIL AT DØMME OG GØRE DET RIGTIGE.

SELVFØLGELIG HAVDE DER VÆRET AFFÆREN MED VA RECHNICTER OG KK VEDEL OG DE 8 KD'ERE. MEN SELV EN VEDEL MÅTTE SELVFØLGELIG VÆRE LOYAL I DEN LANGE ENDE. (HAN ACCEPTEREDE DOG SOS' 1 ÅRS STRAF).

HVOR STOD VI KNÆGTE I DETTE LANGE INTERIUM? HVAD PUKLEDE VI FOR? HÅRD TRÆNING I LUMSKEBUGTEN (OH, HVILKET BETEGNENDE NAVN) ELLER I SEFJORDEN (BEGGE BEGRÆNSEDE AF TYSKERNE).

"KAN JEG FORKLARE DIG DET, SØN? MEDENS RESTEN AF VERDEN OG I HVERT FALD EUROPA BLØDTE AF AVUNDSSÅR, ROEDE VI OM KAP MED HVERANDRE I TRAVAILLER VED SVENDBORG OG SKØD LIGESKUDSTORPEDOER MED 45 MM EFTER TØNDER VED BRAMSNÆSVIG. KAN JEG FORKLARE DIG, HVAD DER FIK 100 KADETTER TIL AT DYGTIGGØRE SIG, UD TIL EN YDERST USIKKER FREMTID?".

29. AUGUST 1943.

OM SELVE HÆNDELSENE DEN DAG ER DER SKREVET MANGT OG MEGET. DET ER DERFOR IKKE NØDVENDIGT HER AT GENTAGE ALLE DE HISTORISKE KENDSGERNINGER, MEN LAD OS TAGE MIN EGEN SITUATION:

EFTERHÅNDEN VAR KL. C BLEVET TIL ÆLDSTE KLASSE, KL. A. NÆSTEN FÆRDIGUDDANNET OG KLAR TIL UDNÆVNELSE TIL SØLØJTNANT II. HELT NØJAGTIGT 15. SEPTEMBER 1943. FRA LUMSKEBUGTENS INDELUKKE SKULLE VI TILBRINGE DE SIDSTE PAR MÅNEDER MED AT BESKUE DE DANSKE SUNDE, STRÆDER OG STRANDE FRA TO AF DE ÆLDRE TORPEDOBÅDE, "HVALROSSEN" (KL MUXHOLL) OG "MAKRELLEN" (KL ULRICH, KRIGSFlyVER FRA FINDLANDSKRIGEN). NOGLE DAGE FØR DEN 29. AFLAGDE VI BESØG I KØBENHAVN OG FORTØJEDE PÅ SIDEN AF PANSERSKIBET "PEDER SKRAM" UNDER MASTEKRANEN, MED EN VARMEBÅD IMELLEM.

UMIDDELbart FØR DEN 29. AFVIKLEDES DET ÅRLIGE KADETSTÆVNE MED KORNETTERNE FRA FREDERIKSBERG SLOTS OFFICERSSSKOLE.

HVORDAN DYSTEN EGENTLIG BLEV AFVIKLET, HAR JEG IKKE DEN STORE ERINDRING OM. DER VAR VIRVAR TILSTEDE, OG DET VAR MIT INDTRYK AT PRÆMIERNE BLEV UDELDT RET TILFÆLDIGT. ALLE VAR KLAR OVER, AT DER VAR STRAMNING AF SITUATIONEN PÅ VEJ. FRA IDRÆTSPLADSEN KUNNE VI HØRE HVÆSEN OG STØJ FRA SKIBENE RUNDT OM VED HOLMENE. DER BLEV TILSYNELADENDE GJORT KLAR TIL UDBRUD.

TILBAGE TIL VORE TORPEDOBÅDE, SOM BEGGE HAVDE RINGET "KLART SKIB" OPREJST STEAM. EN AF UDBRUDSPLEANERNE GIK UD PÅ, MED MAGT AT SPRÆNGE ELLER LØSNE FORTØJNINGERNE TIL DEN FLYDENDE HØNSEBRO, SOM LUKKEDE NYT LØB OG SÅ MED FULD FART OG DÆKKET AF MØRKE AT LØBE UD GENNEM HAVNEN.

OM DET VAR LYKKEDES, ER ET GODT SPØRGSMÅL. TYSKERNE HAVDE FORUDEN KRIGSSKIBE I SELVE HAVNEN OG PÅ REDEN, OPMARCHERET KAMPVOGNE PÅ LANGELINIE - KAJEN. ALTSÅ UDSIGT TIL ET SPIDSRØDSLØB. CHANCEN FOR AT KOMME HELDIGT FRA MANØVREN MÅTTE LIGGE I OVERRASKELSESMOMENTET.

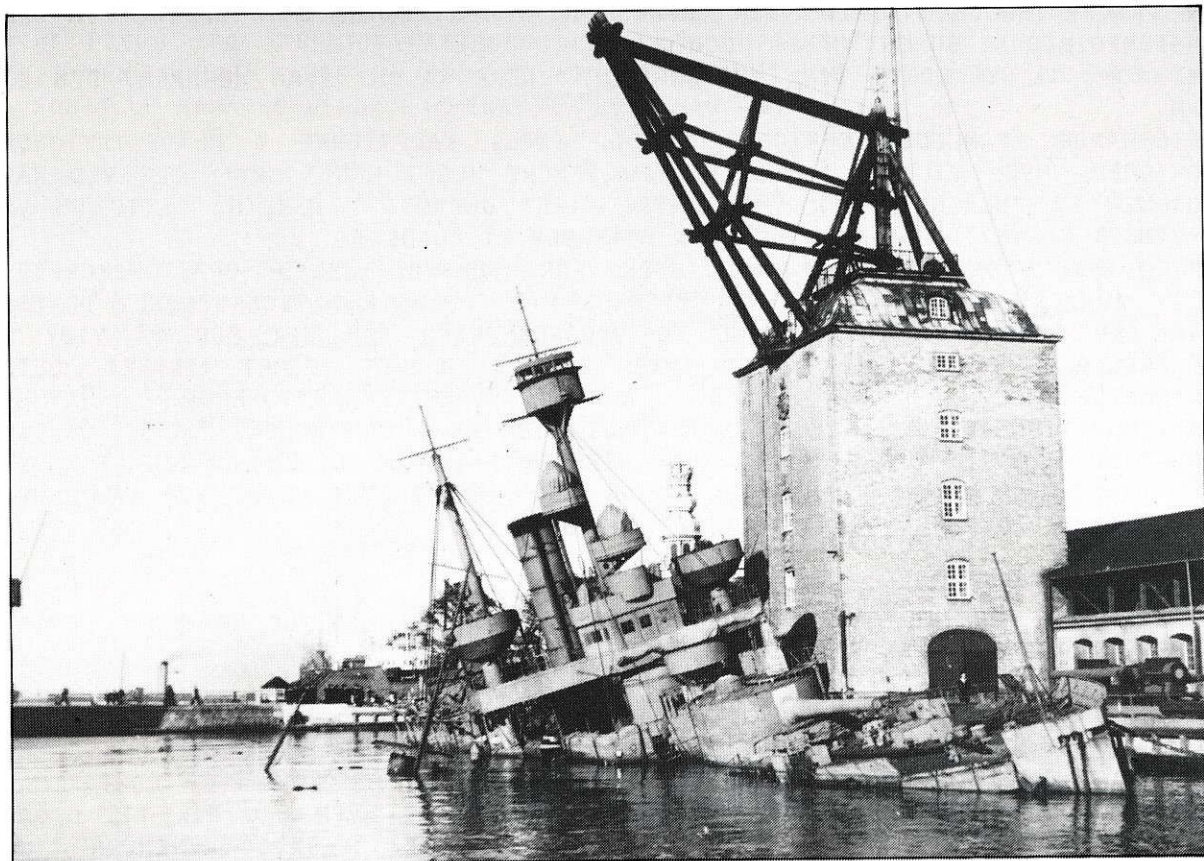
HVOROM ALTING ER, BLEV UDBRUDDET IKKE TIL NOGET. DER VAR DOG SAT FORSTÆRKEDE VAGTPOSTER UD. IKKE ALENE EF HENSYN TIL TYSKERNE, MEN LIGE SÅ MEGET FOR AT HOLDE GASTER FRA KASERNESKIBET "FYEN" OG ANDRE ENHEDER FRA AT BORDE BÅDENE, BÅDE FRA LAND- OG SØSIDEN.

SÅ KOM MORGENEN MED DET FAMØSE SIGNAL "SÆNK". MEDENS SPRÆNGNINGERNE VAR IGANG, BLEV BEGGE BESÆTNINGERNE KOMMANDERET I LAND. VAGTMANDSKABET MED DETS VÅBEN OG ELLERS UDEN GREJ AF NOGEN ART. SKIBENES NÆSTKOMMANDERENDE FØRSØGTE IMENS AT ANBRINGE "BOMBEN TIL SPRÆNGNING AF EGET SKIB" OG ÅBNE SØVENTILERNE. I "PEDER SKRAM" VAR BUNDVENTILERNE BLEVET ÅBNET OG LANGSOMT SANK SKIBENE. P.G.R.A. BUNDENS SKRÅNING FRA KAJEN FIK "PEDER SKRAM" EFTERHÅNDEN STYRBORDS SLAGSIDE.

DE FLESTE KENDER FRA FILM, HVORLEDES SPRÆNGNING AF ET SKIB SER UD, MEN DET ER NOGET ANDET, NÅR DET ER ENS EGNE SKIBE.

TIL BUNDS RØG SÅ OGSÅ VORT "HJEM" I DE SENERE MÅNEDER, MED ALT VORT HABENGUT. JEG TROR SÅMÆND IKKE DER VAR MANGE DER SKÆNKEDE VORT NYE HOS MAGASIN OG SEIFERT INDKØBTE Udstyr I FORM AF (OP TIL SYV FORSKELLIGE) UNIFORMER OG ANDET MILITÆRT Udstyr: SABLER, KASKETTER ETC., RET MANGE TANKER I SPRÆNGNINGSVIRVARET. SENERE KOM SMÅLIGHEDERNES BARSKE ØKONOMISKE REGNSKABSTIME. STATEN BEVILGEDE OS CA. 10 % ERSTATNING FOR TABT GODS.

PÅ NÆSTEN ALLE GENGIVELSER AF DET HÆLDENDE PANSERSKIB, SOM I ØVRIGT STADIG KUNNE BESTRYGE Langelinie fra en habil kamoufleret stilling bag "Fyen", vil man kunne skimte to sorte streger, der læner sig ind mod "Peder Skram". Det er sømænds masterne af vore to torpedobåde.

Peder Skram under mastekranen den 29. august 1943. - Til venstre herfor ses de 2 sorte streger, der er masterne fra Smidt-Jensens to torpedobåde.

SAMLING OM CHEFEN FOR KYSTFLÅDEN, KD IBSSEN I PLANBYGNINGEN, HVOR VI STADIG KUNNE HØRE SKYDNINGEN. TYSKERNE SKØD BÅDE FRA TOLDBODEN, Langelinie og fra TERRÆNNET ved Kvintus, BÅDE MED 20 MM KANONER OG HÅNDVÅBEN.

KOMMANDØREN GAV OS EN KORT REDEGØRELSE OM DE ORDRER HAN HAVDE FÅET ELLER INDHENTET OG DE OPLYSNINGER HAN I ØVRIGT LÅ INDE MED. BL.A. AT VI SKULLE AFVÆBNE OS OG BEGIVE OS TIL FLÅDESTATIONENS KONTORER PÅ FREDERIKSHOLM. VORE VÅBEN BLEV SAMLET I EN DYNGE VED UDGANGEN (UNDTAGEN MIN PISTOL, EN 9 MM TROMLEPISTOL, HVIS BLY - PROJEKTIL KUNNE NEDLÆGGE EN OKSE PÅ 20 M AFSTAND. DEN BLEV GRAVET NED I GRUSET VED PLANBYGNINGEN OG DER FORSVANDT VIST FLERE PÅ DEN MÅDE, MEN DA JEG NOGLE DAGE SENERE FIK EN CHANCE FOR AT VENDE TILBAGE, VAR MIN PISTOL IKKE TIL AT FINDE).

EFTER AT HAVE UDBRAGT ET "LEVE DEN DANSKE FLÅDE", SOM PÅ DET TIDSPUNKT VAR TEMMELIG DØENDE(!) BLEV VI MARCHERET FRA PLANBYGNINGEN LANGS SPANTELLOFTSBYGNINGEN MOD ØRLOGSVÆRFTET MED DE ÆLDSTE OFFICERER FORREST. DA BAGTROPPEN AF PROCESSIONEN PASSEREDE DET ÅBNE STYKKE MELLEM KASERNENS VOLDE OG SPANTELLOFTSBYGNINGEN, ÅBNEDE TYSKERNE, DER VAR TRÆNGT IND OVER KVINTUS, ILD MOD OS FRA DEN ANDEN SIDE AF MINEGRAVEN.

VIST NOK EN FEJLTAGELSE, FORDI MAN OPFATTEDE SKYDERIERNE FRA TOLDBODEN OG EKSPLODERENDE AMMUNITION I SKIBENE, SOM ILD RETTET IMOD DEM.

VED ET UNDER SLAP VI LEVENDE FRA DETTE ANSLAG. KADET PRAUSE FIK DOG ET SKUD I DEN ENE FOD OG FALDT OM. UHELDIGVIS I DET ÅBNE OMRÅDE, HVOR HAN UDGJORDE ET LET MÅL. TO AF KADETTERNE FIK HAM SLÆBT I LÆ VED VOLDENE, HVORFRA VI FIK HAM BRAGT UNDER BEHANDLING I ET SANITETSRUM I BUNKEREN.

MEDENS AL DET FOREGIK HAVDE FLERE AF KAMMERATERNE FUNDET DET SIKRERE AT FÆRDES INDE I SPANTELLOFTSBYGNINGEN END PÅ DEN UBESKYTTEDE VEJ.

EN TYSK PATRULJE STOPPEDE DEM IMIDLERTID VED AT SKYDE OVER HOVEDET PÅ DEM, SAMTIDIG MED DE SKREG "HÄNDE HOCH".

DET KOM TIL AT KOSTE IVAR WESTERGÅRD (SENERE KALDET IVAR JERNARM) DEN ENE ARM.

EFTERHÅNDEN SAMLEDES OFFICERSKORPSET, INCL. KADETTERNE I FLÅDESTATIONENS KONTORER, HVOR VI BLEV VIDNE TIL EN SENERE MEGET KENDT SØOFFICER VED NAVN KJØLSEN PÅ FULDENDT TYSK (HAN HAVDE VÆRET GESANDT I BERLIN) SATTE EN VIS OPHIDSET KORVETTENKAPITÄN VED NAVN PETERSEN PÅ PLADS.

EFTER AFTALE OM DIVERSE FORMALITETER VEDR. BEHANDLINGEN AF OFFICERSKORPSET, BLEV VI ALLE INTERNERET PÅ KADETTERNES NYS FORLADTE OFFICERSSKOLE. BORTSET FRA DEN PERMANENTE BEVOGTNING OG UDGANGSFORBUD VAR DET FOR SÅ VIDT EN BEHAGELIG TILVÆRELSE. SKOLEN VAR ELLERS BLEVET GJORT INTAKT EFTER SOMMERTOGTERNE, ISÆR HVAD ANGIK SERVICEFUNKTIONERNE. NAVNLIG KABYSFUNKTIONERNE KOM TIL AT STÅ LANGT OVER HVAD DEN ELLERS "FRIE" DANSKER KUNNE OPNÅ. BYENS LEVERANDØRER STOD NÆRMEST I KØ FOR AT FÅ LOV TIL AT LEVERE DET BEDSTE, DE KUNNE FREMSKAFTE OG SÅ KUNNE MAN ELLERS UNDRER SIG OVER, HVOR DE I DISSE RATIONERINGSKNAPPE TIDER FIK DET FRA.

EFTERHÅNDEN BLEV DE INTERNEREDE FRIGIVET. DE VÆRNEPLIGTIGE OG MENIGE FØRST, SENERE KADETTER OG SØOFFICERER M.FL.

BÅDE FØR MEN ISÆR UNDER INTERNERINGEN BLEV FORBINDELSSEN TIL MODSTANDSBEVÆGELSEN SKABT OG UDBYGGET. FOR MIT VEDKOMMENDE BLEV JEG SAMMEN MED NOGLE KADETTER FRA MIN KLASSE ANMODET OM AT MELDE OS HOS EN KONTAKTMAND FRA "ELVERHØJ" (DEN ILLEGALE SØVÆRNSKOMMANDO), AF HVEM JEG FIK TIL OPGAVE AT GØRE TJENESTE I FYR- OG VAGERVÆSENETS INSPEKTIONSSKIB "LØVENØRN", SOM SKULLE SKIFTE OG INSPICERE BØJER I LIMFJORDEN, HVILKET SKULLE GIVE MIG MULIGHED FOR AT SE OG HØRE OM TYSKERNES STYRKER, UDBYGNINGER (LUFTHAVN VED ÅLBORG BL.A.) OG I DET HELE TAGET ALT AF INTERESSE.

EFTER ENDT HVERV, BLEV JEG EN DAG SENDT TIL DDPA I SCT. ANNÆGADE, HVOR EN AFSKEDIGET KOMMANDØR BANGSBØL VAR ANSAT. UDEN STØRRE "VEDERVÆRDIGHED" BLEV VI (5 FRA KLASSEN) INDRULLERET I "SKOVSVINEGRUPPEN", SOM VISTE SIG SENERE OMFATTENDE EN HEL DEL FLERE PERSONER, MERE ELLER MINDRE FAST TILKNYTTET GRUPPEN.

SVINEGRUPPENS OPGAVER VAR MANGELUNDE. I FØRSTE RÆKKE AT VÆRE TIL DISPOSITION FOR "ELVERHØJ", SPECIELT I EFTERRETNINGS- KOMMUNIKATIONS- OG TRANSPORTTJENESTEN. DET SIDSTE BESTOD I AT HOLDE EN LANG RÆKKE KANALER OG TRANSPORTVEJE ÅBNE TIL SVERIGE OG DERFRA UD TIL DE ALLIEREDE SPECIELT I ENGLAND.

HELT UFARLIGT VAR GRUPPENS ARBEJDE NU IKKE. VI SKIFTEDE CHEF (BOSS) TRE GANGE. FØRST BLEV DET FOR HEDT FOR BANGSBØLL. HELDIGVIS FIK VI I KØBENHAVN AT VIDE, AT HAN VAR SØGT AF GESTAPO, MEDENS HAN VAR I JYLLAND. HVAD GØR MAN VED DET? MAN SÆTTER NET OP VED ALLE TÆNKElige OVERGANGE OVER LILLEBÆLT. FIK HAM ADVARET OG "SMUGLET" TIL SVERIGE, HVOR HAN ETABLEREDE ET STØRRE "SPEDITIONSFIRMA" I LINHAMN, MED EGNE FARTØJER OG TRANSPORTAPPARATUR.

EFTERHÅNDEN SOM "SKOVSVINENE" FIK DET FOR HEDT, FIK DE CHANCEN FOR AT FORTSÆTTE HINSIDAN. NÆSTE BOSS, BANKDIREKTØR, EXORLOGSKAPTAJN HECTOR BUNDESEN, BLEV DESVÆRRE TAGET AF TYSKERNE OG HAVNEDE I FRØSLEV. DEN TREDIE, TRANSLATØR OG TIDLIGERE ENGELSKLÆRER PÅ SØOFFICERSSKOLEN P. PROM KLAREDE HELE VEJEN TIL BEFRIElsen.

DEN MEST BERØMTE AF SKOVSVINENE VAR UDEN TVIVL HOLLAND - MØLLER - EN SEJLENDE ALTMULIGMAND, TIDL. FYRBØDER I MARINEN. DA VI NÅEDE 5. MAJ VAR VI FORUDEN PROM KUN TRE "AKTIVE" PÅ FRI FOD I DANMARK. DE ØVRIGE VAR "SIVET" TIL SVERIGE, SAD I FÆNGSEL ELLER KONCENTRATIONSLEJR OG NOGLE HAVDE VALGT ANDRE OPGAVER I ANDRE ORGANISATIONER. PRINCIPIELT VAR VI DESIGNEREDE TIL "HOLGER DANSKE" I TILFÆLDE AF KAMPHANDLINGER ELLER HVIS FORBINDELSEN TIL "ELVERHØJ" SKULLE GLIPPE PÅ EN ELLER ANDEN MÅDE. PROM VAR IØVRIGT SELV MEDLEM AF "HØJEN". VED DE FLESTE OPGAVER VAR SKOVSVINENE KUN MELLEMMÆND ELLER LED I EN LANG KÆDE AF MEDVIRKENDE. VI MÅTTE TRANSPORTERE VÅBEN, MEN IKKE VÆRE BEVÆBNEDE. VI HAVDE FLERE SÆT IDENTIFIKATIONSUDSTYR (KORT, PAS, ATTESTER, KVITTERINGER, ETC.) MEN SKULLE PASSE PÅ KUN AT HAVE ET SÆT PÅ SIG AD GANGEN OG SÅ HUSKE AT FORTÆLLE SAMARBEJDENDE KAMMERATER "HVEM MAN VAR".

Politikreds
Nr. 3 **Legitimationskort**
for
Sikkerhedsomraaderne i Danmark.

Navn Jens Severin Larsen
Stilling Repræsentant
Bopæl Hvidovrevej 42, Hvidovre
Født d. 2/2 1918 i Vejle
Indehaverens
Underskrift Jens S. Larsen

Hvidovre Kommunes
Folkeregister
d. 21/11 1943

Kortet skal altid medføres.

O. O. B. & Co.

Politikreds
Nr. Kbhvn. **Legitimationskort**
for
Sikkerhedsomraaderne i Danmark.

Navn Georg Lykkegaard Smidt Jensen
Stilling Assistent
Bopæl Andreas Bjørns Gade 21.4.
Født d. 16/8 1918 i Rødning
Indehaverens
Underskrift G. Smidt Jensen

Københavns statistiske Kontor
Folkeregistret
d. 29/3 1944

Kortet skal altid medføres.

O. O. B. & Co.

Politikreds
Nr. Kbhvn. **Legitimationskort**
for
Sikkerhedsomraaderne i Danmark.

Navn Søren Jensen
Stilling Repræsentant
Bopæl Åbeløgade 26.1.
Født d. 8/5 1918 i Vejle
Indehaverens
Underskrift Søren Jensen

Københavns statistiske Kontor
Folkeregistret
d. 16/12 1944

* Indehaverens
afstemplede
Fotografi

Kortet skal altid medføres.

O. O. B. & Co.

Nr. 8601/44

Legitimationskort
for
Kontrollør Søren Jensen

Kortet er kun gyldigt i Oktober Kvartal 1944

Indehaveren har Beskæftigelse ved
Fabrikation eller Ekspedition af Ratione-
ringskort.

København, den _____ 1944.

AKTIESELSKABET
OLAF O. BARFOD & CO.
K. Thomsen

Kortet er kun gyldigt i underskrevet Stand.

Et udpluk af G.L. Smidt-Jensen mange forskellige falske legitimationskort. (Han havde flere endnu).

VORT VIGTIGSTE ARBEJDE BESTOD I AT KONTAKTE SKIBE OG FARTØJER DER VIRKEDE FOR SAGEN, DELS SOM TRANSPORT TIL SVERIGE ELLER RETTERE TIL BANGSBØLLS SKIBE I SØEN MED PERSONER, DER SKULLE UD AF LANDET, DELS TRANSPORTER DEN ANDEN VEJ. SELVOM VI OVER RADIOFORBINDELSEN FIK AT VIDE, AT NU VILLE COASTER NN ANLØBE KALKBRÆNDERIHAVNEN MED TØNDER MED SPILDOLIE PÅ DÆKKET (MED MP'ERE, I) OG VI SKULLE SØRGE FOR VIDERE TRANSPORT, VAR DET SIN SAG AT LOKKE TØNDERNE FRA KAPTAJNEN, NÅR MAN HAVDE GLEMT AT GIVE HAM INSTRUKSER OM VOR IDENTIFIKATION. I ET ENKELT TILFÆLDE LADEDE KAPTAJNEN SIT JAGTGEVÆR OP OG TRUEDE GANSKE SIMPELT MED AT VILLE SKYDE OS, IDET HAN PÅSTOD AT VI VAR UDSENDT AF DE BESÆTTENDE MYNDIGHEDER OG AT VI VILLE ANGIVE HAM ELLER TILKALDE GESTAPO, NÅR EN AF OS FORLOD SKIBET. HVAD POKKER GØR MAN I SÅDAN EN SITUATION? DEN ER LÅST I SIG SELV! MEN DET LYKKEDES LANGT OM LÆNGE, DA VI KOM I TANKER OM AT FØRSØGE AT BRINGE HOLLAND - MØLLER IND I BILLEDET. HOLLAND - MØLLER HAVDE FORHYRET KAPTAJNEN OPRINDELIG, MEN UNDER HVILKET ET NAVN. SELVOM DET EGENTLIG OGSÅ KUNNE HAVE VÆRET ET GESTAPO - PUDS, SÅ VAR VOR BESKRIVELSE AF HOLLAND - MØLLER LANGT OM LÆNGE SÅ TILFREDSSTILLELSE AT HAN GAV EFTER, OG VI FIK TØNDERNE UDLEVERET. HAVDE VI VÆRET "FREMMEDE" AGENTER, VILLE DET HAVE VÆRET EN SMAL SAG FOR HAM AT DROPPE OS ET STED I SUNDET. JEG HAR DESVÆRRE GLEMT HANS NAVN.

HVAD GØR MAN MED NOGLE OG TYVE JØDER, DER HAR VENTET I FLERE DAGE I DIVERSE LEJLIGHEDER SPREDT OMKRING HAVNEN OG SOM VI MED TOLDERES HJÆLP - BRAVE TOLDINSPEKTØR KOFOED - HANSEN OG DENGANG OK DAMM - SKULLE HJÆLPE OMBORD I DET FORENEDES OSLO - BÅD, DER UNDER ET ELLER ANDET PÅSKUD MÅTTE SØGE (NØD) HAVN I GÖTEBORG. DER KAN GODT VÆRE LIDT NERVER PÅ, NÅR DISSE ULYKKELIGE MENNESKER I MULM OG MØRKE OG SPÆRRE -TID SKAL LEDES NED OMBORD OG LUKKES INDE I ET "SÆRLIGT" RUM I LASTEN. SÅ ER DET LIGESOM MERE SPORTY AT SØRGE FOR AT EN OMTRENT HEL MINESTRYGERBESÆTNING MED OK "KAREN BERGS" MAND I SPIDSEN SKAL MED EN KALKCOASTER TIL FAXE - LADEPLADS, ALLE LUKKET NED I EN LUGE, DER IKKE VAR GJORT HELT RENT EFTER DEN TIDLIGERE KALKLAST. DET SIGES AT INGEN AF DANSKERNE I FALSTERBRO KUNNE GENKENDE DEM DA DE NÅEDE FREM.

MEDENS VI HYPPIGT FIK VÅBEN OG AMMUNITION (KASSER MED MP) I LAND, SAMTIDIG MED HURTIGBÅDEN TOG EN VIP ELLER E - STOF, MED TILBAGE VAR DET STØRSTE KUP ILANDTAGNING AF CA. 50 TONS VÅBEN OG AMMUNITION I SELVESTE NYHAVNS HAVN - PÅ DEN PÆNE SIDE OG UDEN FOR BROEN. EN SÅDAN AKTION KRÆVER EN STØRRE PLANLÆGNING, SOM DET VIL TAGER FOR MEGEN PLADS AT BESKRIVE. KUN DETTE:

HOLLAND - MØLLER, LOD SIG FORHYRE SOM MOTORPASSER I EN COASTER, HVIS KAPTAJN OG BESÆTNING IALT TRE MAND SELVFØLGELIG VAR SAT (DELVIS) IND I SAGEN. SKIBETS LAST BESTOD FORTRINSVIS AF ØLKASSER MED TOMME FLASKER BESTEMT FOR SMÅLANDSFARVANDETS BRYGGERI.

SOM REGLEN BØD, LAGDE MAN IND TIL TOLDBODEN FOR TYSK KONTROL. BESÆTNINGEN ER EN SMULE OPSTEMT OG BYDER DEN INSPICERENDE GEFREITER OG HANS FØLGESVEND PÅ EN LILLE EN OG ALT ER FOR SÅ VIDT FRYD OG GAMMEN. SKIBET KONTAKTER DEREFTER EN AF BANGSBØLLS FISKEKUTTERE SYD FOR FALSTERBO OG FYLDER BUNDEN AF LASTEN MED VÅBEN M.M. OG STUVER DE TOMME ØLKASSER OVENPÅ SOM FØR. OVERSKUD AF ØLKASSER GÅR TIL SVERIGE. COASTEREN VENDER "HALTENDE" TILBAGE TIL KØBENHAVN OG ANLØBER TOLDBODEN - OG "TILFÆLDIGVIS" DA SAMME GEFREITER ER PÅ VAGT IGEN - HØJLYS FORMIDDAG. NOK EN LILLE GEWESEN OG EN INDVIKLET TEKNISK FORKLARING PÅ, HVORFOR MASKINEN HAR DET SKIDT OG AT DEN KUN KAN REPARERES I DEN INDRE HAVN ET STED, HVOREFTER DEN LIGE NÅR TIL NYHAVN OG MÅ LÆGGE SIG IND DER. MODTAGELSESKOMITEEN ER PÅ PLADS. DET VAR FORRESTEN WILLYS HAVNEGÅNG, SOM VAR EKSPERTER I AT STABLE ØLKASSER OP, SÅ NÆSTEN INGEN KAN SE, HVAD DER FOREGIK. DET VAR DE BESYNDERLIGSTE KØRETØJER, DER TILSYNELADENDE GÅR PÅ TRÆGAS, DER EFTERHÅNDEN AFLÆGGER ØLKASSERNE VISIT. DET ER OGSÅ BESYNDERLIGT

SÅ MANGE FORHOLDSVIS UNGE MENNESKER, DER KIGGER PÅ VINDUER I DEN SIDE AF NYHAVN, HVOR DER NÆSTEN INGEN FORRETNINGER ER. PÅ DEN FORSÆNKEDE REPOS FOR ENDE AF KAJEN, STÅR ET MÆRKELT NIVILLERINGSINSTRUMENT PÅ TREBEN OG HELT TILDÆKKET.

DET KUNNE FOR SÅ VIDT GODT LIGNE EN 20 MM KANON, HVAD DET ALTSÅ OGSÅ ER. EN HELT LILLE LASTBIL BLIVER HOLDT TILBAGE AF ET PAR MÆND I COTTEN - COATS. DEN ENE HAVDE VED AT LÆGGE HÅNDEN PÅ "KAKKELOVNE" OPDAGET AT ILDEN VAR GÅET UD, SÅ CHAUFFØREN MÅ FORETAGE FORNYET OPTÆNDING, FØR HAN BLEV KALDT OM I RÆKKEN. FRÆKHED BELØNNES. DET ER SÅ VIDT VIDES DEN STØRSTE INDFØRSEL AF VÅBEN TIL MODSTANDSBEVÆGELSE PÅ EN GANG.

ERINDRING OM EN LANG RÆKKE EPISODER DUKKER EFTERHÅNDEN OP, MEN PLADSEN HER TILLADER IKKE MERE.

DEN 4. MAJ 1945 VAR MIN KONE OG JEG INVITERET TIL KALAS ET STED I CHARLOTTENLUND. JEG VAR VIST KOMMET FOR TIDLIGT. DER VAR KUN VÆRTEN HJEMME. HAN GIK OG RODEDE I KÆLDEREN EFTER EN FLASKE BRÆNDEVIN, HAN MENTE AT HAVE GEMT ET STED, OG HAN SYNTES IKKE TIDEN VAR INDE TIL AT BRÆKKE OP FOR ET TILMURET SKJULT RUM, HVOR DER VAR ADSKILLIGE FLASKER - OGSÅ CHAMPAGNE, MEN DET ERFAREDE JEG FØRST SENERE. DE ØVRIGE GÆSTER INDFANDT SIG OG VI SPISTE. LAD OS LIGE HØRE, HVAD HAN SIGER FRA LONDON? OG SÅ KOM DEN MEDDELELSE, VI SIDEN HAR HØRT SÅ OFTE. MEN SOM HVER GANG STARTER EN RÆKKE REAKTIONER INDEN I EN. KOM LIGE, GEORG OG HJÆLP MIG, DET HER MÅ FEJRES.

OG SÅ VAR DET, JEG OPDAGEDE, HVOR HAN HAVDE GEMT SIT LAGER. NÅ, DER VAR DA LIDT TILBAGE, DA JEG MÅTTE AFSTED TIL MØDEPLADSEN. TRO DET ELLER EJ, MEN DET VAR I NABO - BYGNINGEN TIL SHELL - HUSET. DER SAD FORØVRIGT RICARDO OG JEG, DA RAF I MARTS BOMBARDEDE GESTAPO - HOVEDKVARTERET, MEN DET ER EN ANDEN HISTORIE.

JEG SLOG LIGE ET SLAG IND OVER RÅDHUSPLADSEN FORINDEN. DE SCENER, DER UDSPILLEDES HER ER KENDT FRA MASSER AF BESKRIVELSER. AT JEG VED DEN LEJLIGHED FIK SPLITTET EN SPLINTER NY COTTEN - COAT AD, HØRER FOR SÅ VIDT MED. JEG HAVDE TO UGER FORINDEN SELV HENTET DEN I MALMØ, IDET JEG "UDEN TILLADELSE" HAVDE TAGET EN LILLE FERIETUR HINSIDAN MED EN AF VORE SMÅ HURTIGBÅDE. NÅ, DER BLEV SENERE LEJLIGHED TIL AT KØBE EN NY. HVAD OFRER MAN IKKE PÅ FREDENS ALTER?

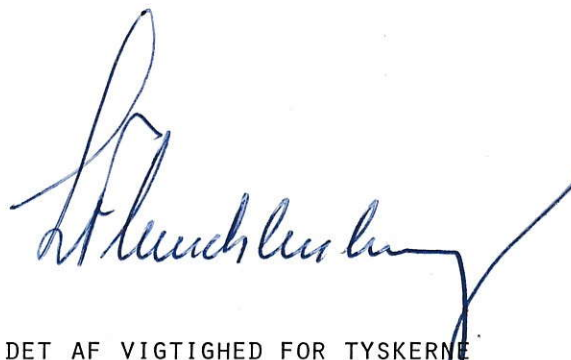
INGEN, DER OPLEVEDE DEN AFTEN, GLEMMER VEL BÅLENE MED MØRKE LÆGNINGSPAPIR OG DE MANGE STEARINLYS I VINDUERNE. LAD OS BARE BEHOLDE DEN SKIK. DEN KAN DA I AL FALD MINDE EN DEL AF OS OM AT HOLDE VÆGEN KLAR OG "KRUDTET TØRT".

Kadetter under felttræning i Eriksholm skove ved Holbæk. (Det er Smidt-Jensen til venstre).

DA FLÅDEN BLEV SÆNKET, 29. AUGUST 1943.

AF: FREDERIK MECHLENBURG.

VED DANMARKS BESÆTTELSE DEN 9. APRIL 1940 VAR DET AF VIGTIGHED FOR TYSKERNE AT UNDERSTREGE, AT DE IKKE VILLE BLANDE SIG I LANDETS INDRE ANLIGGENDER. DET INDEBAR BL.A., AT MILITÆRVÆSENET BLEV OPRETHOLDT, OG AT VI DERFOR FORTSAT SKULLE AFTJENE VÆRNEPLIGTEN.

I 1943 BLEV DET MIN TUR. JEG BLEV INDKALDT OG MØDTE DEN 1. FEBRUAR VED VÆRFTBROVAGTEN FOR ENDEN AF PRINSESSEGADE.

DENGANG LÅ EKSERCERSKOLEN PÅ KASERNESKIBET "FYEN", BYGGET I 1882 SOM DET SIDSTE SEJLKRIGSSKIB, DOG MED DAMPMASKINE. DEN MÅ HAVE VÆRET IMPONERENDE I SINE VELMAGTSDAGE; NU LÅ DEN VED HØNSEBROEN I SAMME YNKELIGE TILSTAND, SOM VI HAR OPLEVET DENS FORGÆNGER HER I EBELTOFT.

SIDST I MARTS BLEV JEG STUKKET UD TIL DEN DA MEST UDBREDTE SKIBSTYPE I MARINEN, EN LEJET FISKEKUTTER, MED BETEGNELSEN "P 38". AF EN ELLER ANDEN GRUND KOM DEN IKKE I TJENESTE, SÅ JEG ENDTE I MINESKIBS - DIVISIONEN. DEN 1. JUNI GIK VI PÅ TOGT MED EN ESKADRE BESTÅENDE AF DEN ALDRENDE MINEUDLÆGGER "LOSSEN", DE TO MINEFARTØJER "LOUGEN" OG "LAALAND" SAMT TO STORE MOTORBÅDE, "MK 3 OG 4", HVIS FORNEMSTE OPGAVE VAR AT ARBEJDE MED MINEKABLERNE I DE ØVELSES - FELTER, VI UDLAGDE.

JEG KOM OMBORD I "MK 3", DER HØRTE SAMMEN MED "LOUGEN".

DET VAR EN DEJLIG SOMMER, OG VORT OMRÅDE VAR DE SYDFYNSKE FARVANDE. INGEN TÆNKT MEGET PÅ KRIGEN, MEN PÅ SLUTNINGEN AF TOGTET BEGYNDTE SITUATIONEN AT ÆNDRE SIG. MAN MÆRKEDE MERE OG MERE TIL UROLIGHEDER OG SABOTAGE MOD VIRKSOMHEDER, DER ARBEJDEDE FOR TYSKERNE, - OG DA VI NOGLE DAGE FØR DEN 29. AUGUST SKULLE AFSLUTTE TOGTET OG AFGÅ TIL HOLMEN, VAR DET UNDER SÅKALDT SKÆRPET BEREDSKAB. PÅ GRUND AF "MK 3"s LIDENHED, 42 DEPLACEMENTSTONS OG CA. 20 M. LANG, BEGRÆNSEDE DET SIG TIL AT VOR CHEF, KVARTERMESTER VESLAU, SKULLE HAVE SIN TJENESTEREVOLVER MED SIG, OG MED ORDRE OM, AT VI "OM NØDVENDIGT" MED MAGT SKULLE FORHINDRE, AT BÅDEN FALDT I TYSKERNES HÆNDER. ALLE VIDSTE AT DER VAR NOGET I GÆRE, OG RYGTERNE SVIRREDE, SÅ DET VAR MED UNDERLIGE FØLELSER, VI PASSEREDE KRONBORG OG HELSINGBORG PÅ DEN SVENSK SE. TORS DAG GIK VI IND TIL HOLMEN, HVOR DER ABSOLUT IKKE VAR FÆRRE RYGTER.

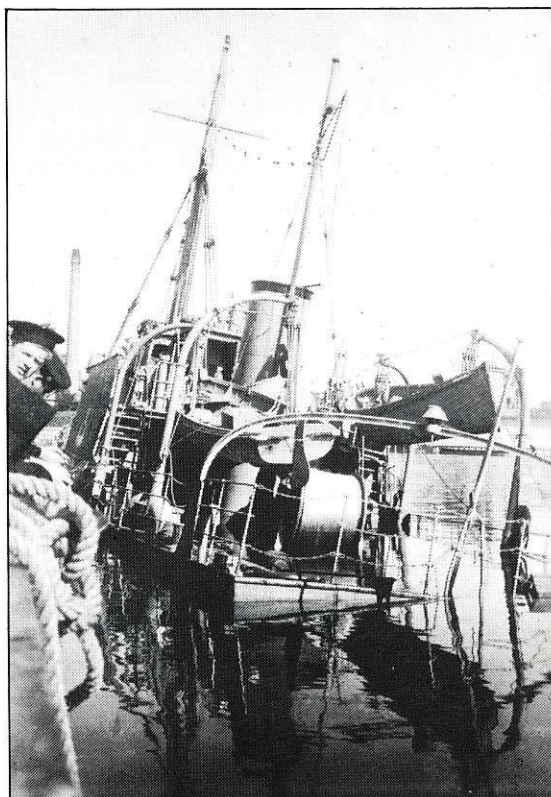
DET GJORDE DET IKKE BEDRE, AT AL LANDLOV VAR INDDRAGET. FREDAGEN GIK, OG LØRDAG KOM DER ORDRER OM, AT SKIBENE SKULLE KOMPLETTERE ALLE BEHOLDNINGER, SÅ DE KUNNE VÆRE KLAR TIL ET UDBRUDSFORSØG TIL SVERIGE.

"MK 3" BLEV "OFRET", OG VI BLEV OVERFØRT TIL DEN DENGANG NYE "LINDORMEN" (1941), DER HAVDE LIGGET SOM STRØMSKIB, - D.V.S. IKKE UDRUSTET, HVILKET GJORDE, AT DEN SKULLE HAVE MEGEN UDRUSTNING OMBORD, BLANDT ANDET SKARP AMMUNITION TIL SKYTSET.

I LØBET AF DAGEN BLEV DET KLART, AT PLANERNE MÅTTE OPGIVES. I STEDET SKULLE SKIBENE SÆNKES, SÅFREMT TYSKERNE SKULLE FØRSØGE AT OVERTAGE DEM. SÅDANNE PLANER VAR ÅBENBART UDARBEJDET I FORVEJEN, OG I LØBET AF AFTENEN BLEV FORBEREDELSENE AFSLUTTET. I LANGT DE FLESTE AF TILFÆLDENE VED, AT SPRÆNGSTOFFET BLEV ANBRAGT PÅ SØVENTILEN, SÅ DEN ØDELAGDES VED SPRÆNGNINGEN. DET VILLE BESVÆRLIGGØRE BJERGINGSARBEJDET, NÅR SKIBET IKKE UMIDDELBART KUNNE LÆNSES FOR VAND.

HEN IMOD MIDNAT VAR ALT KLART, OG SÅ VAR DER KUN AT VENTE PÅ, OM DER VIRKELIG SKETE NOGET. VI FIK LOV TIL AT SLANGE OS, HVOR VI KUNNE. FOR MIT VEDKOMMENDE BLEV DET NEDE UNDER BROEN PÅ MINISTRYGEREN "SØHUNDEN", DER LÅ VIS A' VIS "LINDORMEN" VED TORPEDOBÅDSBROERNE.

VED FIRETIDEN KOM MELDINGERNE OM, AT TYSKERNE VAR VED VÆRFTSBROVAGTEN. SKIBENE BLEV RØMMET, OG BESÆTNINGERNE FIK ORDRE TIL AT MØNSTRE I PLANBYGNINGEN VED SIDEN AF MASTEKRANEN. TILFÆLDIGVIS VAR JEG KOMMET I EN GRUPPE UNDER LEDELSE AF EN KVARTERMESTER, DER HAVDE TIL OPGAVE AT SLUTTE KONTAKTEN TIL SPRÆNGSTOFFET OMBORD I SKIBENE. KONTAKT - KASSEN VAR ANBRAGT I LAND VED EN LAV MUR, HVOR DER STOD NOGLE SKRALDESPANDE, OG JEG VAR SÅLEDES I STAND TIL AT OVERVÆRE HELE SCENERIET, SOM JEG ALDRIG GLEMMER. 27 ELLER 28 SÆNKET I LØBET AF GODT TYVE MINUTTER. EKSPLOSIONER, PROJEKTØRER OG SKYDNING MED LYSSPOR - PROJEKTILER, OG EFTERHÅNDEN FLAMMERNE FRA DE SKIBE, DER BLEV STUKKET I BRAND. BL.A. U - BÅDS - MODERSKIBET "HENRIK GERNER" OG DEN LILLE MOTORMINISTRYGER "MS 4" MELLEM LARSENS PLADS OG HOLMEN GJORDE ET UUDSLETTELT INDTRYK.

Minefartøjet Laaland efter sænkningen den 29. august 1943.

EFTER AT DER VAR FALDET RO OVER DET HELE, MØNSTREDE VI I PLANBYGNINGEN. ALT VOR MILITÆRE UDRUSTNING BLEV SAMLET I EN BUNKE; DET VAR JO REGERINGENS UDTRYKKELIGE ORDRE, AT DER IKKE MÅTTE YDES MODSTAND. IKKE ALLE VAR NATURLIGVIS TILFREDSE MED DEN ORDRE, MEN DEN BLEV FULGT.

INDEN TYSKERNE NÅEDE FREM - DE VAR BL.A. BLEVET FORSINKET AF, AT BROEN MELLEM DOKØEN OG NYHOLM VAR LUKKET OP, OG LUKKEMEKANISMEN SAT UD AF FUNKTION -, TALTE CHEFEN FOR KYSTFLÅDEN, KOMMANDØR IPSEN, KORT OG UDBRAGTE ET LEVE FOR DEN DANSKE FLÅDE.

KORT TID EFTER KOM TYSKERNE. DE VIRKEDE MEGET NERVØSE, OG DET BLEV SENERE OPKLARET, AT DE VAR RET FÅTALLIGE.

MIDT UNDER DETTE BLEV SKYDNINGEN GENOPTAGET UDEN FOR PLANBYGNINGEN. DET VAR TYSKERNE, DER SKØD PÅ HINANDEN. DELS FRA EN SÅKALDT "SPERBECHER", DER LÅ I B & W'S FLYDEDOK, OG DELS SOLDATER ELLER FORPOSTBÅDE FRA KØBENHAVNSSIDEN. JEG HAR SENERE FÅET AT VIDE, AT DET VAR EN 20 MM. MASKINKANON OMBORD I EN DANSK MINESTRYGER, VISTNOK "SØULVEN", DER VAR ÅRSAG TIL DENNE EPISODE. MED DET RESULTAT, AT TO UNGE DANSKERE BLEV SKUDT. DEN ENE VAR DØD MED DET SAMME, DEN ANDEN VAR RAMT I MAVEN, OG LÅ OG JAMREDE SIG, INDEN HAN DØDE.

TYSKERNE HAVDE NU OVERTAGET KOMMANDOEN, OG EN DANSKTALENDE BEFALINGSMAND FORTALTE OS, AT VI SKULLE VÆK FRA HOLMEN, MEN IKKE HVORHEN, OG HAN OPFORDREDE OS TIL AT FORHOLDE OS ROLIGE, - HVIS IKKE VILLE MAN TAGE DE STRENGESTE FORHOLDSREGLER, OG MAN ADVAREDE OS MOD AT STIKKE AF. ETHVERT FORSØG PÅ FLUGT VILLE BLIVE STOPPET VED SKYDNING.

KL. CA. 06.00 AFMARCHEREDE VI UNDER BEVOGTNING I GRUPPER AF OMKRING DELINGS- ELLER KOMPAGNISTØRRELSE. DET VAR NU BLEVEN LYST. RUTEN GIK AD PRINSESSEGADE, TORVEGADE, VERMLANDSGADE OG KLØVERMARKSVEJ OG ENDTE PÅ DEN DAVÆRENDE FLYVEBÅDSSTATION, DET NUVÆRENDE "MARGRETHEHOLM". DER ANKOM VI OMKKRING KL. 09.00. VI FIK IKKE NOGET AT VIDE, MEN SNART SLÆNGEDE VI OS I GRÆSSET ELLER GIK RUNDT OG SNAKKED E MED HINANDEN OM VORE OPLEVELSER.

VI HAVDE HVERKEN FÅET VÅDT ELLER TØRT SIDEN LØRDAG AFTEN, SÅ FOR MANGE BEGYNDTE SULTEN AT MELDE SIG. HEN PÅ EFTERMIDDAGEN VED 15-TIDEN GIK TUREN VIDERE IND TIL HOLMEN, HVOR VI BLEV SAMLET PÅ SØVÆRNETS KASERNE. VI KUNNE SE, AT ALT HAVDE VÆRET ENDEVENDT, DØRE, DER HAVDE VÆRET LÅST, VAR SPRÆNGTE O.S.V.. DET VAR NATURLIGVIS TYSKERNE, DER HAVDE FJERNET AL MILITÆR UDRUSTNING. VED 18-TIDEN FIK VI VORT FØRSTE MÅLTID.

VOR UDRUSTNING VAR BLEVEN OMBORD I SKIBENE. JEG FIK UDLEVERET KØJETØJ, HERUNDER EN SMAL KØJEMADRAS, OG FIK ANVIST GULVET I NORDFLØJENS SAMLINGSSTUE. NATURLIGVIS SOV VI GODT OVENPÅ DET SIDSTE DØGNS BEGIVENHEDER. EFTERHÅNDEN BLEV DET KLART, AT FACILITETERNE I KASERNEN IKKE VAR BASERET PÅ SÅ MANGE MENNESKER. ENDVIDERE LÅ BESÆTNINGER FRA SKIBENE UDEN FOR KØBENHAVN PÅ SKOLER OG ANDRE OFFENTLIGE BYGNINGER. DET BLEV DERFOR BESTEMT AT BRUGE KB - HALLEN PÅ PETER BANGS VEJ TIL AT INTERNERE OS I. VI KUNNE IKKE REGNES FOR KRIGSFANGER. - DEN 20. SEPTEMBER BLEV DE MANGE SKIBSBESÆTNINGER OVERFØRT HERTIL. VI FRA HOLMEN BLEV KØRT DERUD I SPORVOGNE, NATURLIGVIS MED TYSKE VAGTER PÅ FOR- OG BAGPERRON.

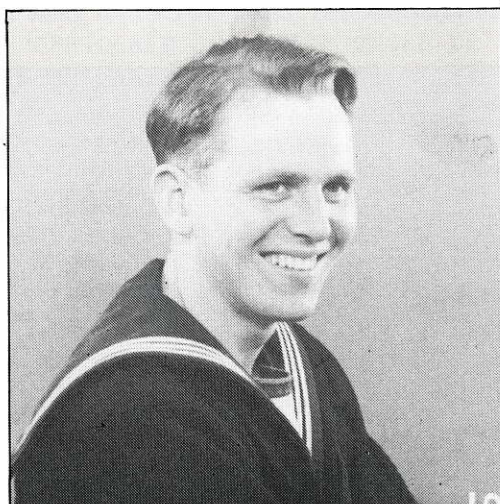

Sådan var orlogsgasterne interneret i KB-hallen.

OPVISNINGSHALLEN VAR VED HJÆLP AF CIVILFORSVARETS KATASTROFESENG LAVET OM TIL EN KÆMPEMÆSSIG SOVESAL. VI VAR CA. 12 MAND, DER LÅ I TRE ETAGER, BÅDE PÅ GULVET OG OPPE PÅ GALLERIERNE. TRÆNINGSAFDELINGEN BLEV LAVET OM TIL SPISESALE OG KABYS. VI HAVDE EFTERHÅNDEN VÆNNET OS TIL DEN NYE TILVÆRELSE, OG DA MADEN VAR GOD, VAR HUMØRET HOS OS UNGE MENNESKER FORHOLDSVIS GODT. DER BLEV ARRANGERET FORSKELLIG UNDERHOLDNING OM DAGEN, BLANDT ANDET ALLE SOMMER - REVYERNE OG MEGET ANDET. OM AFTENEN BLEV DER VIST FILM, SÅ TIDEN GIK RELATIVT HURTIGT.

INDEN FOR MURENE VAR VI UNDER DANSK KOMMANDO, CHEFEN VAR KOMMANDØR - KAPTAJN WESTERMANN, TIDLIGERE "NIELS JUEL", OG ALT FORLØB UDEN PROBLEMER.

I BEGYNDELSEN AF OKTOBER BLEV DET KLART, AT NOGET VAR I GÆRE, OG ENDELIG KOM NYHEDEN OM, AT VI SKULLE HJEMSENDES. DEN 8. OKTOBER BLEV VI FRIGIVET.

Frederik Mechlenburg som orlogsgast i 1943.

IDENFOR SPÆRRINGEN MED REDERIET J: LAURITZEN.

AF: HARRY SCHULTZ ANDERSEN.

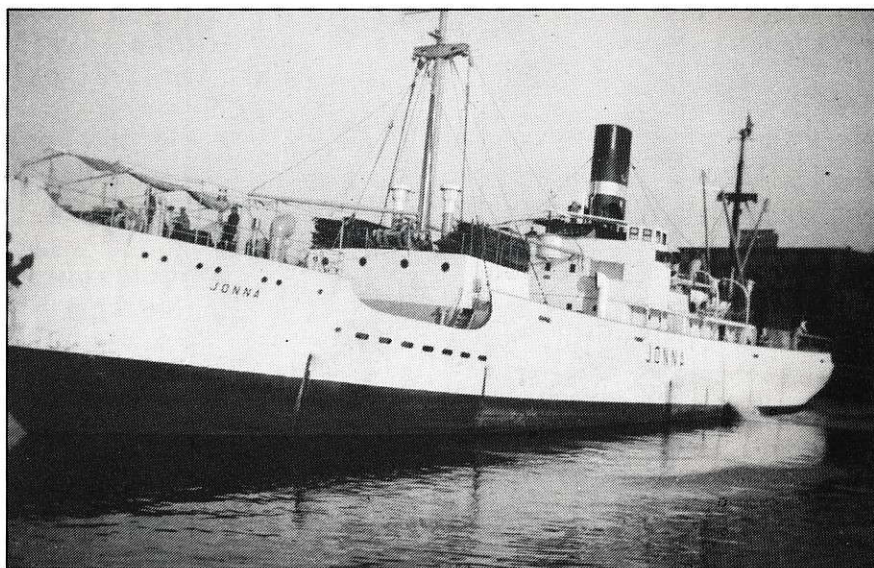
H. Schultz Andersen

SKÆBNENS VEJE ER URANSAGELIGE!

25. JULI 1938 AFMØNSTREDE JEG FRA REDERIET J. LAURITZEN OG GIK I LAND FOR AT FÆRDIGGØRE MIN UDDANNELSE, 2. DEL AF MASKINISTEKSAMEN OG INSTALLATØRPRØVEN.

EFTER AT DISSE PRØVER VAR VEL OVERSTÅET I JANUAR 1940 MELDTE JEG MIG IGEN TIL TJENESTE HOS REDERIET, SOM LOVEDE MIG EN HYRE I LØBET AF FORÅRET. MIN FORLOVEDE OG JEG BESLUTTEDE OS TIL AT HOLDE BRYLLUP D. 24. MARTS (PÅSKEDAG), OG JEG MÅTTE BEDE OM UDSÆTTELSE TIL EFTER DENNE DATO. DET BEVIRKEDE, AT JEG SKULLE VENDE TIL MIT GAMLE SKIB, "JONNA LAU", KOM HJEM D. 9. APRIL.

SÅ KOM TYSKERNE. LANDET BLEV BESAT. "JONNA LAU" KOM IKKE HJEM. DET BETØD, AT JEG IKKE NÅEDE AT KOMME UDEN FOR SPÆRRINGEN MEN BLEV PÅMØNSTRET "INGER LAU" D. 25. MAJ 1940 OG MÅTTE SEJLE MED REDERIET INDENFOR SPÆRRINGEN INDTIL 4. JANUAR 1945.

Schultz Andersens oprindelige skib "Jonna Lau".
- nåede ikke hjem til 9. april, - og sejlede
uden for spærringen resten af krigen.

DEN FØRSTE TUR MED "INGER LAU" GIK TIL TALLING I ESTLAND EFTER TRÆ TIL DANMARK. DET HAR ALTID VÆRET EN SEN HISTORIE AT LASTE TRÆ, SÅ VI HAVDE RIG LEJLIGHED TIL AT BESE DEN SMUKKE GAMLE BY. DET SLOG OS, AT DER I BYEN HERSKEDE EN STEMNING AF DYB FRYGT FOR FREMTIDEN. DET VAR IKKE UDEN GRUND: DEN 16./17. JULI KOM RUSSENE, OG BYEN BLEV BESAT AF MONGOLSKE TROPPER. NATTEN TIL DEN 17. JULI HØRTE VI SKYDERI, OG MÆGLEREN FORTALTE, AT DET VAR DE LOKALE KOMMUNISTER, DER RYDDEDE UD. STRAKS NÆSTE DAG BLEV DER ETABLERET HØJTTALERE PÅ MASTER OG HUSE PÅ ALLE PLADSER, OG HELE DAGEN LØD DER PROPAGANDA FRA HØJTTALERNE.

HOTELLER OG SKOLER BLEV BESAT. VI VAR VIDNER TIL, AT FOLK BLEV GENNET TIL JERNBANESTATIONEN MED FÅ PAKKENELLIKER OG TRANSPORTERET VÆK. DET VIRKEDE VOLDSOMT PÅ OS AT SE ALLE DE FREMMEDARTEDE TROPPER OG DEN KNUGEDE BEFOLKNING. SELVOM VI SENERE SÅ DEN SLAGNE BEFOLKNING I POLEN OG ALLE ØDELÆGGELSERNE DER, VAR DEN FØRSTE KONFRONTATION MED RUSSENERNES BRUTALE OPFØRSEL I ET BESAT OMRÅDE EN UHYGGELIG OPLEVELSE FOR OS.

DEN 3. AUGUST BLEV ESTLAND UDRÅBT TIL SOVJETREPUBLIC, MEN ALLEREDE DEN 22. AUGUST 1941 BLEV RUSSENERNE JAGET UD AF TYSKERNE. DE BLEV DER, INDTIL RUSSENERNE ATTER BESATTE LANDET I SEPTEMBER 1944.

VI FIK LOV TIL AT SEJLE HJEM MED VORT TØMMER, EFTERSOM TYSKERE OG RUSSENER I 1940 VAR SÅ TILSYNELADENDE GODE VENNER.

EN KONSEKVENNS AF DEN TYSKE BESÆTTELSE BLEV, AT DE FLESTE AF REDERIETS SKIBE BLEV UDENFOR DEN ETABLEREDE SPÆRRING. KUN ET MINDRE ANTAL VAR TIL RÅDIGHED HERHJEMME, OG DET BEVIRKEDE, AT REDERIET ETABLEREDE EN ARBEJDSFORDELING MELLEM DE BESÆTNINGER, SOM PÅ DET TIDSPUNKT HAVDE TILKNYTNING TIL DET. DET VAR OGSÅ NØDVENDIGT MED LIDT REKREATION MELLEM DE OFTE MEGET ENERVERENDE OG OPSLIDENDE TURE.

HJEMME PÅ ARB.FORDELING FIK VI ET RÅDIGHEDSBELØB PÅ 7,- KR. PR. DAG. DET SKULLE SÅ SAMMEN MED, HVAD VI I SEJLPERIODEN HAVDE KUNNET SPARE OP, KLARE DAGEN OG VEJEN, OFTE I FLERE MDR.

I FORSTÅELSE AF DE VANSKELIGHEDER, DETTE KUNNE INDEBÆRE, TOG REDERIET J.LAURITZEN ET ENESTÅENDE INITIATIV. DEN 9. OKTOBER 1941 UDSENDTES ET CIRKULÆRE DER LØD:

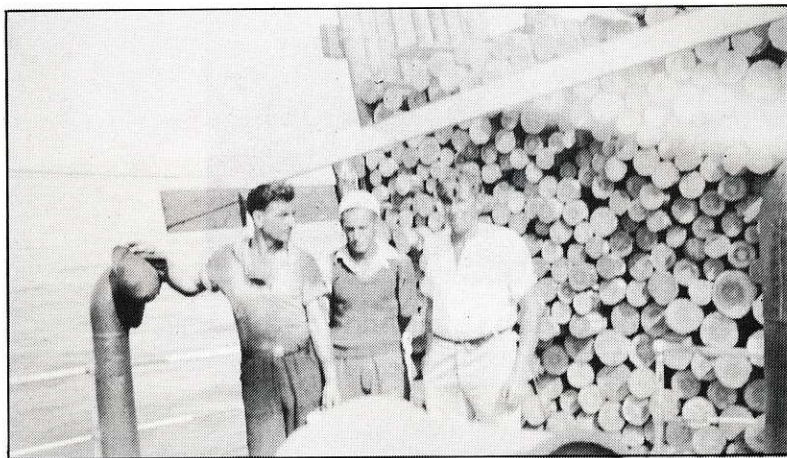
DA MINE OFFICERER ER SÆRLIG HÅRDT RAMT AF ARBEJDSDELING VIL REDERIET ARRANGERE, AT GIFTE OFFICERER DER MÅTTE ØNSKE DET KAN KØBE ET VIST KVANTUM FØDEVARER PÅ FORDELAGTIGE VILKÅR.

DEN ASSISTANCE, DER HER BLEV YDET DE SEJLENDE ANSATTE I REDERIET, VAR AF STOR VÆRDI FOR FAMILIERNE. OGSÅ PÅ ANDEN MÅDE GJORDE REDERIET EN INDSATS FOR AT STYRKE BÅNDET MELLEM DET OG OS.

SEJLADSEN VAR USTABIL OG USIKKER, OG KONTAKTEN TIL HJEMMENE TILFÆLDIG, MEN REDERIET GJORDE ALT MULIGT FOR AT FORMIDLE OPLYSNINGER.

ADSKILLIGE GANGE VAR VI I FINLAND EFTER TRÆ, OG I HAPARANDA SÅ VI VED FLERE LEJLIGHEDER, HVORLEDES TYSKERNE LOSSEDE STORE MÆNGDER EROBRET POLSK KRIGSMATERIEL TIL DERES STYRKER I NORGE.

(EFTER AFTALE MED DEN FINSKE REGERING). ALT DETTE KOM TYSKERNE GODT TILPAS, DA DE DEN 22. JUNI 1941 GIK TIL ANGREB PÅ RUSLAND EFTER AT HAVE SIKRET SIG BÅDE TROPPER OG MATERIEL I DET NORDLIGE FINLAND.

Tre af Schultz Andersens skibskammerater på vej med et læs træ fra Finland

I BEGYNDELSEN AF KRIGEN VAR FORHOLDENE RELATIVT ROLIGE ØST FOR KIELER - KANALEN, MEN EFTERHÅNDEN SOM DE ALLIEREDE BLEV STÆRKERE, BLEV SEJLADSEN OG VILKÅRENE BARSKE. PÅ REJSENE TIL ROTTERDAM EFTER KUL OG KOKS TIL DANMARK GIK VI GENNEM KIELER - KANALEN OG SAMLEDES I KONVOJER MED LEDSAGEROFFICERER OG SPÆRREBALLONER OMBORD - FOR INGEN DANSKE SKIBE VILLE BEVÆBNES. PÅ REJSE FRA CUXHAFEN TIL ROTTERDAM HAVDE VI DESUDEN LEDSAGESKIBE MED, HVIS VÆSENTLIGSTE OPGAVE VAR AT SAMLE NØDSTEDTE OP. HVER GANG VI PASSEREDE BOKUM OG DAN HELDER BLEV VI ANGREBET AF DE ALLIEREDE, ENTEN AF MOTORTORPEDOBÅDE ELLER AF FLYVERE. EFTERHÅNDEN BLEV DET SÅDAN, AT VI KUN KUNNE PASSERE DE FRISKE ØER OM NATTEN, HVOR VI ALLE GIK MED REDNINGSVESTE OG BÅDENE KLARE; ENGANG BLEV VI ANGREBET UD FOR BOKUM AF BEAUFIGHTERS OG MISTEDE 6 BÅDE I KONVOJEN. UD FOR IMUIDEN LØB VI MED "KATJA LAU" PÅ EN BUNDMINE PÅ 18 M. VAND. DET BETØD, AT ALT STØBEJERN I MASKINEN REVNEDE, OG SKIBET BEGYNDTE AT TAGE VAND IND. JEG HAVDE VAGT I MASKINEN OG FIK ET MINDRE SLAG I HOVEDET, MEN ELLERS SKETE DER INGEN PERSONSKADER. VI BLEV SÅ SLÆBT IND TIL AMSTERDAM, HVOR VI LÅ I TRE MDR. FOR REPARATION. DET VAR EN UROLIG TID MED DAGLIGE LUFTALARMER. VÆRFTSARBEJDERNE HAVDE EN EGEN EVNE TIL AT FÅ DE TYSKE MOTORTORPEDOBÅDE TIL AT HAVARERE, EFTER DE HAVDE VÆRET PÅ VÆRFT OG SÅ HAVDE VÆRET KORT TID I SØEN. BEFOLKNINGEN HAVDE DET STRENGT, EN FAMILIE, JEG KOM TIL AT KENDE, VAR TIL LÆGE MED DERES BARN. LÆGEN FORTALTE, AT FORMANDEN FOR LÆGEFORENINGEN HAVDE PROTESTERET OVERFOR STATHOLDEREN SEYSS INQUART FORDI ERNÆRINGEN TIL SMÅBØRN VAR UTILSTRÆKKELIGE, HAN HAVDE FÅET TIL SVAR: SÅ ER DET FORDI, I HAR FOR MANGE LÆGER! SAMME SEYSS INQUART BLEV EFTER KRIGEN DØMT VED NÜRNBERG - PROCESSEN OG HÆNGT.

Harry Schultz Andersen som ung maskinist.

BEFOLKNINGENS RATIONER VAR ELENDIGE. VOR TOBAKSRATION BESTOD AF 20 CIGARETTER HVER FREDAG KL. 16.00, OG KL. 17.00 HAVDE VI 20 SKOD, HVORAF DER KUNNE BLIVE TRE CIGARETTER.

PÅ BEVÆRTNING KOSTEDE EN ØL 2,- KR. OG EN CIGARET AF UBESTEMMELIG HERKOMST OGSÅ 2,- KR. (SE I RELATION TIL EN DAGLØN PÅ 7,- KR.!))

DEN DAG, SKIBET VAR FÆRDIGT PÅ VÆRFTET OG SKULLE LASTE, BLEV VÆRFTET ANGREBET AF FLYVERE. FOR OS SKETE DER HELDIGVIS IKKE ANDET, END AT SKIBET BLEV FULDSTÆNDIG DÆKKET MED EN SKY AF NEDFALDENDE PUDS, MURRESTER OG GLASSTUMPER. PÅ VEJEN HJEM BLEV DER BLÆST LUFTALARM I KIELER - KANALEN, OG VI LÅ DER I TRE DAGE, FORDI DER VAR KASTET AKUSTISKE MINER I KANALEN.

UNDER OPRENSNINGSARBEJDET SPRANG DER EN STRYGER I LUFTEN VED SIDEN AF SKIBET, SÅ NERVERNE VAR LIDT TYNDSLIDTE, DA VI ENDELIG NÅEDE UD I ØSTERSØEN.

HELDIGVIS HAVDE VI UNDER KRIGEN KUN ENKELTE PLIGTSREJSER FOR TYSKERNE.

I ET TILFÆLDE SKULLE VI SEJLE KORN FRA STETTING TIL HAMBURG, DET VAR I EN AF DE PERIODER, HVOR HAMBURG BLEV HÅRDT RAMT. VI LOSSEDE VED ROLAND MÜHLE OG VAR DER I BESKYTTELSESRUM, MEDENS DET REGNEDE MED BRANDBOMBER. SELVE BYGNINGEN BLEV RAMT AF EN SÅKALDT "BLOCKDESTROYER", MEN DA DEN KUN TOG ET HJØRNE AF BYGNINGEN, KLAREDE VI SKÆRENE NOK ENGANG.

UNDER GENTAGNE SEJLADSER GENNEM KIELER - KANALEN OG LANGS DEN TYSKE NORDKYST IAGTTOG VI VED MANGE LEJLIGHEDER DE ENORME SAMLINGER AF TYSKE TRANSPORTSKIBE, FULDT LASTEDE MED KRIGSMATERIEL, DER AFSLØREDE KRIGENS STØRSTE GÅDE: "INVASIONEN, DER ALDRIG KOM I GANG" - MEN SENERE FIK TYSKERNE JO ANDET AT TÆNKE PÅ.

ET AF DE MEST OPLØFTENDE ØJEBLIKKE UNDER KRIGEN VAR, DA VI HØRTE BBC'S UDSENDELSE "THE MAN IN THE STREET", HVOR SPEAKEREN JUBLEDE: "THE YANKS ARE HERE AGAIN".

DA VIDSTE VI, AT KRIGEN HAVDE NÅET ET VENDEPUNKT, OG AT DEMOKRATIERNE VILLE SEJRE.

LAD EUROPA ALDRIG GLEMME DETTE!.

I ALLIERET TJENESTE, - INTERNERET I NORDAFRIKA MED S/S "STORAA".

AF: MARTIN NIELSEN.

Martin Nielsen

DEN 27. MARTS 1940 PÅMØNSTREDE JEG S/S "STORAA", SOM EFTER ENDT LOSNING AFSEJLEDE DEN 30. MED BESTEMMELSESTED GRANGEMOUTH (SKOTLAND) FOR LASTNING AF KUL TIL DANMARK.

PÅ SKAGENS RED MÅTTE VI DOG ANKRE, DA DER SKULLE MØNSTRE ENDNU NOGLE BESÆTNINGSMEDLEMMER. DEREFTER SEJLEDE VI OP LANGS NORGES KYST, DA VI PÅ HØJDE MED BERGEN SKULLE MØDE S/S "NORCO" FOR SAMMEN AT SEJLE OVER NORDSØEN, - DER BLEV JO PÅ DETTE TIDSPUNKT TORPETERET MANGE DANSKE SKIBE. VI NÅEDE GRANGEMOUTH DEN 7. APRIL OG FORHALEDE TIL LASTNING, DER SKULLE BEGYNDE DEN 9. APRIL. MEN DA KOM JO DEN DÅRLIGE MEDDELELSE OM MORGENEN, AT DANMARK VAR BLEVET BESAT, SÅ DER BLEV IKKE NOGEN LASTNING.

DER BLEV SAMMENKALDT TIL SKIBSRÅD, HVOR KAPTAJNEN GJORDE REDE FOR SITUATIONEN, OG DER VAR ENIGHED OM AT SEJLE FOR ENGLAND, SÅFREMT DET BLEV AKTUELT.

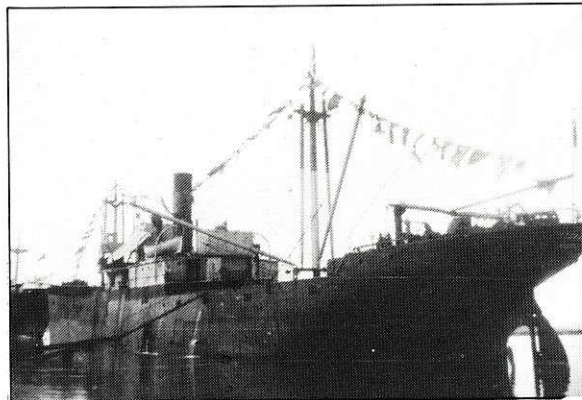
PÅ KAJEN VAR DER SAT VAGT OG AL LANDGANG BLEV FORBUDT (ENGLÆNDERNE BETRAGTEDE JO NÆSTEN DANSKERNE SOM TYSKVENLIGE PÅ GRUND AF DEN HJEMLIGE REGERINGS HOLDNING VED BESÆTTELSEN, RED.). DET VAR IKKE BLIDE ORD, DER BLEV UDVEKSLT!

DEN 11. BLEV VI AFMØNSTRET, MEN MED OPHOLD OMBORD OG LANDGANG TILLADT. OGSÅ ET BEDRE FORHOLD TIL VAGTEN OG SKOTTERNE I TIDEN FREMOVER.

DEN 23. MAJ BLEV VI IGEN PÅMØNSTRET UNDER ENGELSK FLAG, OG AFSEJLEDE TIL METHIL FOR LASTNING AF KUL TIL BAYONNE I FRANKRIG. FRA METHIL VAR DET KONVOJ SEJLADS LANGS KYSTEN, MEN FRA KANALEN VER DET SOLO.

s/s Storaa i konvojsejlads fra England, - på vej mod opbringningen og tilfangetagelsen i Fransk Marokko efter Frankrigs kapitulation til tyskerne.

s/s Storaa under interneringen på Sebon floden, - på en af de nationale højtidstidage, hvor der flages "over toppen", - med Dannebrog øverst.

EFTER VEL ANKOMST OG UDLOSNING VAR DER AFGANG TIL CASABLANCA EFTER ORDRE. EFTER ET PAR DAGE PÅ REDEN BLEV VI DIRIGERET TIL EN LILLE BY, EL JADIDA, HVOR VI LASTEDE KORN, DER BLEV FRAGTET UD I LÆGTERE, DA LASTNINGEN FOREGIK PÅ REDEN. DA DER VAR LASTET CA. 1.000 TONS, KOM FRANKRIGS KAPITULATION TIL TYSKLAND, OG LASTNINGEN BLEV STOPPET. VI SKULLE DA RETURNERE TIL CASABLANCA LEDSAGET AF EN FRANSK FREGAT, SÅ ENHVER FLUGT VAR UMULIG, HVILKET VI ELLERS HAVDE HÅBET PÅ,

EFTER EN TID PÅ REDEN I CASABLANCA OG UDLOSNING BEGYNDTE EN ENERVERENDE TID. DET VAR BARE AT VENTE. OG DET BLEV TIL TO ÅR FOR MIT VEDKOMMENDE.

I SEPTEMBER BLEV VI SAMMEN MED ANDRE DANSKE OG NORSKE SKIBE LEDSAGET TIL SEBON FLODEN, OG DER BLEV VI OPLAGTLANGS FLØDBREDDEN MED CA. 5 KM. TIL PORT LEAUBEY. DER BLEV DOG ETABLERET FORBINDELSE MED ET MINDRE FARTØJ TO GANGE UGENTLIGT FOR PROVIANTERING. FORHOLDENE VAR ELLERS FRIE. VI KUNNE GÅ I LAND, MEN PENGENE VAR SMÅ; VI FIK KUN UDBETALT ET BELØB SOM INTENERINGSGODTGØRELSE.

FLUGTFORSØGENE BLEV HYPPIGE, - MED MERE ELLER MINDRE HELD. REDNINGSBÅDENE BLEV TAGET I LAND AF MYNDIGHEDERNE, SÅ DER MÅTTE JO STJÆLES ELLER PÅ ANDEN MÅDE FINDES BÅD FOR HVEM, SOM FORSØGTE. JEG VAR SELV MED I ET FORSØG, HVOR VI VAR 10 MAND. BÅDEN VAR STJÅLEN I PORT LEAUBEY. FORSØGET MISLYKKEDES, OG ET OPHOLD PÅ 30 DAGE I FÆNGSEL VAR RESULTATET. DET VAR I SLUTNINGEN AF 1941. VI KOM IGEN OMBORD EFTER UDSÅET TID.

I JANUAR 1942 HAVDE JEG ET HOSPITALSOPHOLD FOR NOGET EKSEM, OG HJEMREJSE BLEV ANBEFALET GENNEM LÆGEERKLÆRING FRA EN PROFESSOR.

I FORÅRET 1942 BLEV DEN RESTERENDE BESÆTNING (DER VAR JO NOGLE, DER VAR FLYGTET) SENDT TIL INTERNERINGSLEJR, - VEL NOK EFTER ORDRE FRA TYSKE OFFICERER.

DET VAR NEMLIG SÅDAN, AT TYSKERNE ALLEREDE I SOMMEREN 1941 BEGYNDTE AT RØRE VED SPØRGSMALET OM DE DANSKE OG NORSKE SKIBE OG DISSES BESÆTNINGER. - DER FORTÆLLES, AT EN TYSK KOMMISSION TILFÆLDIGT VAR KOMMET TIL PORT LEAUBEY DEN 5. JUNI - DANMARKS GRUNDLOVSDAG, SOM DE DANSKE SØFOLK HØJTIDELIGHOLDT VED AT FLAGE SOM TIL FEST, - OG MED DANNEBROG HØJT I TOP.

TYSKERNE HAVDE GJORT STORE ØJNE VED DETTE SYN OG HAVDE FORLANGT, AT DE DANSKE SØFOLK SKULLE SENDES TIL DANMARK, - FORMENTLIG FOR AT FORHINDRE, AT SKIBENE PÅ EN ELLER ANDEN MÅDE SKULLE FÅ LEJLIGHED TIL AT UNDSLIPPE OG FORENE SIG MED DE ALLIEREDE. TYSKERNE HAR ÅBENBART IKKE STOLET FOR GODT PÅ DERES "VENNER" FRANSKMÆNDENE, (VICHY - REGERINGEN), DANSKERNE - SÅVEL SOM DE MANGE NORDMÆND PÅ DERES SKIBE - NÆGTEDE ALLE AT LADE SIG HJEMSENDE, OG DER BLEV GIVET ORDRE TIL AT SØFOLKENE SKULLE I INTERNERINGSLEJR.

LEJREN, SOM VI VAR I, VAR MEST BESAT MED SPANSKE FLYGTNINGE, SOM BLEV SENDT PÅ TVANGSARBEJDE. DET VAR EN DÅRLIG TID, BÅDE KOST- OG TELTMÆSSIGT. EN DAG KOM DER DOG RØDE KORS PAKKER MED MAD FRA KONSULATET I CASABLANCA.

FØRST I JUNI BLEV CA. 50 DANSKE OG NORSKE SØFOLK SAMLET I CASABLANCA FOR AT PÅBEGYNDTE DERES HJEMREJSE. REJSEN STARTEDE DEN 6. JUNI MED JERNBANE TIL ALGERIET, EN REJSE PÅ CA. 1.400 KM. VEL ANKOMMEN I ALGIER EFTER TRE DØGNS KØRSEL I DÅRLIGE VOGNE OG BLANDT ARABERE OG NORMADER BLEV VI SENDT TIL AFLUSNING, INDEN DER BLEV GIVET ADGANG OMBORD PÅ EN BÅD TIL MARSEILLE, HVORTIL VI ANKOM 19. JUNI.

EFTER NOGLE DAGE I MARSEILLE FORTSATTE REJSEN MED TOG GENNEM FRANKRIG OG TYSKLAND. MED MINDRE OPHOLD UNDERVEJS ANKOM VI TIL KØBENHAVN DEN 30. JUNI, - OG DERMED MIN SIDSTE AFMØNSTRING EFTER EN UDRIVILLIG OPLEVELSE RIGERE.

DET KAN IØVRIGT FORTÆLLES, AT S/S "STORAA" EFTER AMERIKANERNES BEFRIELSE AF NORDAFRIKA IGEN KOM TIL AT SEJLE FOR DE ALLIEREDE, - IGEN UNDER ENGELSK FLAG. DEN KOM TIL GIBRALTAR, HVOR DEN BLEV UDRUSTET OG FORTSATTE TIL ENGLAND. DEN KOM DOG IKKE TIL AT SEJLE LÆNGE I ALLIERET TJENESTE. PÅ REJSE FRA THEMSEN TIL BRISTOLKANALEN MED KRIGSMATERIEL DEN 3. NOVEMBER 1943 KL. 02.00 DA DET I EN KONVOJ PÅ 14 SKIBE BEFANDT SIG I KANALEN NÆR VED DUNGENESS, BLEV DET RAMT AF EN TORPEDO. "STORAA" BLEV SPRÆNGT I TO STYKKER OG SANK ØJEBLIKKELT. ET ENGELSK KYSTFARTØJ REDDEDE 4 DANSKE OG 5 BRITISKE SØMÆND, MEDENS RESTEN AF BESÆTNINGEN, - 19 FREMMEDE OG OTTE DANSKE SØMÆND INCLUSIVE KAPTJENEN - OMKOM.

DET VAR ANDEN GANG, MARTIN NIELSEN VAR SÅ HELDIG AT AFMØNSTRE ET SKIB KORT FØR DET KRIGSFORLISTE. DET FØRSTE VAR BUGSERBÅDEN "VOLMER" DER FORLISTE I ØSTERSØEN UDEN AT DER NOGENSINDE ER FUNDET UD AF HVORLEDES. (ANTAGELIG EFTER EN MINESPRÆNGNING). ALLE OMBORDVÆRENDE OMKOM. - MARTIN MØNSTREDE DIREKTE FRA "VOLMER" TIL "STORAA". (RED.).

I ALLIERET TJENESTE, - KONVOJSEJLADS PÅ MURMANSK M.M.

Af: SIMON P.J. KARSTENSEN.

DENGANG TYSKERNE OVERFALDT POLEN I ÅRET 1939, LÅ JEG MED ET DANSK SKIB I GDYNIA. VI LASTEDE PROPS TIL HULL I ENGLAND (PROPS ER SÆRLIGT AFMÅLTE TRÆSTAMMER, DER BENYTTES TIL AT AFSTIVE MINEGANGENE). JEG VAR DENGANG 16 ÅR, OG HAVDE IKKE DE FJERNESTE ANELSER OM HVAD KRIG VAR, JEG RYSTED E PÅ HOVEDET OVER, AT BEFOLKNINGEN GRAVEDE SKYTTEGRAVE OG LA VEDE BARRIKADER MED SANDSÆKKE TVÆRS OVER GADERNE, DER FØRTE NED TIL HAVNEN. JEG HØRTE OVER RADIOEN, AT TYSKERNE VAR GÅET OVER GRÆNSEN IND I POLEN, MEN VAR PÅ INGEN MÅDE NERVØS. BLOT SYNTES JEG, DET VAR MÆRKE LIGT MED ALT DEN AKTIVITET VED HAVNEN. VI VAR HOLDT OP MED AT LASTE, SELV OM VI KUN HAVDE LASTERNE HALVT FYLDTE. ALLE HAVNEARBEJDERNE HAVDE FORLADT ARBEJDET, OG DER BLEV KØRT LET ANTILUFTSKYTS RUNDT PÅ KAJANLÆGGENE. SELV DETTE BETRAGTEDE JEG MED FORUNDRING, MEN UDEN NERVØSITET.

DET BLEV ANDERLEDES, DA DEN FØRSTE BOMBE FALDT I HAVNEKVARTERET, OG VI FIK ORDRE PÅ AT SEJLE OMGÅENDE. VI MÅTTE SELV HUGGE FORTØJNINGERNE OVER, FORDI DER IKKE VAR NOGEN TIL AT GIVE LOS. DER VAR STOR AKTIVITET I SKIBET MED AT GØRE SØKLAR, LUKKE LUGER, TAG E LANDGANGEN IND O.S.V. DA VI STOD UD AF HAVNEN, STOD PAKHUSENE ALLEREDE I FLAMMER. JEG HUSKER TYDE LIGT, DET VAR BLEVET AFTEN, OG HIMLEN AGTERUD VAR RØD AF FLAMMERNE FRA HUSENE I BYEN OG PAKHUSENE I HAVNEN. VI VAR GLADE OVER AT VÆRE KOMMET UD I TIDE, UDEN SELV AT VÆRE BLEVET RAMT AF EN BOMBE. VI NÅEDE ENGLAND UDEN AT DER HÆNDTE NOGET AF BETYDNING.

MEDENS VI LÅ I HULL OG LOSS EDE, HØRTE VI OVER RADIOEN, AT ENGLAND OG FRANKRIG HAVDE ERKLÆRET TYSKLAND KRIG. DA VI HAVDE UDLOSSET, MALEDE VI DANSK FLAG PÅ SKIBSSIDERNE, FOR AT TILKENDEGIVE OVERFOR DE KRIGSFØRENDE MAGTER, AT VI TILHØRTE ET NEUTRALT LAND. VI SEJLEDE DERPÅ HJEM TIL DANMARK. DET ENESTE VI SÅ PÅ REJSEN OVER NORDSØEN VAR ET TYSK VANDFLY, DER FLØJ RUNDT OM OS ET PAR GANGE. VI VINKED E TIL FLYET, OG PILOTEN VINKED E TILBAGE TIL OS INDEN HAN FORTSATTE SIN KURS.

DA VI KOM TIL KØBENHAVN HOLDT JEG FERIE ET PAR DAGE, HVOREFTER JEG MØNSTREDE MED D.F.D.S. "OREGON" CA. 6000 TON MED 36 MANDS BESÆTNING. VI SEJLEDE TIL SYDAMERIKA, MEN FOR AT UNDGÅ AT KOMME DE KRIGSFØRENDE MAGTER FOR NÆR, SEJLEDE VI IKKE GENNEM DEN ENGELSKE KANAL, MEN SEJLEDE RUNDT SHETLANDSØERNE MIDT UD I ATLANTERHAVET, HVOREFTER VI FORTSATTE SYDPÅ TIL BUENOS AIRES, RIO DE JANA IRO, SANTOS OG BAHIA. VI LASTED E MAJS I ARGENTINA, OG KAFFE I BRASILIEN TIL ÅRHUS OG KØBENHAVN. DA VI SEJLEDE HJEMOVER, BLEV VI AF ET ENGELSK KRIGSSKIB BEORDRET TIL AT GÅ TIL KIRKWALL PÅ ORKNEYØERNE. HER KOM DER MILITÆR OMBORD, DER UNDERSØGTE LASTEN, OM DEN VAR I OVERENSSTEMMELSE MED LADNINGSPAPIRERNE. DA VI VAR BLEVET KONTROLLERET FIK VI LOV AT HIVE ANKERET OP OG FORTSÆTTE REJSEN MOD DANMARK. DA DER PÅ SAMME TID LÅ TO ANDRE SKIBE, BESLUTTEDE VI AT SEJLE SAMMEN HJEM, SÅLEDES AT DET VAR MULIGT AT ET SKIB KUNNE FÅ FORBINDELSE MED LAND OVER RADIOEN, DERSOM EN AF OS BLEV TORPEDERET. VI NÅEDE IMIDLERTID HJEM TIL DANMARK, UDEN DER HÆNDTE NOGET. VI LOSS EDE LASTEN I KØBENHAVN, OG VAR HJEMME I PÅSKEN, HVOR VI HØRTE, AT DER BLEV TORPEDERET SEKS DANSKE NEUTRALE SKIBE I NORDSØEN. SKIBENE SEJLEDE ENDDA MED DANSK FLAG PÅMALET SKIBSSIDERNE, JA MAN HAVDE ENDDA PROJEKTØRER, DER LYST E PÅ FLAGENE OM NATTEN FOR AT VISE NEUTRALITET. DER OMKOM MANGE DANSKE SØFOLK DEN PÅSKE. VI SKULLE SEJLE DEN 1. APRIL 1940 TIL SYDAMERIKA IGEN, DER VAR DOG MANGE FRA BESÆTNINGEN DER MØNSTREDE AF, EFTER DE HAVDE HØRT OM ALLE DE TORPEDERINGER DER VAR SKET I PÅSKEN.

JEG VAR UNG, OG SELV OM MINE PÅRØRENDE BAD MIG BLIVE HJEMME, VILLE JEG UD AT SEJLE. JEG KUNNE ALDRIG DRØMME OM, AT DET SKIB JEG SEJLEDE MED BLEV TORPETERET. DEN EFTERMIDDAG VI SEJLEDE FRA KØBENHAVN HUSKER JEG TYDELIGT. FÆDRE, MØDRE, KONER OG BØRN STOD HELT UDE PÅ DEN YDERSTE LINGELINIEMOLE OG VINKEDE FARVEL. DER BLEV VINKET MED LOMMETØRKLÆDERNE, DER IND I MELLEM BLEV FØRT TIL ØJNENE. REJSEN SKULLE LIGESOM DEN FOREGÅENDE VARE I TRE MÅNEDER. HVEM SKULLE TRO, DET VILLE VARE OVER FEM ÅR INDEN MAN IGEN KUNNE SÆTTE BENENE PÅ DANSK JORD. REJSEN UD TIL MANGE OPLEVELSER OG ANGSTFULDE TIMER VAR BEGYNDT.

VI SEJLEDE OP Gennem ØRESUND OG FORBI KRONBORG DER FORSVANDT AGTERUD. DET SIDSTE VI SÅ TIL DANMARK VAR SKAGEN REV FYRSKIB, SOM VI PASSEREDE TÆT OP AD. PERSONALET DER HAVDE VAGT PÅ FYRSKIBET VINKEDE TIL OS, OG VI VINKEDE TILBAGE, MEDENS VI KIBBEDE MED FLAGET.

TUREN GIK OVER NORDSØEN, OG VI SKULLE NORDEN OM SHETLANDSØERNE, OG LANGT UD I ATLANTERHAVET INDEN VI SATTE KURSEN SYDOVER. JEG VAR LETMATROS PÅ "OREGON" OG BOEDE PÅ ET KAMMER AGTERUDE UNDER DÆKKET SAMMEN MED EN ANDEN LETMATROS OG EN UNGMAND. VI VAR ALLE TRE I 16 - 17 ÅRS ALDEREN. VI GIK TO SKIFT VAGT, SEKS TIMERS VAGT OG SEKS TIMERS FRI. JEG GIK VAGT MED TO MATROSER, OG VI SKIFTEDE HVER TIME MED AT GÅ HENHOLDSVIS TIL RORS, UDKIG OG FLØJTETØRN. FLØJTETØRN BETØD AT MAN VAR DISPONIBEL FOR DEN VAGTHAVENDE STYRMAND. NÅR HAN FLØJTEDE I SIN FLØJTE BETØD DET, AT DER VAR ET ELLER ANDET MAN SKULLE UDFØRE, F. EKS. ET FLØJT BETØD AT MAN SKULLE KOMME OP PÅ KOMMANDOBROEN, DER VAR ET ELLER ANDET, MAN SKULLE UDFØRE. TO FLØJT BETØD, AT MAN SKULLE SE PÅ LOGURET, DER SAD PÅ LØNNINGEN AGTER, OG VISTE DEN UDSEJLEDE DISTANCE. TRE FLØJT BETØD, AT DER VAR ET SKIB MAN SKULLE KIPPE FOR.

DER VAR ANBRAGT EN UDKIGSTØNDE HØJT OPPE I MASTEN, OG DET VAR IKKE ALTID LIGE SPÆNDENDE, AT SIDDE DEROPPE I AL SLAGS VEJR BÅDE DAG OG NAT. MAN HAVDE EN TELEFON, HVORMED MAN KUNNE KOMME I FORBINDELSE MED KOMMANDOBROEN, OG MAN SKULLE RINGE OMGÅENDE DERSOM MAN OBSERVEREDE NOGET PÅ HAVET. LIGELEDES SKULLE MAN RINGE NED TIL STYRMANDEN HVERT KVARTER FOR AT VISE, AT MAN HOLDT SIG VÅGEN.

VI SEJLEDE OVER NORDSØEN UDEN AT SE ANDRE SKIBE, MEN DA VI KOM OP RUNDT SHETLANDSØERNE, KOM EN ENGELSK DESTROYER OG BEORDREDE OS OM AT STOPPE, HVOREFTER HAN SATTE 10 MARINESOLDATER OMBORD.

DE UNDERSØGTE SKIBET FOR BLINDE PASSAGERER (TYSKERE DER FØRSØGTE AT KOMME TIL SYDAMERIKA FOR AT STARTE EN KAMPAGNE MOD DE ALLIEREDE HERFRA), LIGELEDES UNDERSØGTE DE, OM VORES SKIBSPAPIRER VAR I OVERENSSTEMMELSE MED SANDHEDEN. DA ALT VISTE SIG AT VÆRE I ORDEN, ØNSKEDE DE OS EN GOD REJSE, HVORPÅ DE FORLØD SKIBET OG SEJLEDE VÆK.

VI HAVDE SOM FØR SAGT MALET DANSKE FLAG PÅ SKIBSSIDERNE OG RIGGET LYS UD, DER LYST PÅ FLAGENE OM NATTEN FOR AT TILKENDEGIVE VOR NEUTRALITET. VI MÅ HAVE VÆRET ET LET MÅL FOR EN UBÅD. REJSEN FRA KØBENHAVN TIL SYDAMERIKA VAREDE NORMALT EN MÅNED I SØEN, HVORFOR DET VAR NØDVENDIGT FOR OS, AT GÅ IND TIL LAS PALMAS PÅ KANARIEØERNE FOR AT FÅ OLIE, VAND OG FRISK PROVANT. VI LÅ DER I REGLEN KUN FIRE TIMER. DAGEN FØR VI KOM TIL LAS PALMAS VAR DET DEN 9. APRIL.

JEG STOD TIL RORS VED OTTE-TIDEN OM MORGENEN, DA KAPTJENEN KOM OP PÅ BROEN OG RÅBTE, AT TYSKERNE VAR GÅET IND I DANMARK, OG AT ALLE DANSKE SKIBE OVER RADIOEN VAR BLEVET BEORDRET TIL AT GÅ TIL NEUTRAL HAVN. SAMTIDIG OPFØRDE DEN ENGELSKE RADIO ALLE DANSKE OG NORSKE SKIBE OM AT GÅ TIL ALLIERET HAVN, FOR DEREFTER AT SEJLE FOR DE ALLIEREDE.

DA VI DEN NÆSTE DAG ANLØB LAS PALMAS, DER VAR NEUTRAL, EFTERSOM DET ER EN SPANSK Ø, KUNNE VI HVERKEN FÅ OLIE ELLER PROVANT. SÅVEL AGENTEN SOM DEN DANSKE KONSUL KUNNE IKKE HJÆLPE OS. DE VIDSTE JO IKKE HVOR DE SKULLE FÅ PENGE FRA TIL AT BETALE. DANMARK VAR JO NU ET LAND I KRIG, UDEN FORBINDELSE MED OMVERDENEN.

NU GJORDE KAPTAJNEN NOGET, SOM MEGET SJÆLDENT SKER. HAN AFHOLDT SKIBSRÅD. HAN KALDTE OS ALLE PÅ DÆK OG GAV OS EN FORKLARING OVER, HVAD DER VAR SKET I DANMARK, OPLYSNINGER HAN HAVDE INDHENTET HOS DEN DANSKE KONSUL, ELLER HØRT OVER RADIOEN. HAN SAGDE, AT VI NU KUNNE LIGGE PÅ LAS PALMAS, DER VAR EN NEUTRAL Ø, INDTIL KRIGEN VAR OVRE, ELLER VI KUNNE SEJLE DERFRA OG HJÆLPE DE ALLIEREDE MED AT SEJLE FORSYNINGER TIL DANMARK, INDTIL LANDET EN GANG BLEV FRIT IGEN.

VI SKULLE STEMME OM HVAD VI VILLE. JEG MÅ SIGE, AT DET NOK KAN IMPONERE EN, NÅR MAN TÆNKER TILBAGE PÅ DET I DAG. HER STOD EN SKIBSBESÆTNING OG SKULLE TAGE STILLING TIL, OM DE VILLE SEJLE FOR DE ALLIEREDE, ELLER BLOT LIGGE OG TAGE SOLBAD PÅ LAS PALMAS. MAN TALER SÅ TIT OM DE FØRSTE FRIHEDSKÆMPERE. HER STOD NOGLE AF DEM, FOR ALLE MAND TRÅDTE FREM OG VILLE SEJLE FOR DE ALLIEREDE. LIGE FRA MESSEDRÆNG TIL SKIPPER. DET KAN MAN SIGE VAR EN STOR BESLUTNING AT TAGE, NÅR MAN TÆNKER PÅ, AT MANGE VAR GIFT OG HAVDE BØRN HJEMME. KAPTAJNEN HENVENDTE SIG TIL DE ENGELSKE MYNDIGHEDER, OG VI FIK OLIE OG PROVIANT, PÅ DEN BETINGELSE, AT VI SEJLEDE TIL DE KANARISKE ØER FOR ORDRE. VI SEJLEDE ALLEREDE OM AFTENEN FRA LAS PALMAS. FOR FØRSTE GANG MED SLUKKEDE LANTERNER. NÆSTE DAG MALEDE VI DE DANSKE FLAG PÅ SKIBSSIDERNE OVER MED SORT MALING. VI VAR MED I KRIGEN NU, OG VI HAVDE BESLUTTET PÅ HVILKEN SIDE VI STOD.

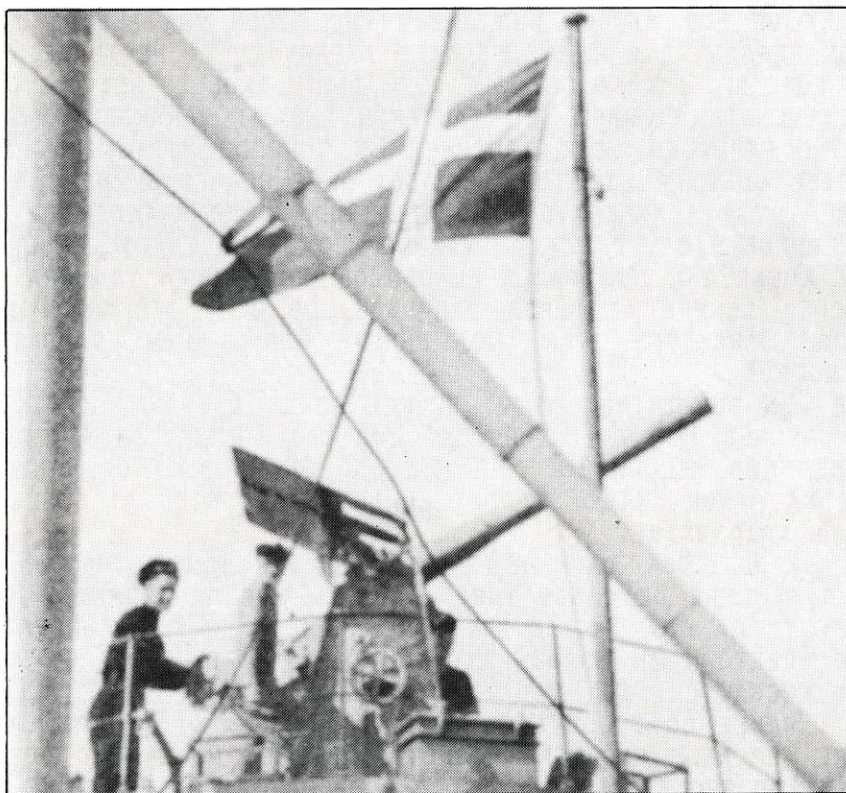
EFTER NOGLE DAGES FORLØB KOM EN FRANSK DESTROYER OP PÅ SIDEN AF OS. HAN HAVDE ET HØJTALERANLÆG OMBORD, OG GAV OS ORDRE TIL AT FØLGE HAM. VI FULGTE HAM IND TIL EN BUGT PÅ DE KANARISKE ØER, HVOR VI KASTEDE ANKER. KAPTAJNEN BLEV HENTET I LAND MED EN MOTORBÅD, OG HER FIK HAN ORDRE TIL AT SEJLE SKIBET TIL FREETOWN I VESTAFRIKA, DER VAR EN ENGELSK KOLONI. VI HEV ANKRET OP, OG FORTSATTE REJSEN MOD FREETOWN, HVOR EN ENGELSK DESTROYER SEJLEDE OS I MØDE. DET SKULLE HEDDE SIG, AT VI VAR BLEVET OPBRAGT AF ET ENGELSK KRIGSFARTØJ, SÅLEDES AT VI SENERE KUNNE UNDGÅ REPRESSALIER, HVIS VI SKULLE BLIVE TAGET AF TYSKERNE. DA VI SEJLEDE IND TIL FREETOWN, KOM VI IGENNEM EN NETSPÆRRING OG IND I EN BUGT, HVOR DER LÅ MANGE SKIBE TIL ANKERS. ENGELSKE, HOLLANDSKE, FRANSKE, NORSKE OG DANSKE. JEG ERINDRER ENDNU, AT DA VI SEJLEDE FORBI DE DANSKE OG NORSKE SKIBE, RÅBTE DE HURRA, DA VI PASSEREDE.

VI LÅ DER I TRE UGER I STEGENDE VARME, MEDENS VI VENTEDE PÅ, HVAD DER SKULLE SKE.

VI KUNNE IKKE GÅ I LAND, MEN KAPTAJNEN BLEV JÆVNLT HENTET, MEN HVAD DER BLEV TALT OM VORES FREMTIDIGE SKÆBNE, FIK VI IKKE NOGET AT VIDE OM. VI PASSEDE BLOT DEN ALMINDELIGE VEDLIGEHOVELSE AF SKIBET, MEDENS DAGEN SLÆBTE SIG AFSTED.

ENDELIG EN DAG SKETE DER NOGET. KAPTAJNEN KOM OMBORD EN EFTERMIDDAG EFTER AT HAVE VÆRET I LAND OG FORTALTE, AT VI NÆSTE DAG SKULDE UNDER ENGELSK FLAG. HAN KALDTE OS ALLE IND I SALONEN, HVOR VI BLEV BUDT PÅ EN DRINK, FOR SOM HAN SAGDE, KUNNE VI LIGE SÅ GODT DRIKKE DEN SPIRITUS VI HAVDE MED HJEMMEFRA, SOM ENGLÆNDERNE KUNNE DRIKKE DET. VI FIK HEREFTER UDLEVERET ET PAR FLASKER HVER. SIKKE FEST VI HOLDT DEN NAT. DEN VAREDE LIGE TIL NÆSTE MORGEN. EN MAND FALDT OVERBORD, MEN BLEV REDDET OP IGEN, OG EN FALDT NED AF BORDET I FØRSØG PÅ AT DANSE MELLEMLIGT GLAS OG FLASKER. HAN BRÆKKEDE KRAVEBENET OG BLEV SEJLET I LAND PÅ HOSPITALET. NÆSTE DAG KOM NOGLE ENGELSKE MARINER OMBORD. VI STRØG DET DANSKE FLAG OG SATTE DET ENGELSK, UDEN CEREMONI AF NOGEN ART. VI HAVDE ALLE BULDNE HOVEDER LIGE FRA HØJEST TIL LAVEST, OG VI TÆNKTE KUN PÅ AT KOMME HEN OG LIGGE UNDER SOLSEJLET, HVOR VI HAVDE RIGGET VORE KØJER OP, DA DET VAR ALT FOR VARMT AT LIGGE NEDE PÅ KAMMERET.

VI HOLDT DAGEN FRI. DER BLEV IKKE HOLDT NOGEN TALE, MEN VI FIK AT VIDE, AT VI NU VAR UNDERLAGT DEN ENGELSK SØLOV. HEN UNDER AFTEN DA DET BLEV KØLIGERE, VAR DET LIGESOM VI VÅGNEDE OP IGEN, OG SÅ BLEV DER DISKUTERET MEGET OM HVAD DER MON NU SKULLE SKE MED OS. ET PAR DAGE EFTER FIK VI ORDRE TIL AT SEJLE TIL KAPSTADEN I SYDAFRIKA, OG GLADE VAR VI FOR AT KOMME UD TIL SØS IGEN. VÆK FRA DEN STEGENDE VARME INDE I BUGTEN, HVOR VI SÅ LÆNGE HAVDE LIGGET OPANKRET, UDEN AT HAVE HAFT LANDLOV. VI SKULLE NU SEJLE TOTALT MØRKELAGT, SÅ VI HAVDE TRAVLT MED AT MALE SAMTLIGE KØJER OG VINDUER SORTE INDVENDIG. LIGELEDES SKULLE VI SEJLE MED SLUKKEDE LANTERNER. PÅ VOR REJSE TIL SYDAFRIKA SKULLE VI LIGELEDES MALE HELE SKIBET MED DEN GRÅ KEDELIGE KRIGSFARVE. SKROGET VAR ALLEREDE SORT, DÆKSHUSENE HVIDE OG MASTERNE GULE MED SORT TOP. DA VI ANKREDE OP PÅ KAPSTADENS RED, KUNNE MAN IKKE KENDE SKIBET, DERSOM MAN IKKE LIGE VIDSTE AT DET VAR "OREGON". VI HAVDE EFTERHÅNDEN OPBRUGT ALT VOR PROVANT, OG DA KAPTJENEN SAGDE, AT VI SKULLE LIGGE PÅ REDEN FOR ANKER PÅ UBESTEMT TID, BLEV VI ALLE SÅ GALE I HOVEDERNE, AT VI LOD OS KLIPPE HELT PIL SKALLEDE. DET VÆRSTE VAR DOG, AT VI TO DAGE EFTER KOM IND I HAVNEN OG FIK LANDLOV. DER VAR KOMMET BESKED FRA LONDON OM, AT VI SKULLE BETRAGTES SOM BRITISKE STATSBOGGERE, OG HAVE SAMME RETTIGHEDER. DET VAR HERMED AFGJORT, AT VI KUNNE GÅ I LAND SÅ TIT VI VILLE. VOR FØRSTE LANDGANG I KAPSTADEN, EFTER TO MÅNEDER PÅ SKIBET, UDEN AT HAVE HAFT LANDLOV, VIL JEG IKKE BESKRIVE HER. DET VAR I HVERT TILFÆLDE EN VIDUNDERLIG FORNEMMELSE AT SÆTTE BENENE PÅ LANDJORDEN, 18 ÅR GAMMEL, OG MED TO MÅNEDERS HYRE PÅ LOMMEN. SKIBET KOM I DOK, HVOR VI FIK PÅSAT EN KANON AGTER. DER SKULLE VÆRE AFSTIVNINGER TIL HELT IGENNEM SKIBET, SAMT AMUNITIONSNUM. LIGELEDES BLEV DER PÅMONTERET 20 STK MASKINGEVÆRER PÅ BROVINGERNE, OG BYGGET ET STÅLSTYREHUS RUNDT RORSMANDEN. DET TOG CA. TRE UGER INDEN VI VAR KLAR TIL AT SEJLE IGEN, OG DEN TID BENYTTED VI TIL AT GÅ I LAND OG NYDE, AT VI VAR LANGT FRA DET KRIGSHÆRGEDE EUROPA. VI GLEMTE ALT OM KRIG OG UFRED.

Kanon-armering på dansk handelskib i allieret tjeneste.
(Fra bogen "De sejlede bare").

MEN HVOR LÆNGE VAR ADAM I PARADIS. EN DAG KOM EN LØJTNANT OG FIRE SOLDATER OMBORD. DE SKULLE LÆRE OS AT BETJENE DE SKYDEVÅBEN, VI HAVDE FÅET OMBORD. LIGELEDES SKULLE VI AFPRØVE OM AFSTIVNINGERNE HOLDT. VI SEJLEDE LIGE UDEN FOR KAPSTADEN, SMED ET PAR TOMME TROMLER I VANDET OG FORSØGTE AT SKYDE DEM I SÆNK. VI RAMTE IKKE, DET VAR JO ET MEGET LILLE MÅL, VI SKØD EFTER, MEN DET MEST NØDVENDIGE VAR AT AFPRØVE OM FUNDAMENT OG AFSTIVNING HOLDT. HEREFTER SEJLEDE VI I HAVN, OG BEGYNDTE AT LASTE KORN TIL BELFAST I NORDIRLAND. DA VI HAVDE LASTERNE FULDE FIK VI ORDRE TIL AT SEJLE TIL FREETOWN I VESTAFRIKA, HVORFRA VI VAR KOMMET.

FREETOWN VAR SAMLINGSSTED FOR SKIBENE, DER KOM SYDFRA OG SKULLE VIDERE TIL ENGLAND. HER BLEV KONVOJERNE ETABLERET, OG SKIBENE BLEV INDDelt I KLASSER ALT EFTER, HVOR HURTIGT ELLER LANGSOMT DE SEJLEDE. F.EKS. KOM SKIBE, DER LØB MELLEM 12- OG 14 MIL I EN 12 MILS KONVOJ, OG SKIBE DER LØB MELLEM 9- OG 12 MIL I EN 9 MILS KONVOJ. I REGLEN FORSØGTE KAPTJENEN AT KOMME I EN HURTIG KONVOJ. DERSOM HANS SKIB LØB 11 3/4 MIL SAGDE HAN, AT DET KUNNE LØBE 12 MIL. DET KUNNE DOG OFTE VÆRE SKÆBNESVANGERT, FOR KUNNE MAN IKKE FØLGE KONVOJENS FART, MÅTTE MAN SE DEN FORSVINDE I HORIZONTEN, MEDENS MAN SÅ MÅTTE STAMPE ALENE TIL ENGLAND UDEN ANDEN BESKYTTELSE END DEN MAN SELV HAVDE. OG DET VAR IKKE MEGEN GAVN MED EN KANON FRA 1918, MOD EN MODERNE UNDERVANDSBÅD MIDT UDE PÅ ATLANTERHAVET.

VI HAVDE ENDNU IKKE RIGTIG MÆRKET, HVAD KRIGEN BRAGTE MED SIG AF DØD OG ØDELÆGGELSE, MEN DA VI KOM OP TIL FREETOWN, FIK VI TO MAND OMBORD. EN NORSK MASKINMESTER OG EN DANSK MATROS FRA FREDERIKSHAVN. DE HAVDE LIGGET PÅ EN FLÅDE CA. 200 SML. UD FOR VESTAFRIKA I 8 DØGN. DERES HUD VAR SKOLDET AF DEN BAGENDE SOL HVORIMOD DE INGEN BESKYTTELSE HAVDE, OG DEN DANSKE MATROS VAR FORBRÆNDT PÅ BRYSTET. DE FORKLAREDE, HVAD DER VAR SKET SÅLEDES:

CA. ET DØGNS REJSE FØR DE KOM TIL FREETOWN, VAR DE BLEVET TORPDERET. DE KOM FRA KAPSTADEN OG SKULLE TIL ENGLAND. DET VAR EN NORSK TANKBÅD, DE VAR MED, OG DE HAVDE 16.000 TON FLYVEBENZIN I TANKENE. OM FORMIDDAGEN OBSERVEREDES MANGE FLÅDER PÅ VANDET FYLDT MED MENNESKER. KAPTJENEN STOPPEDE SKIBET FOR AT SÆTTE EN REDNINGSBÅD I VANDET OG KOMME DE SKIBBRUDNE TIL UNDSÆTNING. DA BÅDEN KOM UD TIL DEN FØRSTE FLÅDE VILLE INGEN AF DE SKIBBRUDNE MED. DE FORKLAREDE, AT DE FOR MINDRE END TRE TIMER SIDEN VAR BLEVET TORPDERET, OG AT UBÅDEN NOK BEFANDT SIG RUNDT ET STED I FARVANDET. DE TURDE IKKE GÅ OMBORD I TANKEREN FOR DET TILFÆLDE, AT DEN OGSÅ SKULLE BLIVE TORPDERET. DA REDNINGSBÅDEN VENDTE TILBAGE TIL TANKEREN FOR AT VARSKOE KAPTJENEN, AT DER VAR EN UBÅD I NÆRHEDEN, FIK TANKEREN EN TORPEDO MIDTSKIBS. DEN BRÆNDENDE BENZIN SPREDTES UD OVER ET STORT OMRÅDE. ALLE FLÅDERNE, DER LÅ I LÆ SIDE AF TANKEREN KOM MIDT I FLAMMEHAVET, OG ALLE MENNESKER BRÆNDTE OP. DANSKEREN OG NORDMANDEN REDDEDE SIG VED, AT DE VAR KOMMET OP PÅ EN LILLE FLÅDE SAMMEN MED TO ANDRE. DE KUNNE TIL NØD PADLE FLÅDEN OP MOD VINDEN VÆK FRA FLAMMERNE. DE TO ANDRE DØEDE SENERE AF DERES BRANDSÅR, OG BLEV DERFOR SMIDT OVER BORD. NORDMANDEN OG DANSKEREN VAR DE ENESTE DER BLEV REDDET UD AF TO SKIBSBESÆTNINGER.

DA JEG HØRTE DEN BERETNING, OG VI SKULLE SEJLE I KONVOJ TIL ENGLAND, JA DA FIK JEG SOMMERFUGLE I MAVEN. "OREGON" LØB CA. 10 SML. I TIMEN, SÅ VI KOM I DEN KONVOJ DER LØB MELLEM 10 - 12 MIL. NU LÅ VI BLOT OG VENTEDE PÅ, AT VI SKULLE BLIVE SÅ MANGE SKIBE, AT DET KUNNE BETALE SIG, AT SEJLE TIL ENGLAND, MED ESKORTE AF KRIGSSKIBE.

ANTALLET AF SKIBE, DER DANNEDE EN KONVOJ, VAR MEGET FORSKELLIGE, MEN DE KONVOJER, DER SEJLEDE DE LANGE TURE, VAR VEL NOK DE STØRSTE. DET VAR VEL OP MOD 50 SKIBE. VI LÅ CA. 8 - 10 DG. FOR ANKER INDEN KONVOJEN VAR FULDTALLIG. VI AFSEJLEDE FREETOWN EN MORGEN TIDLIG MOD ENGLAND LEDSAGET AF DESTROYERE, KORVETTER OG FREGATTER. DET VAR ET IMPONERENDE SYN, AT SE ALLE DISSE MANGE SKIBE SEJLE I RÆKKE OG GELED LIGE EFTER HINANDEN. DA VI KOM LÆNGERE NORDPÅ, KOM DER STORE ARMEREDE ENGELSKE FISKETRAWLERE OG HJALP MED BESKYTTELSEN. DE VAR ALLE Udstyret MED ANTILUFTSKYTS, DYDBEBOMBER SAMT EN LILLE KANON FORUDE. DET VISTE SIG, AT DE VAR LANGT BEDRE TIL AT ESKORTERE EN KONVOJ I DÅRLIGT VEJR. TRAWLERNE VAR LANGT BEDRE SØSKIBE I DÅRLIGT VEJR.

VI KOM TIL BELFAST UDEN SÆRLIGE KRIGSHANDLINGER. DER BLEV AF OG TIL SLÅET ALARM OG DRÖPPET DYBVANDSBOMBER RUNDT KONVOJEN. EFTER CA. 14 DAGES FORLÖB, LOSSSEDE VI I BELFAST. DA VI VAR UDLOSSET FIK VI ORDRE TIL AT REJSE TIL DURBAN I SYDAFRIKA OG REJSEN HERTIL TOG CA. EN MÅNED. VI SEJLEDE I KONVOJ SYDOVER TIL VI KOM PÅ HÖJDE MED FREETOWN I VESTAFRIKA, HVOR KONVOJEN BLEV SPLITTET. HVERT SKIB SEJLEDE UDEN ESKORTE TIL SIT BESTEMMELSESTED I AFRIKA, SYDAMERIKA, AUSTRALIEN ELLER DET FJERNE ÖSTEN. ESKORTEFARTÖJERNE GIK IND TIL FREETOWN, FIK FORSYNINGER, OG GJORDE SIG KLAR TIL AT ESKORTERE DEN NÆSTE KONVOJ TIL ENGLAND.

I DURBAN LASTEDE VI JERNÆRTS TIL HULL I ENGLAND. JERNÆRTS ER EN MEGET KEDELIG LAST AT SEJLE MED I KRIGSTID. DELS FORDI DEN ER MEGET TUNG OG SKIBET ALLEREDE KOMMER PÅ MÆRKERNE MED EN LILLE KLAT I HVER LAST. LASTLINIEMÆRKERNE TOG MAN IKKE SÅ NÖJE, NÅR SKIBENE BLEV LASTET. DE VAR JO MALET OVER, OG DET GJALT OM AT FÅ SÅ MEGET LAST MED SOM MULIGT, SÅ DER VAR IKKE MEGET FRIBORD PÅ DE SKIBE, DER STÆVNEDE MOD ENGLAND. VI LASTEDE PÅ FIRE DAGE, HVOREFTER VI FORTSATTE NORDOVER IGEN.

DA VI KOM TIL FREETOWN, GIK VI ATTER TIL ANKERS I BUGTEN OG AFVENTEDE, AT DEN NÆSTE KONVOJ MOD ENGLAND BLEV SAMLET. VI LÅ TIL ANKERS I CA. OTTE DAGE, TIL DER VAR SAMLET CA. 50 SKIBE OG 8 ESKORTEFARTÖJER. UNDER VOR REJSE I ATLANTEN BEGYNDTE ESKORTEFARTÖJERNE PLUDSELIG AT DROPPE DYBVANDSBOMBER. DET VAR SOM OM DER STOD EN OG SLOG MED EN STOR FORHAMMER PÅ DÆKKET. HELE SKIBET VAR I ALARMBEREDSKAB. KANONEN VAR BEMANDET, REDNINGSBÅDENE VAR GJORT KLAR TIL UDSÆTNING, OG ALT BRANDSLUKNINGSMATERIALET VAR GJORT KLAR. JEG TÖR NOK SIGE, AT DE VÆRST STILLEDE PÅ ET SKIB UNDER UBÅDSANGREB, VAR MASKINPERSONALET, DER BLOT KUNNE HÖRE DYBDEBOMBERNE. DET MÅ HAVE GIVET ET ORDENTLIG BRAG NEDE I MASKINEN, NÅR DE BLEV BRAGT TIL EKSPLOSION. LIGELEDES HAYDE VI TO MAND NEDE I AMMUNITIONSNUMMET UNDER KANONEN. DE SKULLE LÆGGE GRANATERNE I EN ELEVATOR, DER BRAGTE DEM OP TIL KANONPLATFÖRMEN. VI HAYDE HVER SIN BESTEMTE PLADS NÅR ALARMEN LÖD. JEG SKULLE BETJENE BRANDSLANGEN PÅ DÆKKET MIDTSKIBS, OG I DET TILFÆLDE, VI SKULLE FORLADE SKIBET, SKULLE JEG FIRE STB.REDNINGSBÅDS FORTALJE. DET VAR IKKE MORSOMT I EN ALDER AF 18 ÅR, MED REDNINGSVEST PÅ, AT HÖRE DYBVANDSBOMBERNE RUNDT OMKRING, MEDENS MAN VENTEDE PÅ, AT SKIBET KUNNE SPRINGE I LUFTEN NÅR SOM HELST. I REDNINGSVESTEN VAR DER EN LOMME INDVENDIG, HVORI MAN HAYDE SYET EN SEJLDUGSPOSE, DER VAR VANDTÆT. HERI HAYDE MAN PAS, SÖFARTSBOG, FOTOS OG ANDRE SÆRLIGE EJENDELE, MAN NÖDIGT VILLE MISTE. VI KOM EFTERHÅNDEN RUNDT IRLAND OG ANKREDE OP I EN BUGT. HER VAR DER LAGT NETSPÆRRINGER OG MINESPÆRRINGER UD, SÅLEDES AT VI KUNNE LIGGE I FRED FOR UBÅDE. KONVOJEN BLEV HEREFTER SPLITTET. VI SKULLE I EN KYSTKONVOJ RUNDT SKOTLAND OG LANGS KYSTEN NED TIL HULL PÅ ÖSTKYSTEN.

I HULL MÖNSTREDE DE FLESTE AF OS AF. VI TRÆNGTE NU OGSÅ TIL EN FERIE. VI SKULLE REJSE FRA HULL TIL NEWCASTLE, HVOR DER VAR DANNET EN DANSK POOL. ET KONTOR, HVORFRA MAN KUNNE UDMÖNSTRE IGEN, NÅR TIDEN VAR INDE. VI MÄTTE KUN VÆRE I LAND I EN MÅNED. ÖVERSKRED VI DENNE TID, BLEV VI TAGET TIL MARINEN. SÅ VAR DET SKET MED SELV AT VÆLGE SIT SKIB, OG LÖNNEN VAR JO VÆSENTLIG MINDRE, END I HANDELSMARINEN. DA DER VAR MANGE DANSKERE I NEWCASTLE, VAR DET VEL OGSÅ DET MEST NATURLIGE, AT VI REJSTE DERTIL. VI KOM TIL NEWCASTLE SENT PÅ NATTEN. DER VAR MÖRKELÆGNING ÖVER HELE BYEN. HER STOD VI 12 MAND PÅ BANEGÅRDEN UDEN AT VIDE, HVOR VI KUNNE FÅ ET STED AT SOVE. VI SPURGTE EN TOGMAND, OM HAN VIDSTE, HVOR DER VAR ET HOTEL VI KUNNE ÖVERNATTE, INDTIL VI NÆSTE DAG FANDT ET STED AT BO. HAN VISTE OS VEJ TIL ET PAR HOTELLER, HVOR VI KUNNE PRÖVE. DET VISTE SIG AT DE BEGGE VAR OPTAGET, MEN HELDIGVIS KOM EN POLITIBETJENT OS TIL UDSÆTNING. HAN VISTE OS VEJ TIL FRELSENS HÆR. VI FIK HER LÖV TIL AT LIGGE PÅ BORDENE I SPISESALEN, TIL RENGÖRINGSPERSONALET KOM OM MORGENEN, OG VARPEDE OS UD. VI FIK DOG MORGENMAD FÖR DE SENDTE OS AFSTED, OG DA DET HELE VAR GANSKE GRATIS, BESLUTTEDE VI PÅ STEDET, AT LAVE EN INDSAMLING MELLEM OS. PENGENE SKULLE GÅ TIL FRELSENS HÆR FOR DERES GÆSTFRIHED.

VI HENVENDTE OS PÅ DEN DANSKE KLUB OM MORGENEN. HER VAR DER OPSLÅET EN TAVLE HVOR DER VAR LEDIGE VÆRELSE I BYEN. VI MØDTE TILLIGE MED ANDRE DANSKE SØFOLK. DE KUNNE FORTÆLLE, HVOR DER FANDTES LEDIGE VÆRELSE EFTER SØFOLK, DER VAR SEJLET UD. VI VAR FIRE MATROSER, EN LETMATROS OG EN UNGMAND, DER LEJEDE FØRSTE OG ANDEN SAL I ET HUS. VÆRTINDEN VAR EN ENKE PÅ CA. 70 ÅR, DER BOEDE I STUEETAGEN. VI HAVDE KØKKEN MED KØKKENREDSKABER, SÅ VI UDNÆVNTE EN AF MATROSERNE, DER VAR FREDERIKSHAVNER, TIL AT VÆRE KOK. HAN SKULLE HAVE ET BESTEMT BELØB AF OS HVER UGE OG STÅ FOR MADLAVNING OG INDKØB, MEDENS VI ANDRE SKIFTEDES TIL AT VASKE OP. DET VAR MEGET MORSOMT I BEGYNDELSEN, MEN EFTERHÅNDEN SOM TIDEN GIK, SÅ KOM DE TO, SOM HAVDE TØRNE MED AT VASKE OP, IKKE TIL SPISETIDERNE.

SENERE SKETE DET, AT OGSÅ KOKKEN GLEMTE AT KOMME. ENDEN PÅ DET BLEV, AT VI KUN DRAK MORGENKAFFE SAMMEN, HVOREFTER VI OPLEVEDE NEWCASTLE PÅ HVER SIN MÅDE.

JEG HANG FOR DET MESTE RUNDT I PRINCESS STREET PÅ DE SMÅ PUBBER, HVOR DER KOM ET BLANDET PUBLIKUM AF SKANDINAVISKE OG BRITISKE SØFOLK. HER GIK SNAKKEN LIVLIGT OM DE HÆNDELSER, VI HAVDE VÆRET UDE FOR UNDER VORE REJSE, MEDENS VI SAD FORAN KAMINEN MED ET GLAS ØL. VI SANG VORE HJEMLIGE VEMODIGE SANGE OG "WHISH ME LUCK AS YOU VAVE ME GOODBYE", "WHITE CLIFFS OF DOVER", "THERE WILL ALWAYS BE AN ENGLAND", O.S.V. VI HAVDE SMÅ FLAG MED FRA, HVOR VI HAVDE VÆRET. DE BLEV OVERRAKT VÆRTEN PÅ EN AF PUBBERNE. HAN SLOG DEM FAST OVER BAREN UNDER STOR FESTIVAS. SÅ HER VAR FLAG FRA AUSTRALIEN, KINA, INDIEN, NEW ZEELAND, CANADA, KORT SAGT FRA ALLE DE LANDE HVORTIL SKIBENE SEJLEDE.

JEG VAR SIDST I NEWCASTLE I MIDTEN AF 60'ERNE OG HAVDE MIN KONE MED. JEG VILLE DA VISE HENDE, HVOR JEG DENGANG UNDER KRIGEN KOM, NÅR JEG VAR I LAND. VI GIK IND PÅ DEN PUB, HVOR VI DENGANG HANG FLAGENE OVER BAREN. FLAGENE HANG DER STADIG. DE VAR EFTERHÅNDEN BLEVET GODT STØVEDE.

UNGMANDEN, DER HED POUL JENSEN, VAR 19 ÅR OG VAR FRA KØBENHAVN, OG JEG, DER VAR LETMATROS OG 18 ÅR, FULGTES GERNE AD OG BRUGTE VORE PENGE SAMMEN. EFTER CA. TRE UGERS FORLØB, HAVDE VI KUN NOGLE FÅ PUND TILBAGE PÅ LOMMEN, HVILKET VAR SIGNALET TIL, AT DET SNART VAR PÅ TIDE AT SE SIG OM EFTER EN HYRE. VI BEGYNDTE AT KOMME TIDLIGERE HJEM PÅ VORT LOGIHUS, OG OM AFTENEN, NÅR DER VAR LUFTALARM, BLEV VI INVITERET NED TIL DEN GAMLE LADY OG FIK THE OG BRØD MED OST. SÅ SPAREDE VI HER LIDT PÅ DEN SLUNKNE KASSE. VI VIDSTE JO ENDNU IKKE HVORNÅR, DER VAR EN HYRE, VI SYNTES OM. NEDE PÅ POOLEN BLEV DE LEDIGE HYRER RÅBT OP OM FORMIDDAGEN. VI BEGYNDTE AT STILLE HER FRA MORGENSTUNDEN. VI HAVDE NU EFTERHÅNDEN IKKE FLERE PENGE. VI MÅTTE TAGER DEN FØRSTE HYRE DER INDFANDT SIG, LIGE MEGET OM VI SYNTES OM DEN ELLER EJ. VI VILLE JO HELST MED ET SKIB DER GIK TIL USA ELLER SYDAMERIKA. MEN DET FØRSTE SKIB, DER MANGLEDE TO MATROSER, VAR ET DANSK SKIB UNDER ENGELSK FLAG, DER HED "GRENÅ". SKIBET LÅ I LEITH I SKOTLAND I DOK. VI FIK ORDNET VORE SAGER MED MYNDIGHEDERNE, OG HEREFTER FIK VI BILLET OG FORTÆRINGSPEUGE, SÅLEDES AT VI NÆSTE DAG KUNNE REJSE TIL LEITH. FORTÆRINGSPEUGENE GIK TIL AT TAGER AFSEKED MED KAMMERATERNE.

DA VI KOM OMBORD FIK VI ANVIST ET TOMANDSLUKAF FORUDE. DER VAR I FORVEJEN FIRE DANKSE MATROSER - FYRBØDERNE VAR ENGELSKE, KAPTAJNE OG FØRSTESTYRMAND DANSKE, MEDENS ANDENSTYRMANDEN VAR NORDMAND.

VI SKULLE ENDNU TRE UGER I DOK I LEITH, "GRENÅ" HAVDE VÆRET I KOLLISION MED ET ANDET SKIB, OG VAR BLEVET EN DEL BESKADIGET. I DEN TID KOM VI PÅ SKOLE OG LÆRTE AT SKYDE MED MASKINGEVÆRER AF FORSKELLIGE TYPER. VI LÆRTE AT ADSKILLE DEM, OG GØRE DEM RENE EFTER BRUG, FOR DEREFTER AT SAMLE DEM IGEN. VI HAVDE FIRE LEWISGUNS OMBORD. EFTER VI HAVDE BRUGT DEM, VAR VI TO MATROSER DER SKULLE RENSE ET AF DEM. VI SKILTE DET AD, OG RENSEDE DET, SÅ GODT VI KUNNE, MEN DA VI SKULLE TIL AT SAMLE DET IGEN, KUNNE VI IKKE FÅ DUPPEDITTERNE TIL AT PASSE. VI FIK NOGLE I OVERSKUD, VI IKKE VIDSTE, HVAD VI SKULLE GØRE VED. DET SIDSTE DER SKETE, VAR, AT MASKINMESTEREN FIK DET NED I DREJEBÆNKEN I MASKINEN (DET KOM ALDRIG TIL AT SKYDE MERE).

VI LASTEDE KORN I LEITH OG SKULLE SEJLE TIL LONDON. DET VAR UNDER BLITZEN, HVOR TYSKERNE SATTE ALT IND PÅ, AT LAMME TRAFIKKEN PÅ LONDON. VI VAR IKKE SÆRLIG GLADE FOR SITUATIONEN. VI SEJLEDE I KONVOJ NED LANGS KYSTEN, OG HERUNDER BLEV VI GENTAGNE GANGE ANGREBET AF TYSKE FLY. FLERE GANGE KOM DET TIL LUFTKAMPE NÅR DE ENGELSKE SPITFIRES KOM UD FOR AT JAGE DEM VÆK. DER LÅ EN ENGELSKMAND LIGE AGTEN FOR OS. HAN SKØD MED ALT HVAD HAN HAVDE MOD ET TYSK FLY, MEN UNDGIK IKKE AT FÅ EN BOMBE LIGE AGTEN FOR SKORSTENEN. HAN SANK PÅ MINDRE END FIRE MINUTTER. VI BLEV BESKUDT TO GANGE MED MASKINGEVÆRER, OG DER BLEV KASTET EN BOMBE EFTER OS, DOG UDEN AT RAMME. VI HAVDE ALLE SØGT DÆKNING, SÅ DER KOM INGEN TIL SKADE. DER BLEV SKUDT TO TYSKE FLY NED UNDER DETTE ANGREB. EN FRANSK DESTROYER SKØD ÉN NED MED SIT LUFTBATTERI, OG EN ANDEN BLEV SKUDT NED AF EN SPITFIRE.

VI KOM TIL THEMSMUNDINGEN OM AFTENEN OG SKULLE ANKRE FOR NATTEN, DA DER IKKE VAR TRAFIK PÅ FLODEN OM NATTEN. ALLE LEDEFYR OG BØJER VAR SLUKKET. OM MORGENEN KOM DER LODS OMBORD. VI HEV ANKERET OP, OG STÆVNEDE MOD LONDON OP IGENNEM THEMSENS MUDREDE VAND. VI SÅ DE BRÆNDENDE PAKHUSE OG FABRIKKER LANGS BREDDEN PÅ BEGGE SIDER. DET VAR RESULTATET AF DE NATLIGE ANGREB FRA DE TYSKE BOMBEMASKINER. JEG STOD TIL RORS, DA POUL (SOM JEG HAVDE SEJLET SAMMEN MED PÅ "OREGON", OG GÅET I LAND SAMMEN MED I NEWCASTLE), KOM OG AFLØSTE MIG. DET VAR CA. EN TIMES TID FØR VI KOM TIL VORES BESTEMMELSESSTED. JEG KUNNE NÅ AT FÅ NOGET AT SPISE, INDEN VI SKULLE FORTØJE. JEG GIK NED TIL KABYSSEN, FIK MIN BAKKE MED MIDDAGSMAD, OG GIK FORUD I MESSEN. VED SIDEN AF MIT LUKAF FOR AT SPISE. DA JEG HAVDE SPIST, SKULLE JEG HEN OG FORTØJE. JEG SAGDE TIL MIG SELV: "NU SKYNDER DU DIG HEN OVER FORDÆKKET OG HJÆLPER TIL AGTER, HVOR ANDENSTYRMAND HAR KOMMANDOEN." FØRSTESTYRMAND VAR FORUDE. JEG BRØD MIG IKKE SÅ MEGET OM HAM, MEN HVIS HAN FIK ØJE PÅ MIG, BLEV JEG JO NØDT TIL AT HJÆLPE HAM. JEG NÅEDE HEN OVER FORDÆKKET, UDEN HAN SÅ MIG. JEG STOD NU AGTER MED ANDENSTYRMAND OG TO ANDRE MATROSER, OG DER KOM EN LILLE BÅD LANGS SIDEN MED TO ENGELSKE BÅDMÆND, DER TOG EN AF VORE FORTØJNINGSWIRER OMBORD, SOM DE FØRTE IND PÅ LAND. DEREFTER SEJLEDE DE FORUD FOR LIGELEDES AT FØRE EN WIRE I LAND DÉR.

OG SÅ PLUDSELIG GIK DER EN SKÆLVEN GENNEM SKIBET. DET VAR LIGE SOM OM DET BLEV LØFTET I VEJRET. DER KOM EN KRAFTIG EKSPLOSION, OG JEG MÆRKEDE LUFTRYKKET, SOM ET KRAFTIGT VINDSTØD. JEG SPRANG BAG EN STOR RORBÆNK AGTERUDE. HER LÅ I FORVEJEN ANDENSTYRMAND OG DE TO ANDRE MATROSER. JEG KOM TIL AT LIGGE ØVERST, OG LIDT EFTER REGNEDE DET NED MED METALSTYKKER, TRÆ OG KORN FRA LASTEN. JEG HUSKER, JEG TÆNKTE VED MIG SELV: "HOLDER DET FOR FANDEN DA SNART IKKE OP." JEG VENTEDE HVERT ØJEBLIK AT FÅ NOGET NED OVER MIG, DER KUNNE KVÆSTE MIG. DA DET ENDELIG HOLDT OP, MÆRKEDE JEG, AT SKIBET HURTIGT SANK UNDER FØDDERNE PÅ MIG. JEG REJSTE MIG OG SKULLE TIL AT SPRINGE OVER BORD FOR AT KOMME VÆK FRA SKIBET, FOR IKKE AT BLIVE SUGET MED NED. I DET SAMME VAR DER ÉN DER RÅBTE "NEJ, NEJ - KOM HER OVER, HER ER EN FLÅDE, VI KAN SPRINGE NED PÅ", OG DET REDDEDE MIG. SKIBET HAVDE BRAGT EN MINE TIL AT EKSPLODERE, OG HELE FORSKIBET VAR REVET VÆK. TI MINUTTER FORINDEN HAVDE JEG SIDDET OG SPIST MIN MAD DÉR. FØRSTESTYRMAND, TRE MATROSER OG DE TO ENGELSKE BÅDMÆND VAR DRÆBT PÅ STEDET. POUL, DER FORINDEN HAVDE AFLØST MIG VED RORET, HAVDE KAPTJENEN SAGT TIL OM AT GÅ FORUD OG HJÆLPE MED AT FORTØJE. MAN FANDT KUN DEN ENE BÅDMAND, HOVEDET VAR REVET FRA KROPPEN. POUL, DER LIGE VAR KOMMET NED FRA RORET OG HEN PÅ FORDÆKKET, HAVDE AF LUFTPRESSET FÅET ALT TØJET REVET AF OG KROPPEN VAR FULDSTÆNDIG FORVREDET. HAN BLEV BEGRAVET PÅ KIRKEGÅRDEN I LONDON. EKSPLOSIONEN VAR SÅ KRAFTIG, AT ET STORT STYKKE AF ANKERSPILLET OG ANKERKÆDEN VAR SLÅET OP PÅ TAGET AF ET PAKHUS, OG SAMTLIGE RUDER RUNDT OMKRING I KVARTERET VAR SLÅET ITU AF TRYKKET. MIN PYJAMAS HANG OPPE PÅ SKORSTENEN, OG MIN SØFARTSBOG SOM HAVDE LIGGET PÅ MIN KØJEHYLDE FORUDE, VAR FALDET NED PÅ DÆKKET AGTER, JEG NÅEDE LIGE AT FÅ DEN SAMLET OP, INDEN JEG SPRANG NED PÅ FLÅDEN.

DET VAR DET ENESTE PAPIR, JEG HAVDE FORUDEN DET TØJ, JEG STOD I. JEG HAVDE ET PAR LANGE SØSTØVLER PÅ. DEM FIK JEG UDSKIFTET AF SØMANDSPRÆSTEN PÅ DET ENGELSKE SØMANDSHJEM, MED ET PAR RØDE FUTSKO. VI OVERLEVNE BLEV VIST OP PÅ DET ENGELSKE SØMANDSHJEM, HVOR VI FIK HVERT SIT VÆRELSE AT BO I. JEG FIK ET VÆRELSE PÅ TREDIE ETAGE. DET VAR ALLER ØVERST OPPE, OG HERFRA KUNNE JEG UD AF VINDUET SE ALLE DE BOMBERAMTE HUSE RUNDT OMKRING. DET VAR LIGE SOM OM SØMANDSHJEMMET RAGEDE OP SOM ET SPØGELSE MIDT I DET HELE.

JEG HAVDE SVÆRT VED AT FORSTÅ, HVAD DER VAR SKET, NU HAVDE JEG FÅET KRIGEN HELT IND PÅ LIVET, OG VEL SAGTENS ET MINDRE CHOK. DA JEG GIK TIL KØJS OM AFTENEN, GJORDE JEG EN TING, SOM VEL DE FLESTE AF OS VIL GØRE, NÅR MAN HAR HAFT DØDEN HELT INDEN FOR RÆKKEVIDDE. JEG BAD MIN AFTENBØN. I LØBET AF NATTEN BLÆSTE SIRENERNE LUFTALARM, DER GIK FOLK UDE PÅ GANGENE OG BANKEDE PÅ DØRENE, MEDENS DE RÅBTE AT VI KUNNE GÅ NED I BESKYTTESRUMMET I KÆLDEREN. JEG VAR SÅ TRÆT OG CHOKERET, AT JEG BLEV I MIN KØJE OG FALDT I SØVN. JEG VÅGNEDE FØRST UD PÅ MORGENEN, DA DER BLEV BLÆST AF.

VED MORGENBORDET FIK JEG AT VIDE, AT DER SÅ GODT SOM HVER NAT VAR LUFTALARM, OG DE FLESTE BLEV LIGGENDE I DERES SENGE, HVORFOR JEG ALDRIG SENERE GIK NED I BESKYTTESRUMMET. DER LÅ EN PUB PÅ DEN ANDEN SIDE AF GADEN, OG DA DER PÅ SØMANDSHJEMMET BOEDE ANDRE SØMÆND, DER LIGE SOM OS HAVDE VÆRET UDE FOR FORLIS, BOMBNING, MINESPRÆNGNING ELLER TORPEDERING, SÅ FANDT VI GERNE OVER PÅ DEN "PUB". DET TOG GERNE OTTE DAGES TID INDEN VI KUNNE FÅ VORES HYREILGODEHAVENDE. DET VAR JO ET STORT REGNESTYKKE, DA ALLE PAPIRERNE PÅ SKIBET VAR UDSLETTET. VI KUNNE HELDIGVIS FÅ "PÅ KLODS" PÅ PUBEN, NÅR VI KUNNE BEVISE, AT VI HAVDE VÆRET UDE FOR ET FORLIS. HER GIK SANGEN TIL LANGT UD PÅ NATTEN. "TIME PLEASE", SOM ELLERS BLIVER NØJE OVERHOLDT I ENGLAND, KENDTE VI IKKE PÅ DEN PUB. VI HAVDE MANGE FORNØJELIGE TIMER HER, KUN AFBRUDT AF, NÅR EN BOMBE FALDT FOR TÆT I KVARTERET, SÅ FALDT VI NED PÅ MAVEN. DA JEG FIK MINE PENGE OG BETALTE MIN GÆLD TIL VÆRTEN PÅ PUBEN, VAR DER IKKE MERE TILBAGE, END JEG LIGE KUNNE KØBE ET SÆT LANDGANGSTØJ OG DET MEST NØDVENDIGE SØUDSTYR. JEG HAVDE LIGE TIL REJSEN LONDON - NEWCASTLE, MEN IKKE PENGE TIL AT LEVE RET MANGE DAGE FOR.

AMERIKA VAR PÅ DETTE TIDSPUNKT ENDNU IKKE KOMMET MED I KRIGEN, OG DET MÅTTE VÆRE RART AT SE LYS PÅ GADERNE IGEN, UDEN AT VÆRE UDSAT FOR BOMBEANGREB. JEG BEGYNDTE AT FATTE EN PLAN I MINE TANKER, OG DET VAR AT KOMME TIL AMERIKA. JEG GIK OP TIL DET ENGELSKE FORBUND, DA JEG KOM TIL NEWCASTLE, FOR AT SØGE HYRE MED EN ENGELSKMAND, SOM JEG HÅBEDE GIK TIL AMERIKA. DET VAR BLOT ET SKUD UD I LUFTEN, FOR VI VIDSTE IKKE PÅ DET TIDSPUNKT, VI FIK HYRE, HVOR SKIBETS BESTEMMELSESSTED VAR. JEG VAR DOG SÅ HELDIG, AT FÅ HYRE DEN SAMME DAG JEG KOM TIL NEWCASTLE. DET ENGELSKE SKIB JEG SKULLE PÅMØNSTRE VAR EN LASTEBÅD PÅ 9.000 TONS. BESÆTNINGEN VAR PÅ 40 MAND + 14 ENGELSKE SOLDATER TIL AT BETJENE KANONERNE. JEG VAR SÅ HELDIG, AT DER VAR EN ANDEN DANSK MATROS OMBORD, OG DA RESTEN AF BESÆTNINGEN UDELUKKENDE BESTOD AF ENGELSKMÆND OG NEWZEELÆNDERE, HOLDT VI TO DANSKE SAMMEN. VI KOM PÅ SAMME VAGT. SKIBET LÅ I NEWCASTLE, OG DA VI KOM OMBORD, OG VAR PÅMØNSTREDE OG IKKE KUNNE KOMME I LAND MERE, FIK VI AT VIDE AT SKIBET SKULLE TIL PHILADELPHIA, HVOR DET SKULLE I DOK, FOR DEREFTER AT GÅ TIL NEW YORK OG LASTE AMUNITION TILBAGE TIL ENGLAND.

VI FIK ET FORFÆRDELIGT DÅRLIGT VEJR, OG JEG HAVDE VAGT FRA KL. 00.00 TIL 04.00 OM MORGENEN. DA JEG KOM NED PÅ KAMMERET AGTERUDE, HVOR VI SOV 20 MAND LIGE OVER AMUNITIONSNUMMET, GIK JEG TIL KØJS, MEN JEG KUNNE IKKE FALDE I SØVN. PLUDSELIG BEGYNDTE HÅRENE AT REJSE SIG PÅ MIT HOVED. JEG KUNNE NEMLIG HØRE, AT NOGLE AF GRANATERNE VAR FALDET UD AF KASSERNE, OG RULLEDE RUNDT PÅ DØRKEN UNDER SKIBETS VOLDSOMME BEVÆGELSER I SØEN. LIGE UNDER MIT HOVED.

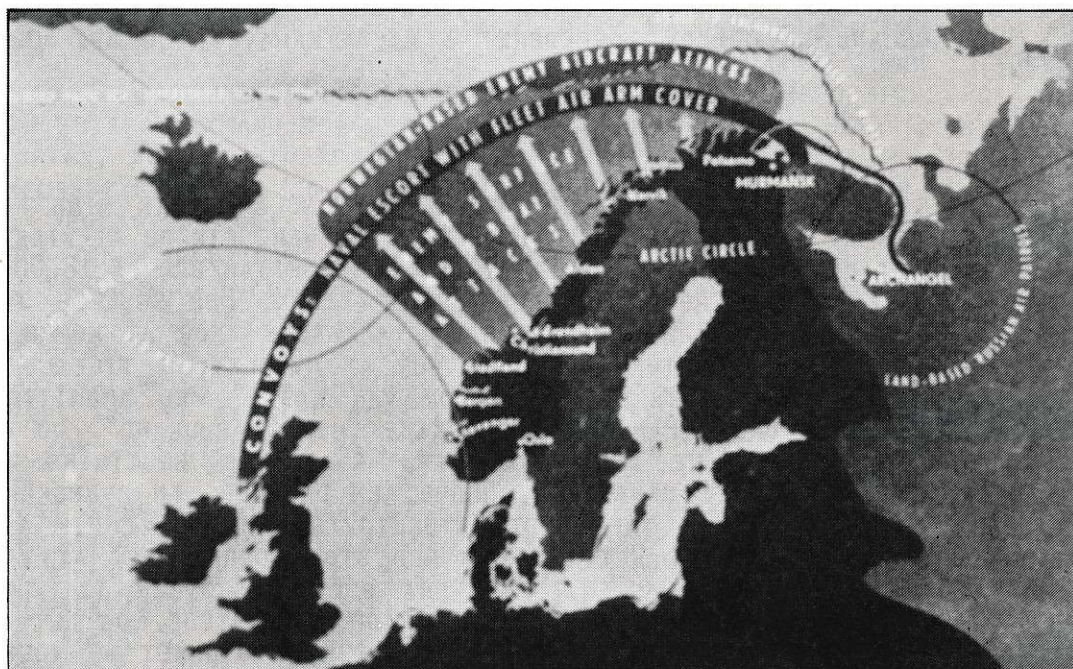
SPRANG UD AF KØJEN OG VÆKKEDE EN AF SOLDATERNE, DER OGSÅ LIGE VAR KOMMET NED FRA VAGT. JEG FORTALTE HAM, AT GRANATERNE LÅ OG RULLEDE RUNDT MELLEMLIG HVERANDRE NEDE I AMUNITIONSNUMMET, OG AT DE AF OG TIL RAMTE SKOTTET MED ET ORDENTLIG BUMPS. HAN SVAREDE, AT DER INTET KUNNE SKE. JEG SOV IKKE FØR OP AD FORMIDDAGEN DA JEG HØRTE, AT LØJTNANTEN HAVDE GIVET SOLDATERNE ORDRE TIL, AT STUVE GRANATERNE FORSVARLIGT I KASSERNE IGEN. NÆSTE DAG SAGDE SOLDATEN TIL MIG, AT JEG ENDELIG IKKE MÅTTE SIGE TIL LØJTNANTEN, AT JEG OM MORGENEN HAVDE VARSKOET HAM OM, AT GRANATERNE VAR FALDET UD AF KASSERNE.

HELE SKIBET KUNNE VÆRE SPRUNGET I LUFTEN, DERSOM EN GRANAT HAVDE RAMT SKOTTET MED SPIDSEN, MEDENS SKIBET TOG EN OVERHALIG. IFØLGE GAMMEL ENGELS SKIK FIK BESÆTNINGEN HVER LØRDAG EN STOR MUKKE ROM, OG DA HVER MAND HAVDE DAGLIGE RATIONER PÅ THE OG MARMELADE, JA SÅ BYTTEDE JEG GERNE MIN THE OG MARMELADE FOR ROM. LIGELEDES FIK JEG SOLDATENS RATION AF ROM, FOR AT HOLDE MUNDEN LUKKET.

UNDER REJSSEN BETROEDE JEG DEN ANDEN DANSKER, AT JEG HAVDE TÆNKT MIG AT RØMME FRA SKIBET NÅR VI KOM TIL AMERIKA. HAN HAVDE IMIDLERTID EN PIGE DER SERVEREDE PÅ EN PUB I NEWCASTLE. HUN HED "SORTE RITA". HAN VAR IKKE DEN ENESTE HUN HAVDE, MEN DET NYTTEDE IKKE AT FORKLARE HAM DET. - VI KOM IMIDLERTID TIL PHILADELFIA, OG JEG TALTE IKKE MERE OM MINE PLANER TIL KAMMERATEN. DA VI LÅ PÅ SKIBSVÆRFTET, SAD VI I MESSEN OG DRAK KAFFE, DA EN AF MALERNE HØRTE, AT VI TALTE DANSK TIL HINANDEN, KOM HAN HEN TIL OS, OG SAGDE, AT HAN OGSÅ VAR DANSKER, OG INVITEREDE OS HJEM OM AFTENEN, HANS KONE VAR OGSÅ DANSK, OG HAN VILLE GIVE OS EN GOD GAMMEL DANSK BØF, SOM VI IKKE HAVDE FÅET I LANGE TIDER. DA AFTENEN KOM, SAGDE MIN KAMMERAT, AT HAN IKKE VILLE MED. HER SÅ JEG MIN CHANCE TIL AT STIKKE AF. JEG SAGDE IKKE NOGET TIL NOGEN, MEN TOG FLERE SÆT UNDETØJ OG SKJORTER PÅ SAMTIDIG, JEG TOG ALLE MINE PAPIRER MED MIG. DA JEG KOM UD TIL DANSKEREN OM AFTENEN HAVDE JEG EN HYGGELIG AFTEN MED HAM OG HANS KONE. JEG FIK EN DEJLIG MIDDAG, OG DET BLEV SENT, DA JEG SKULLE AFSTED. JEG FORTALTE HAM NU, AT JEG VILLE RØMME FRA SKIBET NU I NAT, DA SKIBET SKULLE SEJLE NÆSTE DAG TIL NEW YORK OG LASTE AMUNITION. NÅR VI BEGYNDTE PÅ DET, SÅ BLEV ALT LANDLOV INDDRAGET, OG SÅ VILLE DET VÆRE FOR SENT AT RØMME. DANSKEREN SAGDE: DET KUNNE DU JO BARE HAVE SAGT, JEG RØMTE HEROVER FOR 30 ÅR SIDEN. DA JEG VIDSTE, AT JEG VILLE BLIVE EFTERSØGT I PHILADELFIA, VILLE JEG TIL NEW YORK. HAN KØRTE MIG TIL BUSSTATIONEN OG GAV MIG PENGE TIL REJSSEN. DA JEG KOM TIL NEW YORK, FANDT JEG ET LILLE LOGIUS, HVOR JEG BOEDE, INDTIL JEG VAR SIKKER PÅ, AT SKIBET VAR SEJLET IGEN. DET ENGELSKE SKIB JEG RØMTE FRA, KOM ALDRIG TIL ENGLAND. DET BLEV TORPETERET I ATLANTERHAVET, OG DER VAR INGEN OVERLEVNE.

DA JEG STADIG VAR PÅ SKIBETS BEMANDINGSLISTE I ENGLAND, FIK MINE FORÆLDRE GENNEM RØDE KORS AT VIDE, AT JEG VAR DØD. FØRST SENERE FIK DE AT VIDE, AT JEG IKKE HAVDE VÆRET MED SKIBET. JEG FIK HYRE PÅ EN STOR TANKBÅD PÅ 18.000 TONS, DER SEJLEDE FAST FART PÅ ARUBA, CURACAO OG NEW YORK. HER SEJLEDE JEG, TIL AMERIKA KOM MED I KRIGEN. JEG MØNSTREDE AF TANKBÅDEN FOR AT KOMME UD MED EN LASTBÅD. HER HAVDE MAN STØRRE CHANCER FOR AT OVERLEVE I TILFÆLDE AF EN TORPEDERING, DERSOM SKIBET IKKE LIGE NETOP VAR LASTET MED AMUNITION. JEG MØNSTREDE PÅ ET SKIB UNDER PANAMA FLAG, SKIBET HED "HARJURAND", OG DER VAR BORTSET FRA 15 AMERIKANSKE MARINESOLDATER, 45 MANDS BESÆTNING OMBORD, AMERIKANERE, PORTORICANERE, CANADIERE, NEGRE, EN DANSKER, EN SVENSKER OG EN FÆRING, DER VAR BÅDSMAND. VI TRE HOLDT NATURLIGVIS SAMMEN. VI FIK AT VIDE, AT VI SKULLE TIL SYDAMERIKA. DET VAR DOG MED STOR FORUNDRING, AT VI SÅ, AT DER KOM ALT MULIGT NED I LASTEN, LIGE FRA SOLDATERSTØVLER TIL TANKS OG KANONER OG AMUNITION. VI LÅ PÅ ET MILITÆROMRÅDE OG LASTEDE, OG ALT LANDLOV VAR INDDRAGET. DER VAR ELLERS MANGE, DER VILLE HAVE STUKKET AF IGEN, ISÆR DA VI FIK AT VIDE, AT REJSSEN SKULLE GÅ TIL MURMANSK I RUSLAND.

VI HAVDE ALLE HØRT OM, AT DET IKKE VAR FORNØJELSESTURE, MAN TOG UD PÅ. VI LETTEDE CA. 30 SKIBE FRA NEW YORK, OG LANGS DEN CANADISKE KYST STØDTE DER FLERE SKIBE TIL FRA HALIFAX. DA KONVOJEN VAR MELLEM NEW FOUNDLAND OG ISLAND FIK VI VED AFTENSTID DE FØRSTE ANGREB. ET AMUNITIONSSKIB FIK EN TORPEDO. DET VAR LIGE SOM, AT HELE SKIBET BLEV LØFTET UD AF VANDET. DET FORSVANDT PÅ MINDRE END FEM MINUTTER. OG SÅ GIK DET HURTIGT EFTER HINANDEN. HELE KONVOJEN ÆNDEDE USTANDESELIGT KURS, OG ESKORTEFARTØJER DROPPED E DYBVANDSBOMBER. DA DET BLEV HELT MØRKT, BLEV DER SKUDT I ALLE RETNINGER, OG ESKORTEFARTØJERNE LØB NED GENNEM KOLONNERNE I MIDTEN AF KONVOJEN. DET VAR IKKE MEGET, MAN VIDSTE OM, HVAD DER VAR SKET, SELV OM MAN VAR MIDT I DET HELE. NÆSTE MORGEN MANGLEDE DER SEKS SKIBE I KONVOJEN. VI TALTE LIDT OM NATTENS HÆNDELSER, OG VI GÆTTEDE OS TIL, HVAD DER VAR SKET. UBÅDENE MÅ HAVE LAGT SIG MIDT I KONVOJEN OG KOMMET OP I PERISKOPHØJDE, NÅR VI PASSEREDE. VI HAVDE EN LANG REJSE ENDNU, SÅ DET VAR IKKE NOGET VI UDDYBEDE NÆRMERE. PÅ DEN FØRSTE DEL AF REJSEN VAR VI EFTERHÅNDEN BLEVET LIDT SLØSEDE MED AT HAVE VORE REDNINGSVESTE I NÆRHEDEN; MEN NU RENDTE VI MED DEM PÅ HELE TIDEN. DER HAVDE ELLERS IKKE VÆRET MANGE CHANCER FOR AT OVERLEVE, DERSOM MAN IKKE BLEV TAGET OP AF ET LEDSAGERFARTØJ MED DET SAMME. JEG HUSKER, AT VI FORDREV TIDEN MED AT SPILLE POKER. PENGE HAVDE VI IKKE, MEN DERIMOD MANGE CIGARETTER, SÅ VI SPILLEDE OM PAKKER, JA ENDDOG KARTONER. VI KUNNE KØBE CIGARETTER OMBORD, SÅ DET VAR EN GÆNGS VARE. ET PAR DAGE EFTER KOM DER ALARM IGEN. DET VAR LIGE I TUSMØRKET, OG DET VAR MEGET DISET. LIGE FORAN OS BLEV EN AMERIKANER TORPDERET, VI MÅTTE DREJE KRAFTIGT TIL STYRBORD, FOR AT UNDGÅ AT RAMME VRAGET. DER BLEV LIGELED E TORPDERET TRE SKIBE HELT UDE I DEN YDERSTE RÆKKE OM STYRBORD. JEG MÆRKEDE, AT JEG RYST EDE PÅ HÆNDERNE, OG HAVDE EN FORFÆRDELIG SUGEN I MAVEN. VI SOV IKKE DEN NAT. VI HAVDE SENERE LUFTANGREB, DA VI NÆRMEDE OS DEN NORSKE KYST, HER FIK DE RAM PÅ ET SKIB MED EN LUFTTORPEDO. DET GENTOG SIG FLERE GANGE, AT DE KOM UD, OG DET KUNNE NOK VÆRE, AT ANTILUFTSKYTSET I HELE KONVOJEN KOM I SVING. HVOR MANGE SKIBE DER NÅEDE TIL MURMANSK HAR JEG IKKE TAL PÅ. HOVEDSAGEN VAR, AT VI KOM DERTIL I GOD BEHOLD. VAND E T VAR ISKOLDT HEROPPE NORDPÅ, SÅ DER VAR IKKE MANGE OVERLEVNE, AF DEM DER KOM I VAND E T. DA VI EFTER CA. TRE MÅNEDERS FORLØB KOM TIL NEW YORK OG FIK VORES AFREGNING, SÅ VAR DET LIGEMEGET HVOR MANGE PENGE, MAN VAR BLEVET BUDT. INGEN

Kort over den berygtede konvoj-rute til Murmansk i Rusland, - som Simon Karstensen oplevede at stifte bekendtskab med, - og overlevede ! (Fra bogen "De sejlede bare").

VILLE FORETAGE SÅDAN EN TUR IGEN FRIVILLIGT. VI HAVDE TJENT MANGE PENGE. JEG HAVDE NOGLE TUSINDE DOLLARS PÅ LOMMEN, OG VOR HYRE BLEV BRUGT PÅ MANGE FORSKELLIGE MÅDER. VI HAVDE EN MATROS DER FLYTTEDE OP PÅ HOTEL WALDORF ASTORIA I DEN FLOTTESTE SUITE MED 3 - 4 PIGER TIL SIN OPVARTNING. SEKS DAGE EFTER VAR HAN KLAR TIL AT GÅ TIL SØS IGEN. JEG FOR MIN PART LEJEDE EN STOR MØBLERET TOVÆRELSES LEJLIGHED MED STORT KØKKEN OG ISSKAB, MIDT PÅ BROADWAY LIGE VED TIMES SQUARE, OG HER BETALTE JEG EN MÅNED I LEJE FORUD. VI KUNNE NEMLIG GÅ I LAND I EN MÅNED. DERSOM VI IKKE HAVDE FÅET EN HYRE INDENFOR DEN MÅNED, BLEV VI TAGET TIL MARINEN, OG SENDT UD SOM KANONERERE MED HANDELSSKIBENE, OG I SÅ TILFÆLDE KUNNE MAN JO IKKE SELV BESTEMME, HVILKET SKIB MAN VILLE SEJLE MED.

MAN GIK ALTID MED PENGENE PÅ SIG, OG DEM MAN IKKE LIGEFREM BRUGTE, HAVDE MAN SAMMENRULLET I EN INDERLOMME, MEDENS DEM MAN BRUGTE AF, HAVDE MAN I TEGNEBOGEN. EN DAG, DA JEG HAVDE CA. 600 DOLLARS TILBAGE I INDERLOMMEN, SAD JEG OG SPENDEREDE ET PAR GLAS ØL PÅ ET PAR DANSKERE, DER HAVDE BRUGT ALLE DERES PENGE. DER FANDTES JO ALTID NOGLE, DER HANG PÅ DEM, DER SEJLEDE, OG HELE TIDEN GIK I LAND. HVORDAN DE KUNNE UNDGÅ POLITIET, VAR MIG EN GÅDE. DET HÆNDTE DA OGSÅ, AT NOGLE BLEV TAGET. JEG SAD DER OG SPENDEREDE PÅ LUFFERNE, OG PLUDSELIG BLEV JEG TUNG I HOVEDET, OG FALDT I EN DYB SØVN.

EN LILLE PILLE I MIT GLAS. NÆSTE DAG SÅ JEG MINE KÆRE LANDSMÆND SIDDE VED BAREN OG DRIKKE WHISKY. NU VIDSTE JEG, HVAD DE LEVEDE AF, MEN KUNNE INTET BEVISE. JEG HAVDE VEL CA. 20 DOLLARS TILBAGE, MEN KUNNE VÆRE I LAND 14 DAGE ENDNU, OG SÅ LÆNGE KUNNE PENGENE LANGT FRA RÆKKE. JEG GIK HJEM I MIN LEJLIGHED OG TÆNKTE PÅ AT TAGE TIL SØS IGEN EN AF DE NÆRMESTE DAGE. KL. 04.00 OM MORGENEN MEDENS JEG LÅ OG SOV, KOM DE TO AF MINE KAMMERATER, JEG HAVDE GJORT TUREN TIL MURMANSK MED OP OG VÆKKEDE MIG. DET VAR FÆRINGEN OG SVENSKEREN. DE SAGDE, AT DE HAVDE FÅET ET JOB TIL MIG PÅ EN TANKBÅD, DER MÅTTE PÅREGNES AT SEJLE TIL STILLEHAVET. JEG SVAREDE, AT DET VAR MEGET PÆNT AF DEM, NU DA DE VIDSTE HVORDAN DET VAR GÅET MIG, MEN JEG SKULLE NOK SELV BESTEMME HVILKET SKIB, JEG SKULLE SEJLE MED, HVORPÅ DE SAGDE AT DE OGSÅ SKULLE MED. DE HAVDE EN FLASKE WHISKY MED, OG VI DØBTE OS SELV TIL "DE TRE MUSKETEER". EN FOR ALLE OG ALLE FOR EN. VI FESTEDE LIGE TIL VI SKULLE NED OG SKRIVE UNDER PÅ BEMANDINGSLISTEN.

VI KOM OMBORD I EN TANKBÅD TILHØRENDE STANDARD OIL, OG DEN GIK RIGTIGT NOK PÅ STILLEHAVET. VI SEJLEDE SAMMEN I TO ÅR, HVORPÅ VORE VEJE SKILTES. JEG SEJLEDE TRE ÅR I TANKBÅDENE, ET ÅR AD GANGEN I HVERT SKIB. EFTER HVERT ÅR HAVDE MAN FERIE I EN MÅNED MED FULD LØN, HVOREFTER MAN KOM MED ET ANDET AF STANDARD OILS SKIBE PÅ STILLEHAVET. VI SEJLEDE I FAST FART PÅ ARUBA, CURACAO MED NAVY SPECIAL FUEL TIL KRIGSSKIBENE UDE I STILLEHAVET. VI SEJLEDE UD TIL HAWAI, NEW HEBRIDERNE, GUADALCANAL PÅ SALOMONSØERNE. HER GIK VI TIL ANKERS I EN BUGT BAG KORALLREV OG KRIGSSKIBENE KOM OP OG FIK OLIE AF OS. VI KOM IKKE I LAND I DEN TID, OG VI LÅ OVER EN MÅNED DERUDE, INDEN VI STAK NÆSEN HJEMOVER IGEN. PÅ STILLEHAVET SEJLEDE VI IKKE I KONVOJ. KAPTAJNEN HAVDE EN KONVOLUT, HAN ÅBNEDE PÅ BESTEMTE STEDER, HVOREFTER HAN BRÆNDTE DEN. HERI LÅ DEN SEJLORDRE, HAN SKULLE FØLGE. TRE DØGN FØR VI KOM UD TIL ØERNE, KOM DER ET ESKORTEFARTØJ OG ESKORTEREDE OS TIL VORT BESTEMMELSESTED. VI HAVDE MEGET LUFTAKTIVITET HERUDE, OG JAPANERNE VAR IKKE JAGET UD AF GUADALCANAL ENDNU, SÅ DE AMERIKANSKE KRIGSSKIBE SKØD UFLADELIG IND I JUNGLEN. VI LÅ AF OG TIL I EN LAGUNE, HVOR DE INDFØDTE KOM UD FOR AT HANDLE MED OS, MEN VI BLEV FORBUDT AT HANDLE MED DEM. BETALINGEN VAR AMERIKANSKE CIGARETTER, OG FØLGEN VILLE BARE BLIVE, AT DE SOLGTE DEM VIDERE TIL JAPANERNE INDE I JUNGLEN. OG AT JAPANERNE SÅDAN LIGEFREM SKULLE GÅ OG RYGE AMERIKANSKE CIGARETTER, SYNTES AMERIKANERNE IKKE OM.

Klar ved antiluftskyts i
et dansk handelsskib i allie-
ret tjeneste.
(fra bogen "De sejlede bare")

VI SÅ HERUDE PÅ ØERNE ET AMERIKANSK HANGARSKIB, DER BLEV ANGREBET AF ET JAPANSK SELVMORDERPLAN. DET VAR SOM EN FLYVENDE BOMBE, DER STYREDE LIGE NED I HANGARSKIBET. DEN RAMTE LIGE FORAN FOR MIDTSKIBS PÅ FLYVEDÆKKET. DER OMKOM HER OVER 300 MENNESKER. SKIBET HED "BUNKER HILL" DET SANK IKKE, MEN SEJLEDE VED EGEN HJÆLP TIL HAWAI, HVOR SKADEN SKULLE UDBEDRES.

OM DEN KOM UD AT SEJLE IGEN, ELLER HVAD DER SENERE SKETE MED DEN, KAN JEG IKKE SIGE NOGET OM. UNDER DENNE REJSE FIK VI ORDRE TIL AT GÅ TIL SAN PEDRO I CALIFORNIEN. JEG HAVDE VÆRET MED SKIBET ET ÅRS TID, OG HAVDE CA. EN MÅNEDS FERIE TILGODE. DER VAR EN ANDEN DANSKER, DER LIGE SOM JEG HAVDE FERIE TILGODE, OG VI BESLUTTEDE AT MØNSTRE AF I SAN PEDRO, OG HOLDE FERIE DER.

VI FLYTTEDE IND PÅ HOTEL DON, OG UDE I BAGHAVEN STOD EN AF DE OLIEPUMPER, DER STOD OVERALT I BYEN. DAGEN EFTER VI VAR BLEVET AFMØNSTRET, GIK VI OP TIL DEN DANSKE KONSUL I LOS ANGELES, FOR AT SPØRGE, OM DER VAR EN HILSEN HJEMMEFRA. PÅ KONSULATERNE LÅ DER LISTER OVER DANSKE JULEHILSNER TIL SØFOLK,

DER VAR UDEN FOR SPÆRRINGEN, DET VAR NOGET, RØDE KORS STOD FOR. DER VAR EN JULEHILSEN TIL MIG FRA MIN FAMILIE, OG DET BLEV JEG MEGET GLAD FOR. DEN DANSKE KONSUL HER VAR ENTREPRENØR. HAN SPURGTE OM VI HAVDE LYST TIL AT TAGER UD OG SE LOS ANGELES. DET HAVDE VI NATURLIGVIS, OG HAN KLAPPEDE SINE BØGER SAMMEN, OG TOG SIG EN FRIDAG. OM AFTENEN BLEV VI INVITERET I EN DANSK LOGE. DER VAR VEL EN 30 - 40 DANSK - AMERIKANERE TILSTEDE. DE BAD OS SIGE ET PAR ORD OM, HVAD VI HAVDE OPLEVET PÅ SØEN. JEG VAR IKKE FORBEREDT, OG HAVDE EJ HELLER EVNERNE TIL AT STÅ OP OG TALE TIL EN FORSAMLING. DA DE PRESSEDE OS, GIK MIN KAMMERAT OP PÅ TALERSTOLEN, OG SAGDE: "HVAD RAGER DET JER, I SIDDER JO BARE HER OG GLOR. I KAN JO BARE TAGER UD OG SEJLE SELV, SÅ KAN I SMAGE, HVAD DET DREJER SIG OM". HÅRENE REJSTE SIG PÅ HOVEDET AF MIG, JEG VENTEDE HVERT ØJEBLIK, AT VI SKULLE BLIVE SMIDT PÅ GADEN, MEN TVÆRTIMOD, VI BLEV INVITERET TIL STORT GILDE OM AFTENEN, HVOR VI VAR ÆRESGÆSTER. NÆSTE DAG, DA JEG VÅGNEDE OP PÅ HOTELLET, HAVDE JEG NOGLE FORFÆRDELIGE TØMMERMÆND, OG MIN HALS VAR SÅ TØR SOM BUNDEN AF ET FUGLEBUR. JEG PURREDE KAMMERATEN OG SAGDE: "DU, OM CA. OTTE DAGE ER DET JULEAFTEN, OG JEG KUNNE GODT TÆNKE MIG, AT HOLDE EN RIGTIG HVID JUL, LIGESOM DERHJEMME". DEN VAR HAN MED PÅ. VI CHECKEDE UD FRA HOTELLET, OG INDEN MIDDAG VAR VI PÅ VEJ TVÆRS GENNEM STATERNE I BUS. TUREN GIK GENNEM APPELSINPLANTAGER, STORE NÅLESKOVE, ØRKEN, OVER BJERGKÆDER HVOR VI SAD FAST I SNEEN. HELDIGVIS VAR DER MANGE SOLDATER MED. DE BLEV UDKOMMANDERET TIL AT GRAVE OS FRI, OG VI NØD AT SIDDE I DEN VARME BUS, MEDENS DE STOD OG PUKLEDE UDE I SNEEN. TUREN TVÆRS GENNEM STATERNE ER EN HISTORIE FOR SIG, HVORFOR JEG SKAL UNDLADE DEN HER. EN LILLE HÆNDELSE SYNES JEG DOG SKAL MED. NÅR VI KØRTE OVER STATSGRÆNSERNE, SÅ RÅBTE FØREREN LIGE INDEN: "ALLE NEGRE PÅ DE BAGERSTE SÆDER". DET VAR I STATER, HVOR HVIDE OG FARVEDE VAR ADSKILT. NÅR VI SÅ KOM IGENNEM EN STAT HVOR DE IKKE VAR ADSKILT, JA SÅ BLENDEDE DE SIG IGEN. VI KOM TIL NEW YORK TIL JULEAFTEN. REJSEN HAVDE TAGET OTTE DAGE. VI HOLDT JUL PÅ DEN BAR, HVOR JEG FØR VAR BLEVET LÆNSET FOR MINE PENGE. NU PASSEDE JEG BEDRE PÅ. 3. JULEDAG, HAVDE VI BRUGT VOR HYRE, VI HENVENDTE OS PÅ KONTORET, OG BLEV PÅMØNSTRET EN TANKER DER HED "Esso Balboa". JEG HØRTE OVER BBC, AT TYSKERNE VAR BEGYNDT AT SYNGE PÅ DET SIDSTE VERS, OG I STILLEHAVSOMRÅDET GIK DET FREMAD FOR AMERIKANERNE. DET VAR NU PÅ TIDE AT TÆNKE PÅ, AT MAN NOK VILLE OVERLEVE KRIGEN, OG EN GANG KOMME HJEM IGEN. DA HELE MIN LIVSBANE STOD TIL SØEN, VILLE JEG GÅ PÅ NAVIGATIONSSKOLEN OG BLIVE OFFICER, NÅR JEG KOM HJEM. JEG VIDSTE, AT DET VILLE BLIVE EN DYR HISTORIE AT GÅ PÅ SKOLE. DENGANG MÅTTE MAN SELV BETALE FOR SIN UDDANNELSE. JEG MÅTTE TIL AT SPARE, JEG SKULLE JO GÅ PÅ SKOLE I TO ÅR. MEDENS VI BEFANDT OS I STILLEHAVET PÅ REJSE UD TIL ØERNE, HØRTE JEG PÅ MORGENVAGTEN, AT TYSKERNE HAVDE OVERGIVET SIG, OG DANMARK NU IGEN VAR ET FRIT LAND. MIN FØRSTE TANKE VAR: "HVORDAN MON DET SKAL BLIVE AT KOMME HJEM IGEN, OG HVORDAN DET MON SER UD DERHJEMME?" DA JEG FIK FRIVAGT KL. 16.00 HAVDE JEG EN FLASKE SNAPS. DEN VAR SVENSK. LAVET PÅ LICENS, OG KØBT I NEW YORK. SPIRITUS VAR ELLERS BANDLYST, SÅ DEN MÅTTE SMUGLES OMBORD. JEG FIK HURTIGTET PAR GÆSTER IND PÅ KAMMERET. VI LÅSTE DØREN OG FEJREDE 5. MAJ, UDEN DOG AT VÆKKE FRIVAGTEN.

KRIGEN VAR JO IKKE FORBI ENDNU I STILLEHAVET, SÅ VI MÆRKEDE IKKE TIL AFSLUTNINGEN I EUROPA, STADIG MØRKELÆGNING, STADIG VAGT VED KANONERNE OG STADIG REDNINGSVESTEN INDENFOR RÆKKEVIDDE.

DA VI VAR PÅ REJSE TILBAGE FOR AT BLIVE LASTET IGEN, FIK VI AT VIDE, AT JAPAN HAVDE MÆRKET ATOMBOMBEN, OG AFSLUTNINGEN PÅ VERDENSKRIGEN VAR EN KENDSGERNING. VI REV ALLE BRANDKLAPPERNE VÆK FRA KØJERNE OG SMED DEM I HAVET. VI SKØD SALUT MED SÅVEL KANON SOM MASKINGEVÆRER. DA VI SKULLE IGENNEM PANAMAKANALEN GIK VI TIL KAJ I CRISTOBAL OG FIK PROVIANT. VI LÅ DER HELE NATTEN, OG FIK LANDLOV. DER BLEV FESTET SOM ALDRIG FØR. VI GIK TIL ARUBA OG LASTEDE OLIE TIL NEW YORK, OG HER MØNSTREDE JEG AF FOR AT FÅ SKIBSLEJLIGHED

HJEM. JEG FIK AT VIDE, AT ALLE DANSKE SØFOLK, LIGEMEGET HVOR DE BEFANDT SIG I VERDEN, VILLE FÅ HJEMREJSEN BETALT AF DEN DANSKE STAT. JEG VILLE IKKE KOMME HJEM PÅ STATENS REGNING, SÅ JEG MØNSTREDE I ET SKIB, DER HED "LINDA". DET SEJLEDE MELLEM NEW YORK OG GRØNLAND UNDER KGL. GRØNLANDSK HANDELS FLAG. DET SKULLE BARE GØRE EN TUR TIL GRØNLAND, HVOREFTER DET SKULLE TIL DANMARK. MEN SOM SÅ OFTE BLEV SØFOLK SNYDT. NÅR FØRST MAN ER MØNSTRET, GÅR REJSEN IKKE ALTID SOM FORUDSAGT. VI MÅTTE GØRE ET PAR TURE MELLEM QUIBECK, MONTREAL OG GRØNLAND, INDEN VI STAK SNUDEN HJEMOVER. I GRØNLAND GIK VI IND TIL IVIGTUT MED PROVIAANT, OG HER FIK VI FRA GRØNLANDSSKIBET "DISKO" DER LIGE KOM FRA KØBENHAVN DEN FØRSTE HILSEN HJEMMEFRA. VI FIK ALLE DE NYHEDER OM KRIGENS FORLØB HJEMME, OG VAR GLADE FOR, AT DER STADIG VAR NOGET AF DANMARK TILBAGE. VI FIK STYKGODS OMBORD FRA "DISKO" SOM VI SKULLE HAVE MED LÆNGERE NORDPÅ TIL SUKKERTOPPEN OG EGEDESMINDE

JEG HUSKER, AT VI SAD TO MATROSER NEDE I LASTEN OG SÅ PÅ DE VARER VI HAVDE FÅET OMBORD FRA DANMARK. BLANDT ANDET EN KASSE TUBORG TIL EN PRÆST I EGEDESMINDE. DER VAR LÅG OG LÅS PÅ KASSEN, DER INDEHOLDT 50 ØL, OG DER VAR EN ADRESSESEDDEL TIL EN PASTOR LYNGE, EGEDESMINDE. JEG SAGDE TIL KAMMERATEN: "HVAD TROR DU PRÆSTEN SIGER TIL, AT VI TAGER EN ØL?" DET VAR DEN FØRSTE DANSKE ØL, VI HAVDE SET I MANGE ÅR. "HAN VIL NOK ONDE OS EN BAJER," SAGDE HAN, HVORPÅ VI SLOG LÅSEN OP OG DRAK. VI TOG SENERE DE TOMME FLASKER OG LAGDE NED I BUNDEN AF KASSEN, OG DE ENKELTE FULDE DER VAR TILBAGE, LAGDE VI PÅ TOPPEN, HVORPÅ VI SATTE LÅSEN PÅ IGEN.

DEN 8. NOVEMBER 1945 HAVDE VI SKAGEN REV FYRSKIB OM STYRBORD IGEN. DER BLEV VINKET OG KIPPET MED FLAGET, OG DA VI KOM TIL ÅLBORG, STOD DER ORKESTER PÅ KAJEN, OG EN STOR SKARE AF FAMILIE OG TILSKUERE VAR MØDT OP FOR AT ØNSKE OS VELKOMMEN HJEM.

MIN MOR VAR BLEVET HELT GRÅHÅRET. HUN GAV MIG EN BUKET BLOMSTER. DET VAR EN MÆRKELEG FORNEMMELSE. AT FÅ BLOMSTER VAR NOGET, DER VAR MIG SÅ FJERNT. ALDRIG HAVDE NOGEN GIVET MIG BLOMSTER. MIN MOR VAR NOK DEN MEST LYKKELIGE. HUN HAVDE HAFT EN MAND OG TO SØNNER PÅ VERDENSHAVENE UNDER HELE KRIGEN, OG DE VAR ALLE TRE VENDT HJEM I GOD BEHOLD. DET BLEV JULEAFTEN, HVOR HELE FAMILIEN IGEN VAR SAMLET. EN JUL JEG ALDRIG GLEMMER. MEN DET ER EN ANDEN HISTORIE. ET NYT LIV VAR NU BEGYNDT.....

Harry Nyhuus

Leo Nyhuus

Poul Rasmussen

MODSTANDSBEVÆGELSEN I EBELTOFT.

AF EN SAMTALE MED HARRY NYHUUS, LEO NYHUUS OG POUL RASMUSSEN

DEN ORGANISEREDE MODSTANDSBEVÆGELSE UNDER FRIHEDSRÅDET BLEV I EBELTOFT FØRST ETABLERET I SEPTEMBER 1944. FØR DEN TID VAR DET KUN MINDRE OG SPREDTE TING, DER FOREGIK, - OG ALTID PÅ PRIVAT INITIATIV. DET VAR MEST AKTIONER MOD LOKALE VÆRNEMAGERE OG NAZI-SYMPATISØRER, MEST I FORM AF RUDEKNUSNINGER, SMÆDETEKSTER PÅ DERES HUSE OG LIGNENDE.

- LEO NYHUUS KAN HUSKE, AT HAN VAR MED TIL EN DYNAMITSPRÆNGNING. SAMMEN MED EN KAMMERAT HAVDE HAN STJÅLET NOGET DYNAMIT FRA EN BRØNDBORER OG EN MØRK AFTEN ANBRAGTE DE DET UDEN FOR DET HUS, HVOR EN STIKKER HOLDT TIL. DE GEMTE SIG BAG EN STENMUR, OG INDEN DE SLUTTEDE STRØMMEN TIL, AFTALTE DE AT LØBE HVER SIN VEJ SÅ HURTIGT, DE KUNNE, HVIS DER VIRKELIG SKETE NOGET. OG DET GJORDE DER! DER LØD ET BRAG SÅ STORT, AT DET KUNNE HØRES OVER HELE BYEN. - MEN DYNAMITTEN VAR JO BLOT LAGT PÅ JORDEN UDEN FOR HUSET, SÅ DER SKETE IKKE ANDEN SKADE, END AT MUREN REVNEDE OG ET PAR RUDER KNUSTES, MEDENS RESTEN BLEV GODT SVÆRTET TIL. SPRÆNGNINGEN RESULTEREDE DOG I, AT DEN PÅGÆLDENDE STIKKER KORT TID EFTER FLYTTEDE FRA BYEN.

DER CIRKULEREDE NATURLIGVIS OGSÅ ILLEGALE BLADE, - HVORAF EN DEL BLEV TRYKT I BYEN.

I DE FØRSTE ÅR MÆRKEDE MAN I EBELTOFT IKKE MEGET TIL, AT DANMARK VAR BESAT. DET ÆNDREDE SIG VÆSENTLIGT, DA TYSKERNE BEGYNDTE AT ANLÆGGE TIRSTRUP FLYVEPLADS, OG SENERE OGSÅ BEGYNDTE BYGNINGEN AF EN VANDFLYVEBASE, - DEN VI SENERE HAR KENDT UNDER NAVNET "TYSKERBROEN". DETTE BETØD, AT DER KOM VÆSENTLIGT FLERE TYSKERE TIL BYEN END DE FÅ, DER I STARTEN HAVDE VÆRET INDKVARTERET PÅ LYTTEPOSTEN PÅ SKELHØJE. SÆRLIG ANLÆGGENS AF TIRSTRUP FLYVEPLADS BETØD OGSÅ, AT ANTALLET AF TYSKE HÅNDLANGERE OG VÆRNEMAGERE VOKSEDE.

I SEPTEMBER '44 BLEV DEN EGENTLIGE MODSTANDSGRUPPE I EBELTOFT SOM NÆVNT ORGANISERET. DET SKETE VED AT TOLDASSISTENT SVEND AAGE BALLISAGER OG AMTSSTUEASSISTENT NIELS LAURITS LARSEN BLEV KONTAKTET AF RITMESTER FABRICIUS FRA "SKRAMSØ" VED TIRSTRUP, DER DOG NU VAR FLYTTET IND PÅ LYNGSBÆKGAARD, EFTER AT TYSKERNE HAVDE BESLAGLAGT "SKRAMSØ".

Ebeltoft-modstandsgruppen ved frihedskæmperparaden på Randers Stadion efter befrielsen. Forrest de 3 byledere, - fra venstre: S.A. Ballisager, S.A. Høst og N.L. Lauritzen.

BALLISAGER OG LARSEN HAVDE TIDLIGERE PÅ PRIVAT BASIS AFHOLDT EN RÆKKE "DAGLIGSTUEMØDER" SAMMEN MED ANDRE EBELTOFT - BORGERE MED DEN RETTE INDSTILLING TIL SITUATIONEN I DANMARK. VED DISSE DAGLIGSTUEMØDER KOM DER FORSKELLIGE NATIONALT INDSTILLEDE FOREDRAGSHOLDERE, OG DET MEDFØRTE OGSÅ, AT DER BLEV SAT NOGLE ILLEGALE BLADE I OMLØB. BALLISAGERS OG LARSENS INDSTILLING BLEV PÅ DENNE MÅDE KENDT I MODSTANDSBEVÆGELSEN, HVOR RITMESTER FABRICIUS VAR LEDER I DJURSLANDS - OMRÅDET. BALLISAGER OG LARSEN SAGDE JA TIL AT SAMLE NOGLE UNGE MENNESKER, MAN KUNNE STOLE PÅ, OG SOM VILLE PÅTAGE SIG AT TAGES IMOD VÅBENEDKASTNINGER FRA ENGLAND. BALLISAGER TALTE MED AMTSSTUEMEDHJÆLPEN AXEL KOFOED, DER OGSÅ SAGDE JA OG LIGELEDES FIK BRØDRENE HARRY OG LEO NYHUUS MED. DER AFTALTES EN AFTEN, HVOR MAN SKULLE MØDES PÅ DET AFTALTE NEDKASTNINGSSTED I MOLS BJERGE, - LEO NYHUUS MENER, AT DET VAR "L"-ET I MOLS BJERGE PÅ GENERALSTABSKORTET -, HVOR MAN SKULLE HAVE INSTRUKTIONER AF RITMESTER FABRICIUS OM, HVORLEDES MAN SKULLE FORHOLDE SIG, NÅR DET RIGTIGT GIK LØS, - HVORLEDES MAN SKULLE LYSSE MED LOMMELYGTERNE O.S.V. HARRY NYHUUS KAN HUSKE, AT MAN SKULLE FLØJTE "I NATTEN KLAM OG KOLD", NÅR MAN FORSIGTIGT NÆRMEDE SIG SAMLINGSSTEDET. MEN HARRY KUNNE IKKE HUSKE MELODIEN OG FORVEKSELEDE DEN MED "DENGANG JEG DROG AFSTED". HAN BLEV DOG VEL MODTAGET ALLIGEVEL.

GRUPPEN FIK AT VIDE, AT NÅR KODEORDET "LUCAS" BLEV SENDT OVER DEN ENGELSKE RADIO, SKULLE MAN MØDE PÅ NEDKASTNINGSPLADSEN KL. 23.00. DET FØRSTE SIGNAL KOM DEN 31. OKTOBER (1944). VED DEN LEJLIGHED VAR DET KUN BALLISAGER, LARSEN OG AXEL KOFOED, DER VAR AFSTED, OG DET HAR FORMENTLIG VÆRET MED EN EGEN FORNEMMELSE AF, AT DET NU VAR ALVOR, AT DE BEGAV SIG AFSTED. DA DE HAVDE INDTAGET DERES PLADSER HØRTE NOGET EFTER SVAG MOTORSTØJ, OG PLUDSELIG KOM DEN STORE HALIFAX MASKINE LANGSOMT IND OVER PLADSEN I LAV HØJDE. DER BLEV MØRSET "K" MED LAMPERNE, MEN MASKINEN FORTSATTE UDEN AT KASTE NOGET. DET LØD SOM OM, DEN LIDT EFTER SLOG EN "SLØJFE", SÅ HOLDT UNDERSØGTE HELE OMRÅDET I TRE TIMER, FOR AT SE, OM GODSET VAR KASTET ET ANDET STED. MEN DER VAR INTET AT FINDE. MULIGVIS HAR PILOTEN IKKE KUNNET SE DERES LYGTER, - VEJRET VAR RET DISET, DEN PÅGÆLDENDE AFTEN.

SENERE KOM DER TO NEDKASTNINGER PÅ DEN SAMME PLADS, OG HARRY OG LEO NYHUUS VAR MED TIL DEM BEGGE. LEO SIGER, AT DET VAR UNDERLIGT AT TÆNKE PÅ, AT PILOTEN, DER VAR STARTET I ENGLAND, KUNNE FINDE DENNE PLET I MOLS BJERGE SÅ NØJAGTIGT.

GRUPPEN FRA EBELTOFT ARBEJDEDE VED DISSE NEDKASTNINGER SAMMEN MED EN GRUPPE FRA GRØNFELD OG EN GRUPPE FRA TIRSTRUP. DET VAR NORMALT SÅLEDES, AT FOLKENE FRA EBELTOFT OG TIRSTRUP MODTOG GODSET OG SØRGEDE FOR AT FÅ FALDSKÆRMENE AF VEJEN OG GEMT CONTAINERNE, OG HVOREFTER GRUPPEN FRA GRØNFELD SØRGEDE FOR AT CONTAINERNE BLEV HENTET OG GEMT FORSKELLIGE STEDER, INDEN DE SKULLE VIDERE TIL DERES BESTEMMELSESTEDER, SOM MAN JO ALDRIG HØRTE NOGET OM.

HARRY OG LEO HUSKER TYDELIGT EN GANG, DA MAN I EN SEN NATTETIME SKULLE GEMME NOGET AF GODSET I ET SOMMERHUS VED FEMMØLLER STRAND. PLUDSELIG BLEV DE OPDAGET AF NOGLE OMKRINGBOENDE, DER TROEDE, AT DET VAR INDBRUDSTYVE, DER VAR PÅ SPIL, SÅ EN STØRRE GRUPPE UNGE MENNESKER BEVÆBNET MED HØITYVE OG HEGNSPÆLE ANGREB SOMMERHUSET. DER VAR IKKE ANDET AT GØRE, END AT VISE DEM EN PISTOL OG FORTÆLLE, HVAD DET DREJEDE SIG OM, - OG SÅ ELLERS BEDE DEM FORSVINDE OG HOLDE MUNDEN FORSVARLIGT LUKKET. FOR EN SIKKERHEDS SKYLD BLEV GODSET HURTIGT FLYTTET TIL ET ANDET STED.

DET VAR VÅBEN OG AMMUNITION, DER KOM NED, HOVEDSAGELIGT MASKINPISTOLER, MEN OGSÅ KARABINER, PISTOLER, HÅNDGRANATER OG SPRÆNGSTOFFER. OG ENKELTE GANGE NOGET SPECIALUDSTYR. DE HÅNDVÅBEN, DER VAR TIL GRUPPENS EGET BRUG, BLEV PAKKET IND OG PLOMBERET OG ANBRAGT AF BALLISAGER SOM TOLDGODS PÅ TOLDKONTORET.

KORT TID EFTER AT GRUPPEN HAVDE MODTAGET DE FØRSTE NEDKASTNINGER, BLEV DEN UDVIDET MED OVERBETJENT S.A. HØST, DER HAVDE VÆRET VED KYSTPOLITIET I GRENÅ, MEN SOM VAR GÅET UNDER JORDEN EFTER AT POLITIET VAR BLEVET TAGET DEN 19. SEPTEMBER 1944. BALLISAGER, LARSEN OG HØST VIRKEDE - NÆRMEST SOM EN TROJKA - ALLE TRE SOM BYLEDERE PÅ HVERT SIT FELT. BALLISAGER LEDTE AKTIONERNE, LARSEN VAR DEN ADMINISTRATIVE, DER HAVDE FORBINDELSERNE OPAD TIL MODSTANDSBEVÆGELSENS ANDRE FRAKTIONER OG HØST HAVDE FORBINDELSERNE TIL POLITIETS MODSTANDSGRUPPER OG SKULLE FORESTÅ DE POLITIMÆSSIGE OPGAVER, SOM MODSTANDSBEVÆGELSE SKULLE OVERTAGE, NÅR KRIGEN EN GANG MÅTTE BLIVE VUNDET.

De 3 frihedskæmpere, hvem denne samtale har været ført med, er her med på vagt i Hotel Vigens port for at bevogte de internerede værnemagere efter befrielsen. - Fra venstre: Lærer K. Schaldemose Larsen, Leo Nyhuus, Poul Rasmussen, Harry Nyhuus og lærer Aksel Therkildsen.

HARRY OG LEO NYHUUS HUSKER OGSÅ, DA DE EN AFTEN SKULLE HENTE ET LÆS VÅBEN PÅ EN GÅRD I GRØNFELD OG KØRE DET TIL EGEDAL, HVOR BALLISAGER HAVDE FUNDET ET GEMMESTED, INDEN DET SKULLE VIDERE. VOGNMAND THORVALD HØYER SKULLE KØRE SIN LASTBIL, - MED GASGENERATOR. DE VAR IKKE SÆRLIG STOLTE VED AT SKULLE FORBI FEMMØLLER BADEHOTEL, HVOR DER VAR INDKVARTERET TYSKE TROPPER. "HVIS

JEG TAGER FARTEN AF, ER DET FORDI, VI BLIVER STANDSET FOR AT VISE LEGITIMATION", SAGDE THORVALD HØYER TIL LEO OG HARRY, DER SAD BAGI MED HVER SIN MASKINPISTOL. "SÅ SKYDER I BAGUD SOM BARE HELVEDE, MEDENS JEG FORSØGER AT KOMME IGENNEM!". LEO HUSKER TYDELIGT, AT HAN TÆNKTE, AT DET JO IKKE VAR SÆRLIG BEHAGELIGT AT SIDDE PÅ SÅDAN EN LADNING SPRÆNGSTOF, HVIS DER BLEV SKUDT IND I BILEN.

"HVIS DE RAMMER DET, RYGER VI MED" SAGDE HAN TIL HARRY, DER SÅ FIK DEN IDE AT TAGE EN HEL MASSE SPADER, DER OGSÅ VAR MED, OG SÆTTE DEM OP AD BAGSMÆKKEN, - DET KUNNE DA ALTID GIVE LIDT DÆKNING, MENTE HAN. BAGEFTER FIK DE AT VIDE, AT SPRÆNGSTOFFET IKKE KUNNE EKSPLODERE VED BESKYDNING. DE KOM DOG FORBI HOTELLET UDEN FORHINDRINGER AF NOGEN ART, - MEN NETOP SOM DE TÆNKTE "PUH HA, - NU ER DET OVERSTÅET", KOM DER EN TYSK CYKELPATRULJE - CA. 30 MAND - MEN DE FATTEDE HELDIGVIS HELLER INGEN MISTANKE OG FORTSATTE UANFÆGTET.

GRUPPEN HAVDE MEGET STOR HJÆLP AF SAMME THORVALD HØYER, DER BEREDVILLIGT LAGDE SIN LASTBIL - OG SIG SELV - TIL, HVER GANG DER BLEV BEDT OM DET. HAN VAR EN MAND AF DEN HELT RIGTIGE SLAGS! DET VAR ABSOLUT IKKE NOGET UFARLIGT JOB AT KØRE MED EN LASTBIL FULD AF VÅBEN, HVAD ENTEN DET SKETE VED DAGSLYS ELLER EFTER SPÆRRETIDEN. DET HÆNDTE, AT HAN BAD OM AT FÅ EN BEVÆBNET VAGT MED, MEN DET GIK HELDIGVIS GODT HVER GANG.

LEO OG HARRY HUSKER EN BESTEMT NEDKASTNING SÆRLIG GODT. DET VAR DEN 6. MARTS 1945. GRUPPENS KODEORD VAR BLEVET ÆNDRET TIL "HELMER", OG DA DE HØRTE DET OVER BBC VIDSTE DE, AT GODSET VILLE KOMME MELLEM 23.00 OG 03.00, SÅ DE DROG STRAKS AFSTED I SMÅGRUPPER AD FORSKELLIGE VEJE SOM AFTALT. ALT GIK SOM PLANLAGT; MASKINEN KOM, OG DER BLEV MORSET "B" TIL DEN. DET VAR SOM ALTID ET IMPONERENDE SYN AT SE DE STORE FALDSKÆRME FOLDE SIG UD, - MEN NETOP SOM MASKINEN HAVDE SLUPPET DEN SIDSTE, RØG DEN OP I LUFTEN OG FORSVANDT MEGET HURTIGT. GRUPPEN TROEDE, AT DET VAR TYSKERNE, DER HAVDE OMRINGET DEM, OG DE SKYNDTE SIG I DÆKNING. DET VISTE SIG IMIDLERTID, AT DET VAR EN FALDSKÆRM, DER IKKE HAVDE FOLDET SIG UD, OG CONTAINEREN HAVDE RAMT EN STOR STEN, HVILKET HAVDE UDLØST GNISTER OG "RABALDER". OG SÅ FIK MAN ELLERS TRAVLT MED AT FÅ PAKKET FALDSKÆRMENE SAMMEN OG FÅ GEMT GODSET AF VEJEN. MAN VAR BANGE FOR, AT SPETAKLET SKULLE VÆRE BLEVET HØRT AF TYSKERNE PÅ FEMMØLLER BADEHOTEL OG I FUGLSØ - LEJREN. DER SKETE HELDIGVIS HELLER IKKE DENNE GANG NOGET, OG GRUPPEN FRA GRØNFELD FIK CONTAINERNE EKSPEDERET VIDERE SOM PLANLAGT.

EN NAT SKULLE MAN HAVE EN VÅBENTRANSPORT FRA MOLS TIL EGEDAL, HVOR HULLET PÅ FORHÅND VAR GRAVET, MEN DA MAN KOM MED BILEN, VAR DER I MELLEMTIDEN FALDET EN VINDFÆLDE (ET TRÆ) OVER VEJEN, SÅ MAN IKKE KUNNE KOMME VIDERE. SÅ TOG MAN EN AF SKOVARBEJDERNES SKURVOGNE, DER STOD I NÆRHEDEN, OG FLYTTEDE DEN OM BAG VINDFÆLDEN OG FYLDTE DEN OP MED VÅBENE. HARRY FIK BESKED PÅ TIDLIGT NÆSTE MORGEN AT SÆTTE EN HÆNGELÅS PÅ SKURVOGNE, HVILKET BLEV GJORT. LIDT SENERE PÅ FORMIDDAGEN RINGEDE SKOVFOGED KASPERSEN TIL BORGMESTER AASTED OG MEDDELTE, AT ET ARBEJDSSKUR I EGEDAL VAR BLEVET FLYTTET OG TILSYNELADENDE VAR FYLDT MED EN HEL DEL VARER. BORGMESTEREN, DER VAR LEDER AF DET LOKALE VAGTVÆRN, DER VAR OPRETTET EFTER AT POLITIET VAR TAGET AF TYSKERNE, BEROLIGEDE SKOVFOGEN MED, AT DET VAR NOK NOGLE TYVEKOSTER, OG AT HAN STRAKS VILLE SENDE EN VAGTVÆRNSMAND UD FOR AT HOLDE VAGT. DET VAR FRISKT GJORT AF AASTED, OG DET VAR HELDIGT, AT EEN AF VAGTVÆRNSFOLKENE BÅDE VAR BYRÅDSMEDLEM OG MEDLEM AF MODSTANDSBEVÆGELSENS LOKALKOMMITE, NEMLIG AKSEL CILIUS PETERSEN, SÅ HAN VAR DEN RETTE MAND.

OM AFTENEN SKULLE LEO NYHUUS AFLØSE, OG HAN KØRTE PÅ CYKEL MED MASKINPISTOL PÅ BAGAGEBÆREREN UD TIL EGEDAL. DET VAR MED MEGEN SPÆNDING OG NERVØSITET, AT HAN FORSIGTIGT NÆRMEDE SIG SKURVOGNE. MON TYSKERNE HAVDE OPDAGET NOGET? DET HAVDE DE IKKE, OG AFLØSNINGEN KUNNE FINDE STED. OM AFTENEN BLEV GODSET FJERNET FRA SKURVOGNE OG GRAVET NED I "IBSENS GRANER", - SKRÅT OVERFOR HVOR NU MOLS PLAST LIGGER. DENNE SENDING BLEV IØVRIGT FØRST GRAVET OP EFTER KRIGEN OG ANVENDT AF "DE MILITÆRE VENTEGRUPPER".

I MARTS MÅNED 1945 BLEV GRUPPENS AKTIVITETER UDVIDET TIL OGSÅ AT MODTAGE VÅBEN FRA SØSIDEN. DET VAR EN FISKEKUTTER VED NAVN "FREDEN", DER BRAGTE DEM FRA SVERIGE. KUTTEREN GIK FØRST IND I FISKERIHAVNEN, MEN DET BLEV OPGIVET AT LOSSE DER, - DET VAR FOR RISIKABELT. I STEDET BLEV GODSET TAGET I LAND VED RALVÆRKETS SILO PÅ ØER. DET SKULLE BÆRES IND I FISKEKASSER, - AD HÆNGBROEN OG DA KASSERNE VAR TEMMELIG TUNGE, VAR DET EN DRØJ OMGANG. SÅ FANDT MAN I STEDET PÅ AT "LÅNE" EN ROBÅD, DER LÅ I NÆRHEDEN, OG SÅ RO GODSET HELT IND TIL STRANDEN.

ENGANG DER SKULLE TAGES EN SENDING I LAND VED ØER, LÅ DER EN TYSK MINESTRYGER CA. 300 M. DERFRA, SÅ MAN MÅTTE VÆRE YDERST FORSIGTIGE MED AT FÅ GODSET BRAGT I LAND. PÅ GRUND AF MINESTRYGEREN TURDE MAN IKKE LØBE RISIKOEN MED AT TRANSPORTERE DET VIDERE, SÅ MAN GEMTE DET PÅ STRANDEN UNDER NOGET TANG. - NÆSTE DAG BLEV BALLISAGER PÅ TOLDKONTORET RINGET OP AF TOLDOPSYNSMANDEN PÅ ØER, DER MEDDELTE, AT EN ARBEJDER FRA RALVÆRKET HAVDE FUNDET NOGET, DE GERNE VILLE VISE HAM. BALLISAGER VAR STRAKS KLAR OVER, HVAD DET VAR, OG SKYNDTE SIG DERUD. HAN VISTE DEM SIN PISTOL OG SAGDE, AT DETTE HER SKULLE DE OVERHOVEDET IKKE BEKYMRE SIG OM, - OG HVIS DER KOM NOGET UD OM DET, VILLE DE BLIVE HOLDT ANSVARLIGE. NÆSTE NAT BLEV GODSET GRAVET NED I SØNDRE PLANTAGE.

MED EN AF SENDINGERNE FRA SVERIGE VAR DER OGSÅ NOGET TOBAK OG CHOKOLADE. DET VAR NU NOK TILTÆNKT DEN JYDSKE MODSTANDSLEDELSE, DER HOLDT TIL I ÅLBORG, - MEN DET BLEV I EBELTOFT. LEO HUSKER ENDNU, AT DET VAR EN "PHILLIP MORRIS", HAN FIK, - OG HAN BLEV HELT SALIG. DER BLEV UDSTEDT STRENGE ORDRE OM, AT TOBAKKEN KUN MÅTTE RYGES HJEMME.

EN AF DE GANGE, "FREDEN" KOM TIL EBELTOFT MED EN LAST SKULLE DEN HAVE TO AUSTRALSKE FLYVERE MED TILBAGE TIL SVERIGE. DE TO VAR RESTEN AF EN BESÆTNING PÅ SYV MAND FRA EN ALLIERET FLYVER, DER VAR SKUDT NED ET STED I JYLLAND. DE KOM HERNED LEDSAGET AF TO MAND FRA ÅLBORG. DET VISTE SIG SENERE, AT DEN ENE AF DE TO VAR SELVESTE "TOLDSTRUP", DER VAR DEN ØVERSTE NEDKASTNINGSLEDER I JYLLAND. DE TO AUSTRALIERE BLEV INDLOGERET HOS BALLISAGER, HVOR DE BOEDE ET PAR DØGN. BALLISAGER VAR FRÆK NOK TIL AT TAGE DEM MED UD OM AFTENEN, NÅR DET VAR BLEVET MØRKT, SÅ DE KUNNE FÅ NOGET FRISK LUFT. DET GIK PLANMÆSSIGT MED AT FÅ DEM OMBORD I "FREDEN" EFTER AT LASTEN AF "FISKEKASSER" VAR TAGET I LAND, - OG DE NÅEDE SVERIGE I GOD BEHOLD. EFTER KRIGENS SLUTNING MODTOG BALLISAGER IØVRIGT EN TAKKESKRIVELSE HERFOR FRA EISENHOWER OG CHURCHILL.

HELLER IKKE I EBELTOFT VAR DET UFARLIGT AT DELTAGE I FRIHEDSKAMPEN, - OG I APRIL 1945 OPNÅEDE HARRY NYHUUS DA OGSÅ AT FÅ BESØG AF GESTAPO. HARRY BLEV BESKYLDT FOR AT HAVE UDDILT ILLEGALE FLYVEBLADE PÅ TIRSTRUP FLYVEPLADS. DET VAR NU IKKE SANDT. HAN HAVDE ALDRIG VÆRET PÅ FLYVEPLADSEN, MEN ILLEGALE BLADE HAVDE HAN DA. - HARRY VAR SÅ HELDIG, AT HAN I SIT DAGLIGE ARBEJDE SOM MURER HAVDE FUNDET NOGLE TYSKE PROPAGANDA - HÆFTER PÅ ET LOFT I BYEN, SAMMEN MED ET BILLEDE AF EN TYSK OFFICER, DER VAR PRIVAT INDKVARTERET I BYEN. OG DET HAVDE HAN TAGET MED HJEM.

HARRYS KONE, LIS, OPDAGEDE, DA GESTAPO KOM, OG HUN NÅEDE AT FÅ DE ILLEGALE BLADE VÆK. UNDER RANSAGNINGEN FANDT GESTAPO I STEDET DE TYSKE PROPAGANDA - BLADE OG BILLEDET AF DEN TYSKE OFFICER, - OG DA DE HAVDE SET DET, KUNNE DER JO IKKE VÆRE NOGET "GALT" MED DEN MAND. DET VAR VED AT BLIVE MIDDAG, DA DE ENDELIG TRAK SIG TILBAGE, OG HARRY TÆNKTE, "BARE DE IKKE GÅR OM I TØRVEHUSET". LEDEREN - DET VAR EN DANSK GESTAPO - MAND - GIK OVER MOD TØRVEHUSET, MEN DREJEDE SÅ AF OG FORSVANDT. OG GODT DET SAMME, FOR UNDER GRANGRENENE I TØRVEHUSET LÅ ALT DET, DE IKKE MÅTTE SE. - I MELLEMTIDEN VAR HARRYS SØSTER, LISSA, GÅET LEO I MØDE, DA HAN VAR PÅ VEJ HJEM TIL MIDDAG, OG HUN FIK HAM ADVARET, SÅ HAN OMGÅENDE TOG NED TIL BALLISAGER.

EN DEL AF DE SENDINGER, DER KOM I LAND MED "FREDEN", SKULLE VIDERE TIL EN GRUPPE I GRENÅ, - SOM EBELTOFT - GRUPPEN RENT ORGANISATIONSMESSIGT VAR UNDERLAGT. EN SEN AFTEN KOM DER CYKLENDE TRE MAND FRA GRENÅ, DER SKULLE HENTE DET GODS, DER VAR GRAVET NED I SØNDRE PLANTAGE. EN AF DEM VAR POUL RASMUSSEN, DER JO VAR "EBELTOFT - DRENG", MEN SOM I LÆNGERE TID HAVDE DELTAGET I ILLEGALT ARBEJDE I GRENÅ, - MODSTANDSARBEJDE AF LANGT ALVORLIGERE KARAKTER END DET, DER FOREGIK I EBELTOFT. DE VAR KØRT FRA GRENÅ KL. 10 OM AFTENEN OG OVERNATTEDE HOS BALLISAGER, INDIL DE TIDLIGT NÆSTE MORGEN TOG UD OG GRAVEDE GODSET OP OG GEMTE DET AF VEJEN. KL. TO OM EFTERMIDDAGEN SKULLE DE VED VIBÆK MØDES MED TO LASTBILER, DER SKULLE KOMME FOR AT HENTE SENDINGEN. BILERNE SKULLE KOMME FRA HENHOLDSVIS ÅRHUS OG RANDERS, OG POUL RASMUSSEN KAN HUSKE, AT DE SKULLE KENDE DEM PÅ, AT DE SKULLE STANDSE OG LÆGGE EN SÆK OVER KØLEREN. DEN BIL, DER SKULLE KOMME FRA ÅRHUS, HAVDE IMIDLERTID VÆRET I ILDKAMP MED GESTAPO OG KOM IKKE. BILEN FRA RANDERS KOM, MEN TURDE IKKE TAGET NOGET MED EFTER DET PASSEREDE. SÅ POUL OG HANS KAMMERATER MÅTTE TILBAGE TIL SØNDRE PLANTAGE OG GRAVE VÅBNENE NED IGEN. OG DER OPDAGEDE DE IØVRIGT, AT EBELTOFT - GRUPPEN HAVDE TAGET TOBAKKEN, - "OG IH HVOR BLEV VI SURE!", SIGER POUL, - "MEN VI HÅBEDE DOG, AT DEN HAVDE SMAGT DEM, - OG TRODS ALT HAVDE VI JO OGSÅ MERE BRUG FOR VÅBNENE!". GRENÅ - FOLKENE VAR EFTERHÅNDEN BLEVET MEGET SULTNE, SÅ DE TOG EN TUR I SKOVPAVILLIONEN, HVOR DE FIK SIG EN GOD STOR BØF, - DER BLEV NOTERET TIL BANKEN FOR GRENÅ OG OMEGN. DET VAR EFTERHÅNDEN BLEVET SEN AFTEN, OG GRENÅ - FOLKENE BEGAV SIG PÅ VEJ HJEMAD. PÅ CYKEL. POUL HUSKER TYDELIGT, AT DE PÅ HJEMVEJEN PUNKTEREDE FIRE GANGE.

Der var jubel på Torvet, da de engelske befrielsesstyrker nåede hertil, - og de lokale modstandsfolk dannede parade foran rådhuset. - Iøvrigt fortæller Harry Nyhuus, at spejderorkestret i tiden inden befrielsen hemmeligt havde indøvet "Frihedssangen", således at den kunne spilles allerede den 5. maj, - og igen da englængerne kom. (Harry var selv medlem af orkestret).

POUL KAN IØVRIGT FORTÆLLE EN TRAGI - KOMISK BERETNING OM NOGLE LANDMÆND, DER KØRTE FOR TYSKERNE, DA DE SKULLE BYGGE ET NYT DEPOT I GRENÅ. "FØRSTE GANG HOLDT VI DEM OP, OG SKAR HESTENES SELETØJ OVER", FORTÆLLER HAN. DA DET IKKE HJALP - DE BLEV VED AT KØRE - SÅ MAN SIG NØDSAGET TIL AT SKYDE DERES HESTE FOR AT GØRE OPMÆRKSOM PÅ, AT SÅDAN NOGET GJORDE ORDENTLIGE DANSKERE IKKE. OG DA DET HELLER IKKE HJALP, TOG MAN TIL SIDST ALLE DE PENGE, DE HAVDE PÅ SIG - OG SOM DE JO HAVDE TJENT HOS TYSKERNE - OG SAMLEDE DEM I EN BUNKE, OG MAN LOD SÅ VÆRNEMAGERNE SELV SÆTTE ILD TIL DEM. DEREFTER TOG MAN BUKSERNE AF DEM OG LOD DEM LØBE HJEM OVER MARKERNE, - MED ET RAP I R.... .

POUL RASMUSSEN FORTÆLLER VIDERE, AT GRUPPEN I GRENÅ BLEV TAGET I SLUTNINGEN AF APRIL 1945. 12 MAND IALT. DE VAR PÅ DET TIDSPUNKT GÅET UNDER JORDEN OG OPHOLDT SIG I EN FDF - HYTTE VED GRENÅ STRAND. BAGGRUNDEN VAR DEN, AT POULS GRUPPE SKULLE BEFRI NOGLE MEDLEMMER AF EN ANDEN MODSTANDSGRUPPE, DER VAR TAGET TIL FANGE AF GESTAPO. VED DENNE AKTION HOLDT DE TO TYSKE SOLDATER OP OG VILLE TAGE DEM TIL FANGE, - SÅ DE KUNNE KOMME TIL AT BEFRI DANSKERNE.

PLUDSELIG STAK DE TO AF, - OG MAN VAR NØDT TIL AT SKYDE DEM, DA DET JO ELLERS VAR BLEVET DEM SELV.

DA DE TO PÅGÆLDENDE TYSKERE MANGLEDE VED APELLEN OM AFTENEN "VAR FANDEN LØS", SOM POUL SIGER, OG MAN BEGYNDTE FRA TYSK SIDE AT LEDE EFTER DEM. GRUPPEN BLEV TAGET I FDF - HYTTEN. POUL HUSKER, AT HAN STOD I KØKKENET OG VAR VED AT GØRE EN MASKINPISTOL I STAND, DA DER ER EN AF DE ANDRE, DER PIFTER, - OG SÅ VAR HELE HYTTEN OMRINGET. GRUPPEN OVERGAV SIG FØRST, DA TYSKERNE VILLE SMIDE HÅNDGRANATER IND AD VINDUERNE. DE BLEV TAGET OG MÅTTE SPADSERE TIL "HAVKNUDEN", HVOR DE BLEV ANBRAGT I VASKERUMMET INDTIL GESTAPO OG HIPO KOM FRA ÅRHUS. "OG SÅ FIK VI TÆSK - VI FIK MANGE TÆSK", SIGER POUL. DET VAR EN DANSK GESTAPO - MAND, DER LEDTE DET, - IØVRIGT DEN SAMME, SOM DER HAVDE VÆRET PÅ BESØG HOS HARRY. GRUPPEN BLEV DERPÅ FØRT IND TIL HOTEL DAGMAR I GRENÅ, HVOR TYSKERNE HAVDE HOVEDKVARTER, OG KL. 5 OM MORGENEN BLEV DE BRAGT I FORHØR IGEN OG IGEN. DE BLEV SÅ FØRT TIL ÅRHUS, HVOR DE FØRST BLEV INDSAT I ARRESTEN OG DEREFTER BLEV FØRT VIDERE TIL ET ANDET STED TIL FLERE FORHØR OG FLERE TÆSK - MANGE FLERE TÆSK (REGULÆR GESTAPO - TORTUR, RED.) - OG HVOR DE SAD TIL KRIGENS SLUTNING.

POUL FORTÆLLER, AT HAN SAD SAMMEN MED EN ANDEN MODSTANDSMAND FRA VIBY. EN AFTEN FIK DE CIGARETTER FRA RØDE KORS, - SÅ KOM FANGEVOGTEREN, DET VAR EN LIDT ÆLDRE HERRE, OG DET LYKKEDES HAM FRA VIBY, AT TAGE HANS PISTOL OG STIKKE AF.

ALLE DE ANDRE, SOM GRENÅ - GRUPPEN SAD SAMMEN MED, BLEV FRIGIVET, MEN IKKE POULS GRUPPE. TYSKERNE VILLE FINDE UD AF DET MED DE TO TYSKE SOLDATER. MEN DE FIK INTET AT VIDE. POUL OG HANS KAMMERATER BLEV FØRST FRIGIVET DEN 5. MAJ OP AD DAGEN.

DER MÅTTE IKKE FORETAGES SABOTAGE - AKTIONER I EBELTOFT. DEN ØVERSTE LEDELSE HAVDE UDSTEDT FORBUD HERIMOD, FORDI DER KOM FOR MANGE VÅBEN MED. EN GANG BLEV LEO NYHUUS DOG KONTAKTET AF ET MEDLEM AF EN ANDEN MODSTANDSGRUPPE (IØVRIGT OGSÅ ET NULEVENDE MEDLEM AF EBELTOFT MARINEFORENING, RED.), DER SPURGT, OM HAN IKKE VILLE VÆRE MED TIL AT SPRÆNGE RALVÆRKET I LUFTEN. - TYSKERNE UDSKIBEDE EN HEL DEL STEN HERFRA TIL DERES FÆSTNINGSVÆRKER LÆNGERE NEDE I EUROPA. DE ENKELTE GRUPPER MÅTTE JO IKKE VIDE NOGET OM HINANDEN, OG DEN PÅGÆLDENDE MODSTANDSMAND VIDSTE SÅLEDES IKKE, AT HARRYS OG LEOS GRUPPE FIK VÅBEN I LAND VED RALVÆRKET OM NATTEN. LEO KONTAKTEDE BALLISAGER OG SATTE HAM IND I SITUATIONEN. BALLISAGER FIK SPRÆNGNINGEN FORHINDRET, OG DEN PÅGÆLDENDE MODSTANDSMAND KOM MED UD AT HENTE DEN NÆSTE SENDING.

"FREDEN" BLEV IØVRIGT SENERE TAGET PÅ SAMSØ, OG DER INDLØB EN TELEFONBESKED OM, AT "LYNET ER SLÅET NED HOS HAVNEFOGEDEN". - SÅ VAR MAN KLAR OVER, AT "FREDEN" VAR TAGET, OG DER KOM IKKE SIDEN SENDINGER IND VED ØER.

PÅ ET TIDSPUNKT VAR HELE GRUPPEN I EBELTOFT BLEVET STUKKET, OG DET VISTE SIG EFTER KRIGEN, AT TYSKERNE HAVDE NAVNENE PÅ HELE GRUPPEN. HVIS KRIGEN HAVDE VARET RET MEGET LÆNGERE - HARRY MENER CA. EN UGES TID -, ER DER INGEN TVIVL OM, AT DE ALLE VILLE VÆRE BLEVET TAGET. EFTER KRIGEN BLEV DEN PÅGÆLDENDE STIKKER IØVRIGT DØMT OG HENRETTET PÅ SALTHOLM.

I DET HELE TAGET VAR DET MOD KRIGENS SLUTNING MEGET ANSPÆNDT AT VÆRE MED. HARRY SIGER BESTEMT, AT DET VAR MEGET LETTERE AT VÆRE UDE PÅ AKTION, END NÅR MAN BLOT SAD DERHJEMME. SÅ SNART, DER HØRTE EN BIL PÅ GADEN, FØR MAN OP OG KIGGEDE SKJULT UD BAG GARDINET, - OM TUREN NU ENDELIG VAR KOMMET TIL DEM. VÆRST VAR DET FOR FAMILIERNE DERHJEMME. HARRY VAR GIFT OG LEO FORLOVET. LEOS FORLOVEDE, HELGA, OPHOLDT SIG SOM OFTEST HOS HARRYS KONE, NÅR MÆNDENE VAR UDE, OG DE VAR SELVSAGT ALDRIG ROLIGE, FØR MÆNDENE VAR VELBEHOLDNE HJEMME IGEN.

HELE GRUPPEN PASSEDE DERES LEGALE ARBEJDE OM DAGEN. DET KUNNE JO GODT VÆRE HÅRDT, NÅR MAN HAVDE VÆRET UDE OM NATTEN, SÅ MAN FIK "UNDER HÅNDEN" UDLEVERET "FERIETABLETTER" FRA APOTHEKET. SÅ KUNNE MAN KLARE DEN.

PÅ ET TIDSPUNKT BLEV DET OGSÅ AKTUELT, AT DER SKULLE SKAFFES ET PAR FALSKE LEGITIMATIONS KORT, - MEN DET VAR EN NEM SAG, FOR LEO VAR ANSAT PÅ KOMMUNEKONTORET, OG HAVDE DERMED ADGANG TIL ALLE STEMPLERNE. MEN MAN SKULLE PASSE PÅ, HVILKE NAVNE, MAN BENYTTED. DET SKULLE VÆRE PÅ FOLK, DER HAVDE BOET I EBELTOFT, - TYSKERNE KUNNE JO GÅ I KIRKEBØGERNE M.M.

GRUPPEN HOLDT SKYDEØVELSER I SLAGTERIETS SALTKÆLDER, HVOR DER IØVRIGT EFTERHÅNDEN BLEV SKJULT EN DEL VÅBEN.

DEN 4. MAJ '45 OM AFTENEN VAR LEO DERNED TIL SKYDEØVELSE SAMMEN MED BALLISAGER OG ANDRE FRA DEN MILITÆRE VENTEGRUPPE. HARRY STOD DERHJEMME OG BARBEREDE SIG, DA HAN PLUDSELIG OVER BBC HØRTE FRIHEDSBUDSKABET. HAN STYRTEDE NED I SLAGTERIET FOR AT FORTÆLLE DE ANDRE DET. HAN KOM FARENDE IND OG RÅBTE: "SÅ KAN I GODT HOLDE, - KRIGEN ER FORBI!" - HVORTIL LEO SVAREDE: "GU' ER DEN EJ!", MEN EFTERHÅNDEN GIK DET OP FOR DEM, AT DET VAR SANDT. OG STOR VAR GLÆDEN SELVFØLGELIG.

NÆSTE DAG - DEN 5. MAJ - SKULLE HELE GRUPPEN SAMMEN MED DEN MILITÆRE VENTEGRUPPE SØRGE FOR OPRETHOLDELSE AF RO OG ORDEN. SIDST PÅ DAGEN DEN 5. MAJ KOM POUL RASMUSSEN, EFTER AT VÆRE BLEVET FRIGIVET I ÅRHUS, HJEM TIL EBELTOFT, HVOR HAN DELTOG I DE MANGE OPGAVER, FRIHEDSKÆMPERNE HAVDE AT UDFØRE.

NEDKASTNINGSGRUPPEN OG DEN MILITÆRE VENTEGRUPPE HAVDE PÅ FORHÅND FÅET UDLEVERET ARMBIND, - DE BLÅ-RØDE-HVIDE - MED ET METALSKILT MED DET GAMLE RÅDHUS SAMT EN KOKARDE PÅSYET.

MAN VAR BEVÆBNET MED US-KARABINER, MASKINPISTOLER, BRENN-GUNS OG STEN-GUNS, ENKELTE MASKINGEVÆRER OG "SMITH & WESSON" TROMLEREVOLVERE. ALLE FRIHEDSKÆMPERNE SAMLEDES FØRST PÅ SLAGTERIET, HVOR DE AF BYLEDelsen, - BALLISAGER, LARSEN OG HØST - BLEV INDDelt I GRUPPER, DER BLEV SENDT UD FOR AT HENTE DE VÆRNEMAGERE, NAZI-SYMPATISØRER OG DET, DER VAR VÆRRE, DER SKULLE INTERNERES. DISSE "ELEMENTER" BLEV FØRST SAMLET PÅ SLAGTERIET, MEN DEREFTER INDKVARTERET PÅ HOTEL VIGEN, HVOR DE BLEV HOLDT UNDER BEVOGTNING I FLERE UGER, MEDENS RETSAGERNE MOD DEM STOD PÅ. I AL DEN TID HOLDT DE LOKALE FRIHEDSKÆMPERE VAGT VED HOTEL VIGEN DØGNET RUNDT. MERE FOR AT BESKYTTE DEM END FOR AT BEVOGTE DEM, - OG BÅDE HARRY, LEO OG POUL ER GLADE FOR, AT DET LYKKEDES AT UNDGÅ "DE LANGE KNIVES NAT".

FRIHEDSKÆMPERNE SKULLE OGSÅ SØRGE FOR, AT DE TYSKE TROPPER KOM HERFRA. DET VAR POUL, HARRY OG LÆRER AXEL THERKILDSSEN, DER VAR DE FØRSTE, DER BLEV SAT TIL AT BEVOGTE HOTEL SKANSEN, EFTER TYSKERNE HAVDE FORLADT DET. OG DET VAR NOGET AF EN OPGAVE, FOR HELE KEGLEBANEN VAR FYLDT MED AMMUNITION, SPRÆNGSTOF OG EN HEL MASSE Udstyr, - OG DET VAR SAGER, FOLK GERNE VILLE HAVE FINGRE I, MEN DET LYKKEDES DA - STORT SET - AT HOLDE TYVEKNÆGTENE VÆK.

UMIDDELBART EFTER BEFRIELSEN - DET HAR VÆRET DEN 6. ELLER 7. MAJ - FIK MAN I EBELTOFT BUD OM, AT DER VAR EN HIPO-BIL PÅ VEJ HERTIL FRA VEJLE, OG DISSE HIPO-FOLK VAR NOGLE AF DEM, DER IKKE VILLE OVERGIVE SIG. DER BLEV ETABLERET EN VEJSPÆRRING VED VIBÆK - BL.A. MED GAMLE HARVER O.S.V. - MEN BILEN KOM ALDRIG. DEN ER FORMENTLIG BLEVET STANDSET TIDLIGERE PÅ SIN FÆRD.

EN TID EFTER BEFRIELSEN DELTOG GRUPPERNE FRA EBELTOFT, GRØNFELD, TIRSTRUP OG GRENÅ I EN STØRRE FRIHEDSKÆMPER-PARADE PÅ RANDERS STADION. KRIGEN VAR SLUT, FREDEN TILBAGE OG LOV OG ORDEN GENOPRETTET, - TAKKET VÆRE EN INDSATS, YDET AF DANSKE MÆND, SOM DE TRE, DENNE SAMTALE HAR VÆRET FØRT MED. - EN INDSATS SOM MANGE UNGE MENNESKER I DAG NÆPPE FATTER DIMENSIONERNE AF.

J.B.

Ebeltoft-modstandsfolkene laver vejspærring ved Vibæk få dage efter befrielsen, da de hører, at en Hipo-bil med Terrorister, der ikke vil overgive sig, er på vej hertil fra Vejle.

[Handwritten signature]

DER ER EN EJENDOMMELIG PARALLEL MELLEM BEGYNDELSEN AF DANMARKS BESÆTTELSE
I 1940 OG DENS AFSLUTNING 1945.

DEN 10. APRIL VAR EN STØRRE ENHED PÅ VEJ FRA NORGE TILBAGE MOD TYSKLAND, MEN KONVOJEN NÅEDE KUN TIL FARVANDET UD FOR BOESLUM, FØR DEN BLEV ANGREBET AF ENGELSKE FLYVERE. I KONVOJEN BEFANDT SIG ET ORLOGSFARTØJ, DER BLEV RAMT OG SÆNKET. ALT VAR KAOS, OG FRA DE LEDSAGENDE SKIBE BLEV BÅDE SAT I VANDET, MEN HVOR MANGE, DER BLEV REDDET ELLER HVOR MANGE DER GIK TABT, ER ALDRIG OPLYST.

DET VAR EN SMUK, NÆSTEN SOMMERLIG MAJ DAG, DA ENGELSKE FLYVERE I SLØJFER KOM IND OVER EBELTOFT OG FORSVANDT IGEN UD OVER KATTEGAT. DER VAR VEL EN 30-40 ENGELSKE MOSQUITO-BOMBERE BESKYTTET AF LIGE SÅ MANGE SPITFIRE-JAGERE.

EN KONVOJ AF DE TYSKE TRANSPORTSKIBE "ANGAMOS" OG "ROSS" LEDSAGET AF TRE TORPEDOJAGERE AF "MAX"-TYPEN VAR PÅ VEJ FRA NORGE MED KURS MOD ÅRHUS. DET BLEV EN DRAMATISK AFSLUTNING PÅ TUREN.

OMBORD PÅ DE TYSKE FARTØJER HAVDE MAN SET DE MANGE FLYVEMASKINER OG DE BLEV KRAFTIGT BESKUDT, MEN ENGLÆNDERNE ÆNDS EDE TILSYNELADENDE IKKE ANTILUFTSKYTSETS SKRATTENDE GRANATER. MASKINERNES FLOTTE FORMATIONER SEJLEDE STØT OG UANFÆGTET FREM - OG SÅ KOM ANGREBET.

MENS SPITFIRES HVINEDE NED MOD SKIBENE OG BESKØD KANONMANDSKABET MED MASKINGEVÆRILD, LOD MOSQUITO'ERNE DERES BOMBER FALDE FRA LAV HØJDE. FØRST GIK DET UD OVER EN AF TORPEDOJAGERNE, OG DEREFTER VAR DET "RUSS", DER BLEV RAMT ALVORLIGT. HØJE FLAMMER OG EN VÆLDIG RØG SLOG OP PÅ DÆKKET, OG ILDEN BREDTE SIG HURTIGT. ET ØJEBLIK EFTER MÅ DEN HAVE NÅET AMMUNITIONSKAMMERET, FOR PLUDSELIG SKØD EN VÆLDIG ILDVIFTE OP FRA SKIBET, OG DER LØD ET VOLDSOMT BRAG. EN KÆPPEMÆSSIG RØGSKY SPRANG FREM. I BUNDEN VAR DEN ENDNU RØD, SÅ BLEV DEN SORT OG ØVERST FORTONEDE DEN SIG I HVIDT. KORT EFTER LØD ENDNU EN EKSPLOSION, OG DET, DER VAR TILBAGE AF "RUSS" BLEV SPRÆNGT I STUMPER OG STYKKER OG FORSVANDT I VANDET, DER BLEV PISKET TIL SKUM AF EKSPLOSIONERNE.

EN TORPEDOJAGER, DER FORSØGTE AT SLIPPE BORT, FIK FLERE TRÆFFERE, OG EFTER EN MINDRE EKSPLSION VIPPEDE DEN RUNDT, STAK AGTERSTAVNEN I VEJRET OG FORSVANDT. ENDNU EN TORPEDOBÅD ENDTE PÅ HAVETS BUND.

EFTER CA. TRE KVARTERS FORLØB FORSVANDT DE ENGELSKE MASKINER SYD PÅ OG DER BLEV ATTER STILLE I LUFTEN OG HAVFLADEN LÅ ATTER BLANK OG ROLIG EFTER DRAMAET.

HVOR MANGE MENNESKER DER OMKOM VIDES IKKE BESTEMT. MAN FORMODER, AT "RUSS" ALENE HAVDE CA. 3000 SOLDATER I SIN LAST, OG I DE FØLGENDE DAGE BLEV DER FUNDET MANGE ILANDDREVNE LIG PÅ STRANDEN VED BOESLUM, HVOR NOGLE AF DEM BLEV BEGRAVET, MEN KORT EFTER GRAVET OP OG FØRT TIL BEGRAVELSESPLADSEN VED FLYVEPLADSEN. ANDRE DREV I LAND VED SLETTERHAGE OG ANDRE LOKALITETER LIGESOM STRANDENE FLØD MED VRAGGODS, SOM I DE FØLGENDE DAGE SKABTE NOGLE UBEHAGELIGE OPLEVELSER I DEN ALMINDELIGE GLÆDE OVER BESÆTTELSENS OPHØR.

EBELTOFT MARINEFORENING I ÅRENE UNDER OG LIGE EFTER BESÆTTELSEN

UNDER BESÆTTELSEN 1940 - 45 GJORDE EBELTOFT MARINEFORENING SIT TIL AT STYRKE NATIONALFØLELSEN, OG FORENINGEN BLEV GENNEM DE 5 ÅR - LIGESOM OG SAMMEN MED ANDRE FORENINGER - ET AF DE STEDER, HVOR BYENS BORGERE SAMLEDES FOR AT VISE DERES NATIONALE SINDELAG.

VED ALLE FORENINGENS ARRANGEMENTER BLEV DER HOLDT GLØDENDE OG FØLELSESLADEDE TALER FOR KONGE, FÆDRELAND OG FLAG, LIGESOM DER BLEV SUNGET MANGE FÆDRELANDSSANGE, -SÅVEL FÆLLESSANG SOM SOLISTOPTRÆDEN.

EFTERHÅNDEN SOM BESÆTTELSESÅRENE SKRED FREM, ARRANGEREDES FLERE SAMMENKOMSTER UDELUKKENDE MED NATIONALT FORMÅL.

VED KONG CHRISTIAN DEN Xs FØDSELSDAG DEN 26. SEPTEMBER 1941 ARRANGEREDES SAMMEN MED VÅBENBRODERFORENINGEN EN STOR FEST PÅ HOTEL VIGEN.

ET AVISREFERAT FRA DENGANG BERETTER, AT SALEN OG BORDENE VAR FESTLIGT PYNTET MED BLOMSTER OG DANNEBROGSFLAG, OG ET BILLEDE AF KONGEN TIL HEST VAR ANBRAGT PÅ EN OPSATS, PRYDET MED FLAG. DER VAR FLAGHEJSNING OG DE OBLIGATORISKE TALER, HVOR DE TRE TALERE IFØLGE AVISREFERATET >I HJERTEVARME ORD OG PÅ DEN SMUKKESTE MÅDE TOLKEDE DE FØLELSER, DER BESJÆLER ENHVER DANSK MAND OG KVINDE, OG SOM I DENNE TUNGE TID ER MERE FREMHERSKENDE END NOGENSINDE<. DER BLEV SUNGET MANGE FÆDRELANDSSANGE, OG DER AFSENDTES ET LYKØNSKNINGSTELEGRAM TIL KONGEN.

DEN 28. FEBRUAR 1942 FEJREDE FORENINGEN SIT 25 - ÅRS JUBILÆUM MED EN STÆRKT NATIONALT PRÆGET FEST PÅ HOTEL EBELTOFT. >MOLBOSALEN< VAR FESTLIGT PYNTET MED DANNEBROGSFLAG OG SIGNALFLAG. DER AFSENDTES TELEGRAM TIL KONGEN OG I AFTENENS LØB INDLØB SVARTELEGRAM FRA MAJESTÆTEN. IMELLEM DE NATIONALE TALER BLEV DER SUNGET FÆDRELANDSSANGE, >OG EN SANG AF LÆRER THERKILDSSEN FORFATTET SPECIELT I DAGENS ANLEDNING HILSTES MED HÅNDKLAP OG LEVERÅB FOR FORFATTEREN<. - DEN EFTERFØLGENDE DANS BLEV AFBRUDT AF TO SØMANDSKLÆDTE DRENGE, DER FRA ET FLAGSMYKKET SKIB UDELTE MARINEHVER TIL DELTAGERNE. AF ANNONCEN FOR FESTEN SES DET, AT FESTMIDDAGEN LØD PÅ >SUPPE, FLÆSKESTEG OG DESSERT, -PRIS 4,- PR. KUVERT. -KONGESANGBOGEN BEDES MEDBRAGT<.

DEN 22. MARTS 1943 ARRANGEREDES EN FILM- OG FOREDRAGSAFTEN OVER EMNET >VOR FLÅDE IDAG<.

DET STØRSTE AF ALLE DISSE NATIONALE ARRANGEMENTER, FORENINGEN STOD FOR I DISSE ÅR, VAR NOK DA MAN I 1943 REJSTE MINDESTENEN VED KIRKEN FOR KOMMANDØRKAPTJEN, OVERFABRIKMESTER KNUD NIELSEN BENSTRUP I ANLEDNING AF 200 - ÅRET FOR DENNES DØD.

DET VAR PASTOR K.G.KONRADSEN, DER PÅ FORENINGENS GENERALFORSAMLING DEN 28. FEBRUAR SAMME ÅR FREMSATTE FORSLAGET. FORSLAGET FIK EN SÆRDELES POSITIV MODTAGELSE, OG ALLEREDE SAMME AFTEN INDSAMLEDES 138 KR. OG BLEV GIVET TILSAGN OM YDERLIGERE 20 KR. ENDVIDERE TILBØD VOGNMAND TH.HØJER MED ASSISTANCE FRA ANDRE MEDLEMMER AT >AFHENTE EN TIL FORMÅLET PASSENDE SØSTEN<.

HOTELFORPAGTER STÅL SØRENSEN LOVEDE EFTER STENENS AFHENTNING AT SERVERE FROKOST FOR DE ASSISTERENDE, OG HOTELEJER P.M.ANDERSEN LOVEDE GRATIS KOST OG LOGI FOR DEN STENHUGGER, DER SKULLE SÆTTE INSKRIPTION PÅ STENEN.

KNUD NIELSEN BENSTRUP VAR EN EBELTOFT - DRENG - FØDT 1692 - DER GENNEM KARRIERE I MARINEN OG MANGE ÅRS UDDANNELSE I UDlandet SOM 39 - ÅRIG - DEN 2. DECEMBER 1731 - UDNÆVNES TIL OVERFABRIKSMESTER, HVILKET VIL SIGE LEDER AF ORLOGSVÆRFTET. EFTER AT BENSTRUP I NOGLE ÅR HAVDE FORESTÅET OPBYGNINGEN AF DEN DANSKE FLÅDE, HVOR HAN HAVDE INDFØRT HIDTIL UKENDTE KONSTUKTIONSMETODER, BLEV HAN OFFER FOR MISUNDELSE OG INTRIGER OG BLEV STILLET FOR KRIGSRET OG SAT I KASTELLET. DEN 26. MAJ 1739 MEDDELTE KONG CHRISTIAN DEN VI BENSTRUP >PARDON OG FRIHED<, DOG AT HAN IKKE MÅTTE FORLADE RIGET ELLER INDTRÆDE I FREMMED TJENESTE. DER BLEV HAM TILDELT 500 RIGSDALER I PENSION. -BENSTRUP REJSTE HJEM OG BOSATTE SIG I EBELTOFT. DEN SENERE OVERFABRIKSMESTER PÅ ORLOGSVÆRFTET, GREVE - DANSKJOLD - SAMSE, SKREV SENERE OG ANMODEDE BENSTRUP OM AT KOMME TILBAGE OG ASSISTERE, I ANLEDNING AF AT ET NYTORLOGSSKIB SKULLE SÆTTES UNDER BYGNING, MEN BENSTRUP AFSLOG KLOGELIGT.

AT DE SKIBSBYGNINGSMETODER, BENSTRUP EFTER FRANSK MØNSTER HAVDE ANVENDT, VAR DE RIGTIGE, BLEV SENERE ERKENDT PÅ ORLOGSVÆRFTET, OG DER BLEV SENERE BYGGET 15 ORLOGSSKIBE OG EN FREGAT EFTER BENSTRUPS TEGNINGER.

DEN 8. MAJ AFHENTEDES STENEN VED STRANDEN, OG DEN 15. JULI FORETOGES SELVE AFSLØRINGEN. FORENINGENS MEDLEMMER MARCHEREDE MED >MARINEFORENINGENS OG VÅBENBRODERFORENINGENS VAJENDE FANER I SPIDSEN< FRA PRÆSTEGÅRDEN TIL STENENS PLADS, HVOR FORENINGENS NÆSTFORMAND, HAVNEFOGED AKSEL JENSEN, BØD VELKOMMEN. EFTER AT HAVE SUNGET >JEG ELSKER DE GRØNNE LUNDE< FORETOGES SELVE AFSLØRINGEN AF MARINEFORENINGENS LANDSFORMAND, KOMMANDØRKAPTJN G. DE LICHTENBERG. ENDVIDERE TALTES AF PASTOR KONRADSEN OG VÅBENBRODERFORENINGENS FORMAND, TØMRERMESTER TH. PETERSEN. EFTER HØJTIDELIGHEDEN VAR DER FÆLLES KAFFEBORD PÅ HOTEL SKANSEN, HVOR AFTENEN IFØLGE AVISREFERAT FORMEDE SIG SOM EN HEL >ALSANG - AFTEN<.

I 1943 FEJREDES KONGENS FØDSELSDAG IGEN SAMMEN MED VÅBENBRODERFORENINGEN.

OGSÅ I EBELTOFT VAR DER PERSONER, HVIS SYMPATI HÆLDEDE TIL DEN TYSKE VÆRNEMAGT. DERFOR VEDTOGES DET VED GENERALFORSAMLINGEN DEN 28. FEBRUAR 1944 AT FREMTIDIGE INDMELDELSER I FORENINGEN SKULLE SANKTIONERES AF DEN SAMLEDE BESTYRELSE - EN VEDTAGELSE, SOM BESTYRELSEN TOG ALVORLIGT.

FRA ET BESTYRELSESMØDE DEN 14. JUNI 1944 LÆSES I PROTOKOLLEN: >BESTYRELSEN ENEDES OM, PÅ GRUND AF DE I LANDET HERSKENDE TILSTANDE, AT UDSÆTTE ALLE FESTLIGE ARRANGEMENTER INDTIL VIDERE<.

SENERE PÅ ÅRET ENEDES MAN DOG MED VÅBENBRODERFORENINGEN OM, AT KONGENS FØDSELSDAG BURDE FEJRES, IDET MAN DOG VAR ENIGE OM, AT DER IKKE BURDE VÆRE DANS. - DENNE FEST BLEV DOG ALDRIG AFHOLDT, IDET MARINEFORENINGEN IKKE ØNSKEDE AT DELTAGE, EFTER AT VÅBENBRODERFORENINGEN HAVDE RETTET HENVENDELSE TIL DEN TYSKE VÆRNEMAGT ANGÅENDE TILLADELSE TIL FESTENS AFHOLDELSE.

I ANLEDNING AF BEFRIElsen INDKALDTEs TIL BESTYRELSESMØDE DEN 15. MAJ 1945, HVOR BESTYRELSEN EFTER DIVERSE UDTALELSER OM DEN ÆNDREDE, LYKKELIGE TILSTAND I VORT LAND ENEDES OM, FORUDEN AT DELTAGE I DEN LANDSOMFATTENDE BEFRIESESFEST PÅ GRUNDLOVSDAGEN, AT ARRANGERE SIN EGEN BEFRIESESFEST SØNDAG DEN 27. MAJ PÅ HOTEL EBELTOFT. FESTMIDDAGEN VAR SUPPE, STEGT RØDSPÆTTE OG DESSERT. PRIS 5,- KR. PR. KUVERT. - OM FESTENS STEMNING ER DET NÆPPE NØDVENDIGT AT BERETTE!

I ANLEDNING AF KONG CHRISTIAN DEN Xs 75 ÅRS FØDSELS DAG DEN 26. SEPTEMBER 1945 AFHOLDTES SAMMEN MED VÅBENBRODERFORENINGEN OG BORGERLIGT FUGLESKYDNINGSSKAB EN STORSTILET FEST PÅ HOTEL VIGEN MED SPISNING OG DANS. I FESTENS ANLEDNING VAR TRYKT ET SMUKT HÆFTE MED MANGE FÆDRELANDSSANGE.

VED ET BESTYRELSESMØDE DEN 27. MARTS ENEDES MAN OM AT REJSE EN MINDESTEN FOR FREDEN, OG DER NEDSATTES ET >STENUDVALG< TIL AT FORESTÅ DETTE.

VED EN TUR TIL SKOVGÅRDE KLIT DEN 28. APRIL FANDT MAN EN SMUK SØSTEN, DER AD SØVEJEN TRANSPORTEREDES TIL BYEN MED M/S VIKING MED BENDIX JENSEN SOM FØRER.

AFSLØRINGEN AF DENNE STEN, DER SOM BEKENDT STÅR VED HAVNEN, FANDT STED DEN 6. JUNI - 2-ÅRS DAGEN FOR INVASIONEN I NORMANDIET - FORENINGENS NÆSTFORMAND, LÆGE EGINO HANSEN, HOLDT AFSLØRINGSTALEN, DER SLUTTEDE MED ORDENE: >DEN (STENEN) SKAL SIGE TIL EFTERSLÆGTEN, AT FRIHEDEN ER VÆRD AT KÆMPE FOR, OG AT VI ALTID MÅ ØVE EN INDSATS FOR DEN FRIHED, VI NU HAR GENVUNDET!<. - BORGMEISTER AASTED TAKKEDE MARINEFORENINGEN FOR INITIATIVET.

STENEN BÆRER INSKRIPTIONEN:

29.-8.-43.

6.-6.-44.

FREDEN

5.-5.-1945.

REJST AF MARINEFORENINGEN

DEN 5. MAJ 1975 INDLEDTE FORENINGEN EN NY TRADITION MED HVERT ÅR PÅ BEFRIELEDAGEN AT LÆGGE EN BUKET BLOMSTER VED STENEN.

I EFTERKRIGSÅRENE REJSTES DER MANGE STENE RUNDT OMKRING, OG DE NATIONALT RETTEDE FORENINGER DELTOG SELVSAGT I DISSE HØJTIDELIGHEDER.

2. PINSEDAG 1946 AFSLØREDES EN MINDESTEN PÅ DRÅBY KIRKEGÅRD OVER EN ENGELSK FLYVER, DER UNDER KRIGEN VAR BLEVET BEGRAVET DER. I DENNE HØJTIDELIGHED DELTOG MARINEFORENINGEN SAMMEN MED VÅBENBRODERFORENINGEN OG GARDERFORENINGEN, ALLE MED FANER.

DEN 29. AUGUST 1947 AFSLØREDES >FRIHEDSKÆMPERMONUMENTET< I DRAMMELSTRUP, HVOR FORENINGEN IGEN VAR REPRÆSENTERET MED FLAGET. FLAGBÆRER VAR FILETSKÆRER KAJ THUESEN JENSEN, OG DESUDEN DELTOG HAVNEFOGED AXEL JENSEN OG LÆGE EGINO HANSEN.

>DER KOM SYV MAND---<

DER KOM SYV MAND FRA SØEN
EN TIDLIG MORGENSTUND,
DA HELE FISKERLEJET
SOV TRYGT I DYBEST' BLUND.
OG GAMLE JACOB STRANDVAGT
FIK ØJNENE PÅ SPEND-
HVOR KOM DE FRA, DE TRÆTTE,
DE TAVSE BLEGE MÆND?

DE TRODSE LUMSKE MINER,
SKJULT UNDER BØLGENS GEM,
HVOR HAVETS NYE HAJER,
U-BÅDE, LISTER FREM.
OG LUFTENS KÆMPEFUGLE
MED BOMBELAST I FAVN,
FORFØLGER DEM BESTANDIGT
PÅ HAVET SOM I HAVN.

HVAD VAR DER SKET? HVAD MELDER
DEN FRISKE VESTENVIND?
HVAD VED DEN SVÆRE DØNNING,
SOM STÅR MOD KYSTEN IND?
JO, VIND OG DØNNING SVAREP
MED BRAG OG BRUSEN BRAT:
>ET SKIB MED KUL FRA ENGLAND
ER GÅET NED I NAT!<

I NATTENS DYBE MØRKE
DET DANSKE SKIB STOD HJEM,
SÅ IKKE PERISKOPET
AF HAVET DUKKE FREM-
SÅ IKKE DEN TORPEDO,
EN KÆMPEFISK AF STÅL,
SOM HVÆSENDE SKAR IND MOD
SIT DØDSBESTEMTE MÅL.

FRA SKIBET HØJT SIG LØFTED
MOD NATTEHIMLEN OP
ENORME FLAMMESØJLER,
OG TÆT, FRA DÆK TIL TOP,
LÅ RØGENS SORTE SKYER
I HEDE, TUNGE LAG-
ET HELVEDE AF RÆDSEL,
AF FLAMMER, SKRIG OG BRAG!

DER KOM SYV MAND FRA SØEN
EN TIDLIG MORGENSTUND,
DA HELE FISKERLEJET
LÅ TRYGT I DYBEST' BLUND.
DER KOM SYV MAND TILBAGE
FRA HAVETS VILDE KRIG,
SYV TAVSE, TRÆTTE SØMÆND-
SYV KOLDE, STIVE LIG!

FOR DANSKE SKIBE SEJLER,
OG DANSKE SKIBE STÅR
TIL FARTEN STADIG REDE,
HVOR GALT DET SÅ END GÅR.
DE SEJLER FOR AT TJENE
NATION OG LAND TIL GAVN-
DE HÆDRER HELTEMODIGT
OG FRYGTLØS DANMARKS NAVN.

Mols Linien.

Den rappede rute over Kattegat.

Sjællands Odde tlf. (03) 42 63 00
Ebeltoft tlf. (06) 34 16 00

Hu hej, hvor det går, når Mols Linien slår smut over Kattegat. Kun 1 time og 40 minutter. Det er der ingen andre af søens folk, der kan gøre os efter.

Egentlig er vi også godt tilfredse med, hvad vi kan tilbyde: En god og behagelig overfart på kortest mulig tid.

Obs! Spørg efter weekend-billet. 424 kr. Mere koster det ikke hos os for en personbil med fører og samtlige passagerer i weekend'en. Tur/retur, naturligvis. Spørg pladsbestillingen om på hvilke afgang weekend-billetten gælder.

Fra Ebeltoft og Sjællands Odde

Mandag-fredag

06 08 10 12 14 16 18 20 22 24

Lørdag

08 10 12 14 16 18

Søndag

08 12 14 16 18 20 22 24

Mols Linien.
Rappede til vands.